«HÜR BASIN»DAN KESİTLER

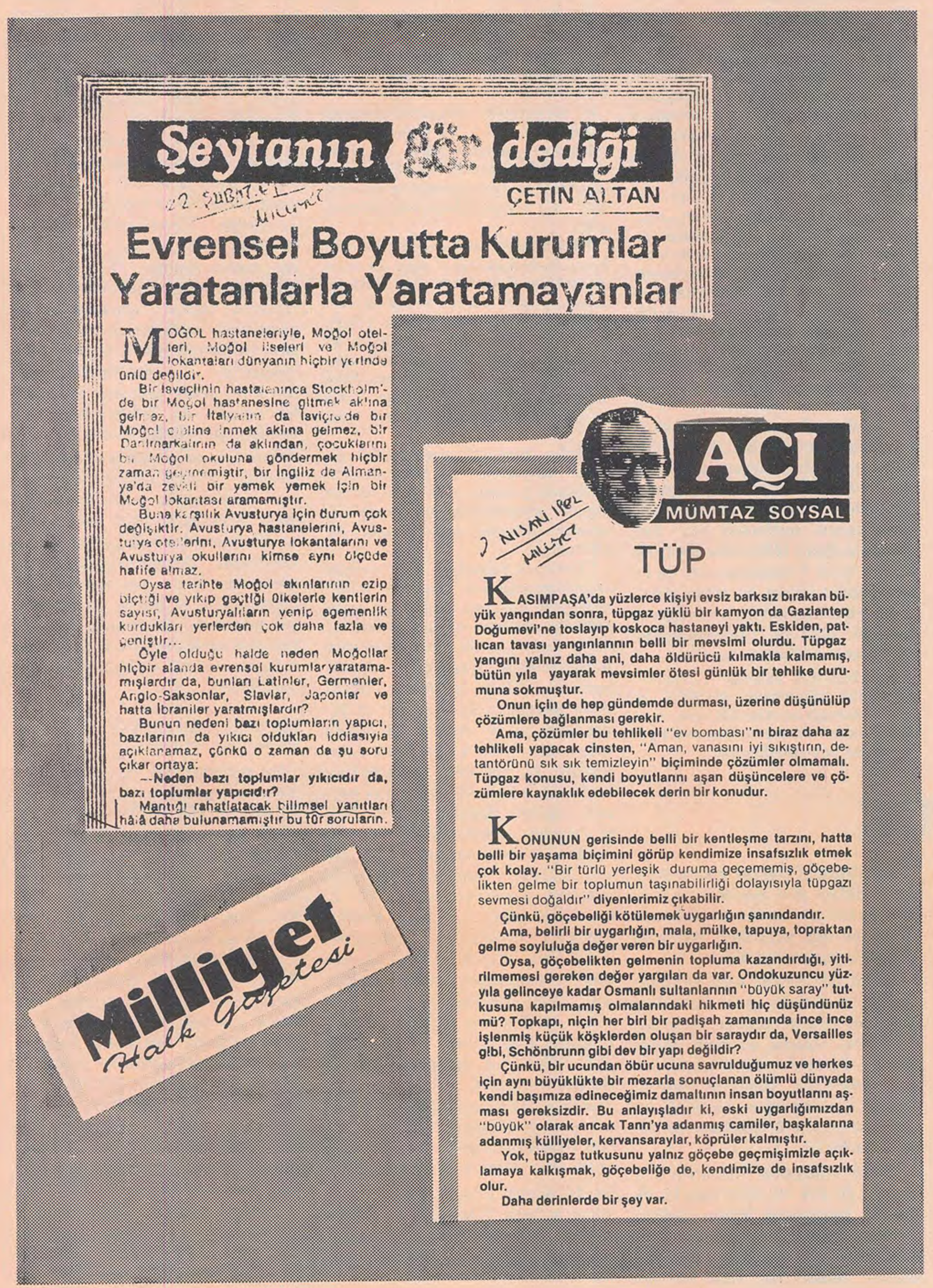

Şeytanın gör dediği

22. ŞUBAT.82
MİLLİYET

ÇETİN ALTAN

Evrensel Boyutta Kurumlar Yaratanlarla Yaratamayanlar

MOĞOL hastaneleriyle, Moğol otelleri, Moğol liseleri ve Moğol lokantaları dünyanın hiçbir yerinde ünlü değildir.

Bir İsveçlinin hastalanınca Stockholm'de bir Moğol hastanesine gitmek aklına gelmez, bir İtalyanın da İsviçre'de bir Moğol oteline inmek aklına gelmez, bir Danimarkalının da aklından, çocuklarını bir Moğol okuluna göndermek hiçbir zaman geçmemiştir, bir İngiliz de Almanya'da zevkli bir yemek yemek için bir Moğol lokantası aramamıştır.

Buna karşılık Avusturya için durum çok değişiktir. Avusturya hastanelerini, Avusturya otellerini, Avusturya lokantalarını ve Avusturya okullarını kimse aynı ölçüde hafife almaz.

Oysa tarihte Moğol akınlarının ezip biçtiği ve yıkıp geçtiği ülkelerle kentlerin sayısı, Avusturyalıların yenip egemenlik kurdukları yerlerden çok daha fazla ve geniştir...

Öyle olduğu halde neden Moğollar hiçbir alanda evrensel kurumlar yaratamamışlardır da, bunları Latinler, Germenler, Anglo-Saksonlar, Slavlar, Japonlar ve hatta İbraniler yaratmışlardır?

Bunun nedeni bazı toplumların yapıcı, bazılarının da yıkıcı oldukları iddiasıyla açıklanamaz, çünkü o zaman da şu soru çıkar ortaya:

--**Neden bazı toplumlar yıkıcıdır da, bazı toplumlar yapıcıdır?**

Mantığı rahatlatacak bilimsel yanıtları hâlâ daha bulunamamıştır bu tür soruların.

Milliyet
Halk Gazetesi

AÇI

MÜMTAZ SOYSAL

7 NİSAN 1982
MİLLİYET

TÜP

KASIMPAŞA'da yüzlerce kişiyi evsiz barksız bırakan büyük yangından sonra, tüpgaz yüklü bir kamyon da Gaziantep Doğumevi'ne toslayıp koskoca hastaneyi yaktı. Eskiden, patlıcan tavası yangınlarının belli bir mevsimi olurdu. Tüpgaz yangını yalnız daha ani, daha öldürücü kılmakla kalmamış, bütün yıla yayarak mevsimler ötesi günlük bir tehlike durumuna sokmuştur.

Onun için de hep gündemde durması, üzerine düşünülüp çözümlere bağlanması gerekir.

Ama, çözümler bu tehlikeli "ev bombası"**nı biraz daha az tehlikeli yapacak cinsten,** "Aman, vanasını iyi sıkıştırın, detantörünü sık sık temizleyin" **biçiminde çözümler olmamalı. Tüpgaz konusu, kendi boyutlarını aşan düşüncelere ve çözümlere kaynaklık edebilecek derin bir konudur.**

KONUNUN gerisinde belli bir kentleşme tarzını, hatta belli bir yaşama biçimini görüp kendimize insafsızlık etmek çok kolay. "Bir türlü yerleşik duruma geçememiş, göçebelikten gelme bir toplumun taşınabilirliği dolayısıyla tüpgazı sevmesi doğaldır" **diyenlerimiz çıkabilir.**

Çünkü, göçebeliği kötülemek uygarlığın şanındandır.

Ama, belirli bir uygarlığın, mala, mülke, tapuya, topraktan gelme soyluluğa değer veren bir uygarlığın.

Oysa, göçebelikten gelmenin topluma kazandırdığı, yitirilmemesi gereken değer yargıları da var. Ondokuzuncu yüzyıla gelinceye kadar Osmanlı sultanlarının "büyük saray" tutkusuna kapılmamış olmalarındaki hikmeti hiç düşündünüz mü? Topkapı, niçin her biri bir padişah zamanında ince ince işlenmiş küçük köşklerden oluşan bir saraydır da, Versailles gibi, Schönbrunn gibi dev bir yapı değildir?

Çünkü, bir ucundan öbür ucuna savrulduğumuz ve herkes için aynı büyüklükte bir mezarla sonuçlanan ölümlü dünyada kendi başımıza edineceğimiz damaltının insan boyutlarını aşması gereksizdir. Bu anlayışladır ki, eski uygarlığımızdan "büyük" olarak ancak Tanrı'ya adanmış camiler, başkalarına adanmış külliyeler, kervansaraylar, köprüler kalmıştır.

Yok, tüpgaz tutkusunu yalnız göçebe geçmişimizle açıklamaya kalkışmak, göçebeliğe de, kendimize de insafsızlık olur.

Daha derinlerde bir şey var.

Bundan 15 yıl önce ilk kez yayına başlarken SOSYALİST gazetesi nasıl bir "Gazetecilik Metodu" izliyeceğini açık seçik belirtmişti. Biz de o gün yazılanları aynen benimseyip burada yayınlıyoruz. Orada söylenenler bizim de "GAZETECİLİK METODUMUZ"dur.

1960'larda ve her zaman olduğu gibi, günümüzde de, "bir insanın bir köpeği ısırması" türünden "kolay gazetecilik"ler alabildiğine sürüp gidiyor. Ama bu arada, "Hür Basın" denen boyalı yapraklar arasında, bir zamanlar Sosyalizm cephesinde görünüp te bugün karşı-devrim saflarında yerini almış ve yarı-bilinçli beyinleri büsbütün karıştırıp Finans-Kapitale yem etme misyonuyla yüklü kimi yazarlar da her gün zehirlerini kusup duruyorlar.

Bunlar aslında yeni değildirler. 1930'ların "Kadrocu" Şevket Süreyya'ları ile bugünün "Milliyet"çi Çetin Altan'ları arasında ne fark vardır.

SOSYALİST gazetesi bu köşede "Hür Basın" denen karşı-devrimci propaganda cihazının bu yönlerini deşifre etmeye çalışacaktır.

Dr.H. Kıvılcımlı'nın «TARİH TEZİ» ATLANAMAZ

Çetin Altan 1960'larda Türkiye solunun en gözde sosyalist yazar ve politikacılarından biriydi. 1965 yılı Türkiye İşçi Partisi (TİP) milletvekili seçilmişti. Miting meydanlarında sosyalizm adına yaptığı konuşmalar binlerce insanı coşturuyor, gazetelerde yazdığı yazılar onbinlerce insan tarafından izleniyordu. "Legal Marksizm" çerçevesinde de olsa, sosyalizmin Türkiye'nin en ücra köşelerine dek yayılmasında payı büyüktü.

Ne var ki, işin bu olumlu yanı çok uzun sürmedi. Türkiye'de devrimci mücadele "Legal Marksizm" boyutunu zorladığı ölçüde, Çetin Altan da sosyalizm sahnesinden silindi gitti. Bugün artık onu, Mümtaz Soysal'larla birlikte, karşı-devrim saflarında, yarı-bilinçli unsurların kafalarını esrar kabağına çevirme görevini yüklenmiş bir kalemşör olarak görüyoruz.

Bu sayfada verdiğimiz gazete kupürleri, yüzbinlerce tirajlı Finans-Kapital basını tarafından Türkiye'de yaratılmak istenen İNKARCILIĞIN ve AŞIRMACILIĞIN sayısız örneklerinden birkaçıdır.

Çetin Altan ile Mümtaz Soysal, Milliyet gazetesinin birer köşesine kurulmuşlar, "Barbarlık" konusunu dillerine dolayıp, karşılıklı paslaşıyorlar.

Birisi:

"Moğol hastahaneleriyle, Moğol otelleri vs. ünlü değildir." diyor.

Ötekisi cevap veriyor:

Tıpkı Moğollar gibi, "19.cu yüzyıla gelinceye kadar Osmanlı sultanlarının "büyük saray" tutkusuna kapılmamış olmalarındaki hikmeti hiç düşündünüz mü?"

Ve bu "hikmet"in (Dr.Hikmet'i ağzına alırsa dili yanar tabii) ne olduğunu şöyle açıklıyor:

"Göçebelikten gelmenin topluma kazandırdığı yitirilmemesi gereken değer yargıları da vardır."

Bu değerlerin neler olduğu üzerine fazla gidilmiyor. Yâni Çetin Altan'ın aradığı "bilimsel yanıt"ı Mümtaz Soysal da vermiyor. Orasını karanlıkta bırakıyor.

Oysa, gerek Çetin Altan'ın, gerekse Mümtaz Soysal'ın "Sosyalist" olarak ün doruğuna kavuştukları yıllarda, 1965'lerde, Türkiye'de bir kitap yayınlanmıştı: "TARİH - DEVRİM - SOSYALİZM".. Dr.Hikmet Kıvılcımlı bu eserinde, "Medeniyetlerin kuruluş ve yıkılış kanunları"nı araştırıp gün ışığına çıkarıyor ve modern çağa gelinceye değin, Barbarlığın tarihte oynadığı rolün önemini ispatlıyordu. Bir adı da "Tarih Tezi" olan bu buluşlar insanlık tarihine ve dolayısıyle günümüze muazzam açıklamalar getiriyordu.

"Araştırmamızın konusu...: MEDENİYETLERİN KURULUŞ VE YIKILIŞ KANUNLARI'dır.

Medeniyet kuruldu kurulalı insanlığı en çok düşündüren ve heyecanlandıran problem budur. Tarihin en büyük destanları o problem için yakılmıştır; en büyük dinler ve inançlar o problem üzerine kurulmuştur. Bugün de aynı problem bizi gerek Teori, gerekse Pratikçe sanıldığından çok ilgilendirmektedir.

1- TEORİ BAKIMINDAN: Medeniyetlerin doğup büyüdükten sonra mutlak yıkılmaları kaçınılmaz bir alınyazısı ise, bugün yaşadığımız çağdaş Medeniyet te ergeç yıkılacak mıdır? Demek araştırmamız, dünkü insanlık gidişini aydınlatmak için olduğu kadar, bugünkü ve yarınki alınyazımızı aydınlatmak uğrunda dahi, açıklanması gereken hem "MUAZZAM", hem "ESRARENGİZ" bir kördüğümdür....

2- PRATİK BAKIMDAN: 19.cu yüzyıl ortasına gelinceye dek Medeniyetlerin yıkılışları hep İNSANÜSTÜ bir güce bağlandı. Bugün insan münasebetleri ve toplum olayları içinde her türlü insanüstü inançlar Medeniyet tarihindeki yıkılış ve kuruluşların yorumları ardına pusu kurmuşturlar. Demek hiç değilse düşünce alanında olsun: İnsan kültürünü tepesi taklak dolaşma durumundan kesinlikle kurtarmanın ve bâtıl itikatlar boyunduruğunu kırmanın yolu, ister istemez böyle bir araştırmadan geçebilir.

GERİ KALMIŞ toplumlar bakımından konu büsbütün düşünür başları çatlatıcıdır.

devamı 18. sayfada

GAZETECİLİK METODUMUZ

"SOSYALİST" gazetesi BİLİMSEL SOSYALİZM metoduyla çalışacak. Bilimsel Sosyalizm kurucusu Fr.Engels diyor ki:

"Materyalist metod, çoğu kez siyasi çekişmeleri, ekonomi gelişiminin ortaya çıkardığı mevcut sınıflar ve sınıf bölümleri arasındaki çıkar dövüşlerine döndermekle ve çeşitli siyasal Partilerin de gene o sınıf ve sınıf bölümlerinin deyimlendirilişi olduklarını ıspatlamakla yetinmekten başka bir şey yapamaz." (Fransa'da Sınıf Mücadeleleri'ne Giriş).

Tarihsel Maddecilik, her sosyal olayın, en son duruşmadaki sebebini EKONOMİ'de bulur. Sınıflar da EKONOMİ yaratığıdırlar. Öyleyken, günlük olayların izleniminde birinci madde EKONOMİ dururken, ondan sonra gelen SINIFLAR ve bölümleri ele alınmakla yetinilir.

Çünkü bir gazete, gözönünde ırmak gibi akıp geçen olaylara bakar. Bu akıcı olayların kaynak aldıkları derin ekonomi sebeplerini günü gününe yakalayıp aydınlatmak elden gelmez. Bu elden gelemeyişi Engels şöyle açıklar:

"Akar Tarihten ödünç alınan olaylarla sonuçlarını değerlendirirken, tâ en son ekonomi sebeplerine dek hiç bir zaman çıkılamaz. Hattâ bugün bile, teknik yetkili basın öylesine bol bol malzeme sunarken dahi, İngiltere'de olsun, sanayi ve ticaretin cihan piyasası üzerindeki gidişini günü gününe izlemek, hele üretim metodlarında ola gelmiş değişiklikleri izlemek, hem de bunu her ân çeşit çeşit karmaşık ve boyuna değişir faktörlerin genel bilânçosunu yapabilecek yordamda izlemek imkânsız kalacaktır: çünkü üstelik o faktörlerin en önemlileri, ansızın ve zorla suyun yüzüne çıkmadan önce, uzun süre gizli (occulte: loş, esrarlı) güç olarak etki gösterirler. Verili bir dönemin Ekonomi Tarihini duruca gözönünde tutmak, hiç bir vakit sıcağı sıcağına yapılamaz; ancak iş işten geçince, malzemeler derlenip eleştirildikten sonra öyle duru bir görüş edinilebilir. Burada istatistik gerekli kaynak ise de, olan bitenleri ancak geriden topallıyarak izler." (F.E.: keza).

Bu açıdan iki pratik sonuç çıkar:

1- Kolay gazetecilik: "Bir insanın bir köpeği ısırması" gibi iğneli yüzey havadisçiliği yapar. Para kırar. SOSYALİST, olayların derinliklerinde gizli Ekonomi nedenlerini arıyacak. Bu işin güçlüğü yüzünden yanıldıkça, bütün okurlarımızdan düzeltmeler bekleriz. BURJUVA yazarlarından farkımız yanılgımızı yüzümüze vuracak olanları güler yüzle karşılamakta toplanacaktır.

2- Bilimsel gazeteciliğin elinde kalan günlük siyaset pusulası SINIF kavramıdır. Hangi gerekçeyle olursa olsun, SINIF gözlüğünü körelten yayın, ya kendisi pusulayı şaşırmış, ya okurlarına pusulayı şaşırtmak ister durumdadır. KÜÇÜKBURJUVA yazarlarından farkımız "Gerçek" YÖN'cülüğü, veya orijinallik göstereceğiz diye, İşçi Sınıfı PUSULAMIZI yitirmemekte toplanacaktır.

(SOSYALİST, 20.1.1967).

Sosyalist

PARTİZAN YOLU

	Fiyatı	Yıllık abonesi
Türkiye	*20 lira*	*240 lira*
Almanya	*2 mark*	*24 mark*
Fransa	*5 frank*	*60 frank*
İngiltere	*50 peni*	*6 pound*
İsveç	*5 kron*	*60 kron*
Lübnan	*1 lira*	*12 lira*

Yazışma adresi: Box 5034 16 374 Spånga Sweden

Tüstav Arşivi
Orhan SİLİER
Bağışı

PARTİZAN YOLU

Sosyalist

DÜŞÜNCE VE DAVRANIŞ BİRBİRİNDEN AYRILMAZ

Aylık Siyasi Gazete • Kurucusu: Dr.HİKMET KIVILCIMLI • Yıl: 1 • Sayı: 1 • 1 Mayıs 1982

GERİCİ FİNANS-KAPİTAL CEPHESİNDE ÇATLAK !..

ÇUKUROVA A.Ş.'ni kaçakçılıkla suçlamaya kadar varan ÇAVUŞOĞLU - KOZANOĞLU grubu, Libya'daki zararını (30 milyon dolar) dışarıya hangi yoldan transfer edecek? Çukurova grubu da, Türkiye'nin garantisiz ticari borçları dolayısıyle dışarıdaki şirketlerini içerideki şirketlerine ortak etti ve bu borçları satın aldı. Bu transfer hangi yolla yapılacak, yapılıyor.

İşte esas üstüne gidilmesi gereken işin boyutu bu.

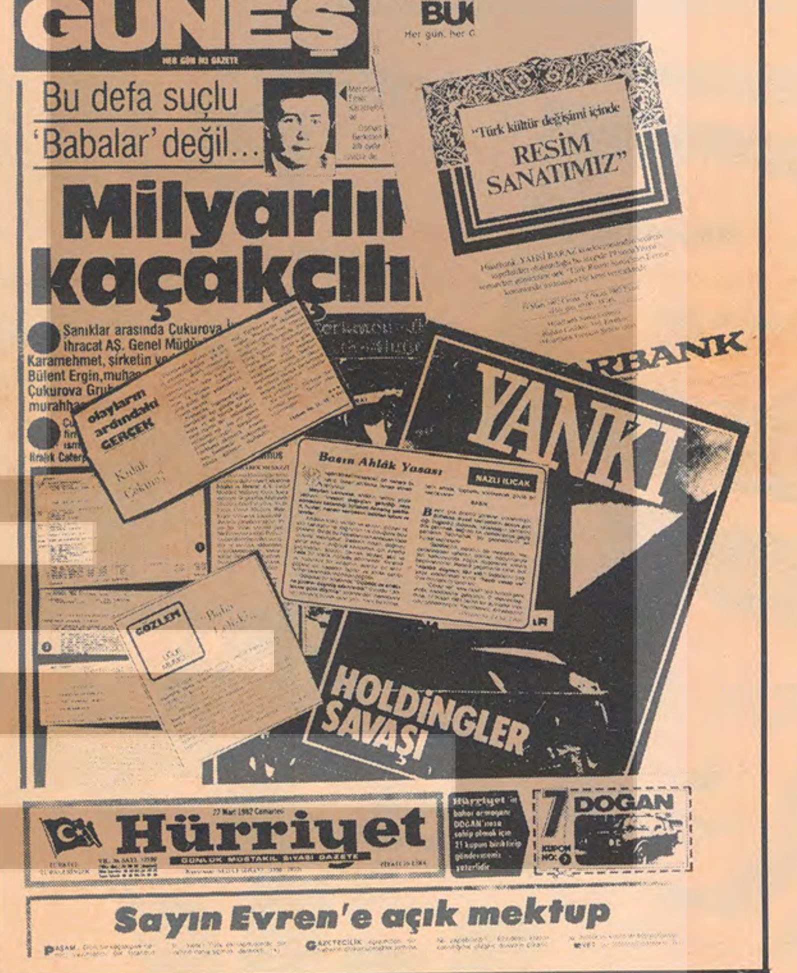

26 MART 1982 CUMA FİYATI: 20 LİRA

GÜNEŞ

HER GÜN BU GAZETE

Bu defa suçlu 'Babalar' değil...

Milyarlık kaçakçılık

"Türk kültür değişimi içinde RESİM SANATIMIZ"

YANKI

HOLDİNGLER SAVAŞI

Hürriyet

DOĞAN

Sayın Evren'e açık mektup

26 Mart 1982 tarihli GÜNEŞ gazetesinde birinci sayfada 100 puntoluk "Bu defa suçlu "Babalar" değil... MİLYARLIK KAÇAKÇILIK" başlığı altında bir haber yayınlandı. Türkiye'de boyalı Finans-Kapital basınını tâkibedenler açısından haber ve olay pek yeni değil.

Bundan 6 ay önce haberi GÜNAYDIN gazetesi yayınlamış ve HÜRRİYET'te belirtildiği gibi, Sıkıyönetim işe derhal elkoymuş ve olayın izleri kapatılmıştı:

"Bir İstanbul gazetesi isim vermeden, kuruluş belirtmeden, habere kıyısından, köşesinden değinecek oldu. Dilerseniz arzedeyim sonuç ne oldu: Gazete yöneticileri sıkıyönetime davet edildiler, ifade verdiler, yetkili ellerin neredeyse kulaklarına yapıştığını gördüler." ("Sayın Evren'e Açık Mektup"; HÜRRİYET, 27 Mart).

Bu girişimden 6 ay sonra, yasağa rağmen, GÜNEŞ gazetesi haberi yayınlamıştır. HÜRRİYET gazetesinin 27 Mart 1982 tarihli sayısında "Sayın Evren'e Açık Mektup" başlığı altında çıkan Başyazıda mesele yeni boyut kazanmıştır:

"Haber özel miydi? Hayır. Haber biz gazetecilerin diliyle "atlama" mıydı? Bin kere hayır. Haber sadece "yasak"tı: İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, olayın, o aşamada duyurulmasında sakınca görmüştü."

diyor ve devam ediyordu HÜRRİYET:

"Oysa konu bütün belgeleriyle ilk HÜRRİYET'e gelmişti. Evet, büyük bir kaçakçılık sözkonusuydu. Ancak, adı geçen şirketin gerisinde 3 büyük banka ve onlara destek sunan, en az bankalar kadar büyük bir bankerlik kuruluşu vardı.

"O gün HÜRRİYET'te, yayın hazırlıkları üzüntü ile yapıldı... Ve işte o gece yayın hazırlıkları sürerken Sı-

Devamı 2. sayfada

YENİDEN ÇIKARKEN

Yıllar sonra yeniden "SOSYALİST"i çıkartıyoruz. SOSYALİST 27 Nisan 1971 günü, yâni 12 Mart faşizmini tezgâhlıyan Finans-Kapitalin Türkiye'de Sıkıyönetim ilân ettiği gün yayın yaşamına son vermişti. Kurucusu Dr.HİKMET KIVILCIMLI İstanbul Sıkıyönetim Askeri Savcılığı tarafından boyalı basına 83 SANIKLI DAVA ismiyle yansıtılan (Deniz Subayları ve Harbiyeliler, İstanbul ve Ankara Askeri Tıbbiyelileri ve Dev-Gençlilerden oluşan) dâva dosyası ile ilgili olarak aranmaya başlanmış ve yurtdışına çıkmıştır. Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın yurtdışındaki mücadelesi 11 Ekim 1971 tarihine kadar sürmüş ve bu tarihte Belgrat'ta, uzun zamandır vücudunu saran kanserden kurtulamıyarak 70 yaşında ölmüştür. (Yurtdışında geçirdiği 6 aylık süre içindeki olaylar ile ilgili değerlendirmelerimiz bundan sonraki sayılarımızda SOSYALİST'te yayınlanacaktır.)

Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın ölümünden sonra, 12 Eylül faşist darbesi öncesi dönemine kadar SOSYALİST hiç çıkmadı mı? Bu isim altında bir gazete birkaç kez yayınlandı. 1975'te yeniden kurulan Vatan Partisi 4 sayı Sosyalist ismi altında bir gazete çıkardı. Sonra Vatan Partisi yeni bir Vatan Partisi daha doğurdu. Bu bölünme üzerine iki parti de Sosyalist isimli birer gazete çıkarmaya başladılar. Sonradan yeni doğan Vatan Partisi bir doğum daha yaptı: Sosyalist Vatan Partisi.. Ve Sosyalist gazetesi Vatan Partisi'nin elinde kaldı. Demek ki Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın ölümünden sonra, hem de birkaç kez "Sosyalist" isimli bir gazete çıkarılmıştır.

Peki biz, PARTİZAN YOLU olarak, bir yandan; yayın organımızın adını SOSYALİST koyuyoruz, diğer yandan da; niye bu arada yayınlanan Sosyalist'lere sahip çıkmıyoruz? İşte bu noktanın açıklanması

Devamı 16. sayfada

Sosyalist

İŞÇİ SINIFININ TARİHCİL GÖREVİ

Dr.HİKMET KIVILCIMLI

Sevgili İşçi Kardeşlerimiz;

Hangi Cehennemde nasıl yakıldığımızı, siz herkesten iyi biliyorsunuz: Ne zaman kanunca ve insanca hak aramaya kalksanız önünüze kimler çıkıyor? Besbelli. Önce patronun her zamanki bekçi köpekleri sizi ürkütmeye çalışıyorlar.

O sökmedi mi, Patron, sizin, bizim içimizden yüzde bir iki zayıf ruhlu, zayıf yürekli, zayıf vicdanlı toy câhil biçare işçi arkadaşı kandırıyor. O kandırılmış beş on satılık kul köleyi silâhlandırıyor: paralı asker gibi üzerimize sürüyor.

Bu üç beş kuruş bahşiş almak, yahut işinde kayrılmak, işinden atılmamak için kendi öz kardeşinden yakın olan işçi kardeşleri üzerine tabancalarla, bıçaklarla saldırtılan zavallılar çoğu hâin oldukları için korkak çıkıyorlar. Sizin silâhsız, kendilerinin silâhlı olmaları bile yetmiyor. Elbirliği etmiş yüzlerce, binlerce işçi kardeşimiz önünde, o ciğerlerini beş paraya Patron alçağına satmışlar bozuluyorlar.

O zaman işverenin Karakolda yahut Müdüriyette peylediği bir iki kanun çiğner, yahut rüşvetçi Devlet silâhlı güç âmiri kışkırtılıyor. Gizli yollardan işçiler düşman gösterilerek çağrılıyor. Onlar, hakkını arıyan çalışkan işçi yurttaşa vurmanın suç olduğunu biliyorlar. Kendilerini cezadan kurtarmak için: o beş on işçi hâinini önlerinden iterek yedeklerine alıyorlar. Hep birden namuslu çalışkanlara can düşmanı gibi saldırıyorlar.

Nerede fabrika, işyeri varsa, her gün, her saat işlenen bu cinayetler, büyük şehirlerin dışındaki ıssız işçi semtlerinde, Kanunun giremiyeceğini umdukları sapa kırlarda, vahşi yerlerde geçiyor. Ama sizin gözleriniz önünde haksız saldırının bir noktası bile gizli kalmıyor. Her ân kurşunlanan, bıçaklanan biz işçileriz.

Devamı 5. sayfada

İŞÇİ SINIFININ BAYRAMI

1 MAYIS YAŞIYOR

Tüm dünya 1 Mayıs 1982'yi kutluyor. Bundan yaklaşık yüz yıl önce, Amerikan ekonomisinin bunalımlarının ve sarsıntılarının ortasından çıkagelmiş bir işçi hareketi tüm dünya proletaryası tarafından enternasyonal bir tavırla benimsenmiş, bayraklaştırılmış bir biçimde anılıyor.

1865 yılı, Amerikan ekonomisinde ve siyasal yaşantısında yeni bir dönemin başlangıcıdır. Çünkü bu yıl dört sene süren ve kapitalizm ile kapitalizm-öncesi üretim biçimlerini karşı karşıya getiren İç Savaş'ın (Kuzey - Güney harbinin), Kuzey, yâni kapitalizm lehine bittiği; ekonomide sanayileşmeye, siyasi plânda köleciliğin tasfiyesiyle birlikte özgürlüğe ve demokrasiye yönelik bir atılımın eşiğine gelindiği bir yıldır. 1865 yılından 1877 yılına kadar sürecek olan yeniden kuruluş dönemi, ekonomik ve siyasi anlamda birçok güçlüğü bünyesinde taşıyordu. Dört yıl süren savaşın ekonomide yarattığı tahribat büyüktü. Fabrikaların savaş şartlarına bağımlı olarak silâh yapımına yönelik oluşu ve savaş ekonomisinin diğer üretim alanlarına kaydırılmasında karşılaşılan mali güçlükler, ekonomideki sarsıntıyı derinleştiriyordu. Böylece savaşın ekonomiye kazandırdığı yanıltıcı canlılık, savaşın bitimiyle birlikte yerini durgunluğa bırakmıştı. Bu anlamda bir sıkıntıyı yaşamakla birlikte ekonomi, ülke içinde, kölelik bağlarından kurtulan zenci pamuk işçilerinden oluşan ucuz işgücüne ve uluslararası plânda, ham-madde yokluğu nedeniyle Avrupa'nın içine düştüğü bunalımın dünya piyasalarında yarattığı boşluğun kendisine sağladığı avantajlara da sahipti.

Sanayiciler, ekonomik bunalımı aşmada bu avantajları kendi çıkarlarına en uygun bir biçimde kullanmak durumundaydılar. Kuzey-Güney harbinde, Kuzey'e ilerici niteliğini veren, 1865 yılında bir suikast sonucu öldürülen Başkan Lincoln'ün kişiliğinde somutlaşan ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin de desteğini alan özgürlükçü anlayış, ekonomide ka-

Devamı 19. sayfada

GERİCİ FİNANS-KAPİTAL CEPHESİNDE ÇATLAK!..

1. sayfadan devam

kıyönetim'in YASAK kararı geldi." (HÜRRİYET, 27 Mart 1982).

açıklamasından da anlaşılacağı gibi, OLAY aylar önce İstanbul Mali Şübe Müdürü Saadettin Tantan'ın ekiplerince ortaya çıkarılıyor ve el altından gazetelere sızdırılıyordu. Finans-Kapitalin maşası Sıkıyönetim mekanizması, efendilerinde beliren ÇATLAĞI dondurmak üzere fealiyete geçiyor ve kraldan çok kralcı bir tavırla OLAY'ın açıklanmasını YASAKLIYORDU.

Esasen, dikkat edilecek olursa, yine Türkiye'nin bu en büyük iki Finans-Kapital kuruluşu arasındaki çatlak artık saklanamaz bir duruma geldiğinde, bu sefer baş UŞAK EVREN 3 Nisan 1982 tarihinde Bursa'da yaptığı konuşmada bir yandan tehditler savururken, diğer yandan da efendilerinin ortaya çıkardığı durumu tamir etmeye çabalıyor ve kendi beraberliklerinden dem vurarak olayın yarattığı bozgunu örtmeye gayret sarfediyordu. Evren:

"Halk arasında bazı tahriklere yol açılabileceğini ve çeşitli asılsız söylentiler çıkarılabileceğini söylediğini" hatırlatıp, şöyle diyor:

"Son zamanlarda 12 Eylül günü değindiğim bu konuda da yine bazı hâinler bazı söylentiler çıkarmış. Sözde MGK üyeleri arasında, bizim aramızda geçimsizlik varmış. Anlaşmazlık varmış. Hâinlerin bütün beklediği zaten bu." (CUMHURİYET, 4 Nisan 1982).

Evren bu gibi açıklamalar yapadursun, efendilerinin arasındaki tepişme artık Türkiye halklarının gözünden kaçırılmıyacak bir boyutta patlak veriyor; GÜNEŞ gazetesinde, yazımızın başında da belirttiğimiz başlıkla çıkan HABER ve bu haberin çeşitli gazete ve dergilerdeki yankıları ile ÇATLAK su yüzüne çıkmış oluyordu.

Boyalı Finans-Kapital basınından tâkip edildiği kadarıyla OLAY şu: Caterpillar'ın Türkiye temsilcisi ÇUKUROVA İTHALAT VE İHRACAT A.Ş.'nin P.R.S. İNŞAAT ÜMRANİYE adı altındaki hayali bir firma adına uzun süredir fealiyetler yürütmesi ve bu fealiyetlerle ilgili naylon faturaların İstanbul'da YAKUP OMAY adlı bir kişinin yazıhanesinde yapılan aramalar neticesinde bulunması; bu arada ÇUKUROVA İTHALAT VE İHRACAT A.Ş. merkezine de baskın yapılması ve Yakup Omay'ın yazıhanesinde ele geçirilen naylon fatura suretlerinin asıllarının bu baskında yakalanması ve aynı baskında yine Yakup Omay tarafından 1979, 1980, 1981 yıllarında ÇUKUROVA A.Ş.'ye kesilmiş naylon faturaların ele geçirilmesi idi.

Bu faturaların tutarı ise, 537 milyon 379 bin 926 lira 66 kuruş olarak belirtiliyordu. (Ayrıntılı haber iç sayfalarımızda verilmiştir.)

Kaçakçılık OLAY'ına konu olan ÇUKUROVA İTHALAT VE İHRACAT A.Ş.: Pamukbank, Yapı ve Kredi Bankası, Türkiye Genel Sigorta, Genborsa, Anadolu Kredi Kartı Turizm ve Ticaret Sınai ve Mali Yatırımlar Holding gibi mali kuruluşlara sahiptir. Aynı Holding'in Uluslararası Endüstri ve Ticaret A.Ş. ile Yatırım Finansman, Halk Sigorta ve Endüstri Holding'de de payları vardır.

Yine aynı Holding, dünyanın en büyük "İş Makineleri" şirketi CATERPILLAR'ın Türkiye temsilcisi idi ve Türkiye piyasasının % 90'ını egemenliği altında bulunduruyordu. Genel Müdürü MEHMET EMİN KARAMEHMET adlı şahıstır. Holding'in bünyesinde 37.000 kişi çalışıyor ve 128 şirketi kontolü altında bulunduruyor.

Bu holdingin bünyesindeki YAPI ve KREDİ BANKASI'nın yönetim kurulunda eski Bakanlardan Dr.KEMAL SATIR, 12 MART muhtırasında imzası bulunan eski Deniz Kuvvetleri Komutanı CELAL EYİCEOĞLU, Hava Kuvvetleri eski Komutanı orgeneral EMİN ALPKAYA ve yine emekli orgeneral DOĞAN ÖZGÖÇMEN görev almışlardır. Üniversite kesiminden Prof. HALUK CİLLOV da aynı bankanın yönetim kurulundadır.

Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş. ile ilgili KAÇAKÇILIK haberini tüm yasaklara rağmen basan GÜNEŞ gazetesi ve bu gazetenin arkasındaki FİNANS KAPİTALİST'leri kısaca gözden geçirecek olursak, manzara şudur:

"Sözünü ettiğimiz olayın yaratacağı fırtına, Türkiye'de üç büyük bankayı, bir de büyük bankerlik kuruluşunu sarsar demiştik... taa başta.

İzin verirseniz, bir çift söz **edelim:** Madalyonun, gazete olarak görünen yüzünü çeviriyorsunuz.. Ne mi görüyorsunuz? Bir tablo ki, rakip bir banka ve bankerlik kuruluşuyla sarmaş dolaş ilintili." (HÜRRİYET, 27 Mart 1982).

Sarmaş dolaş olanlar KOZANOĞLU-ÇAVUŞOĞLU grubu ile GÜNEŞ GAZETESİ'dir. Bu gazeteyi Kozanoğlu - Çavuşoğlu finanse ediyor.

Murahhas üye ve Genel Yayın Müdürü Güneri Civaoğlu, hırsız patronlu TERCÜMAN gazetesinin eski Genel Yayın Müdürüdür. Boyalı Finans-Kapital basınından bazı "BÜYÜK" yazar çizer, büyük paralar karşılığında transfer edilerek, GÜNEŞ'in kadrosu oluşturulmuştur. TERCÜMAN'ın patronu KEMAL ILICAK'ın karısı NAZLI ILICAK, Çavuşoğlu'nun kızkardeşidir ve kendisinin de GÜNEŞ olayına çekilebilmesi için büyük gayret sarfedilmiş, ancak bunda başarı sağlanamamıştır. Ve milyarlık yatırımlarla **GÜNEŞ, patronların** çeşitli

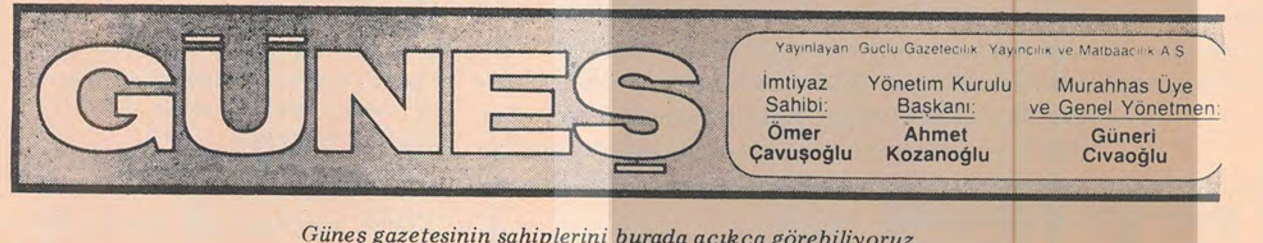

GÜNEŞ

Yayınlayan Guclu Gazetecilik Yayıncılık ve Matbaacılık A Ş

İmtiyaz Sahibi:	Yönetim Kurulu Başkanı:	Murahhas Üye ve Genel Yönetmen:
Ömer Çavuşoğlu	Ahmet Kozanoğlu	Güneri Cıvaoğlu

Güneş gazetesinin sahiplerini burada açıkça görebiliyoruz

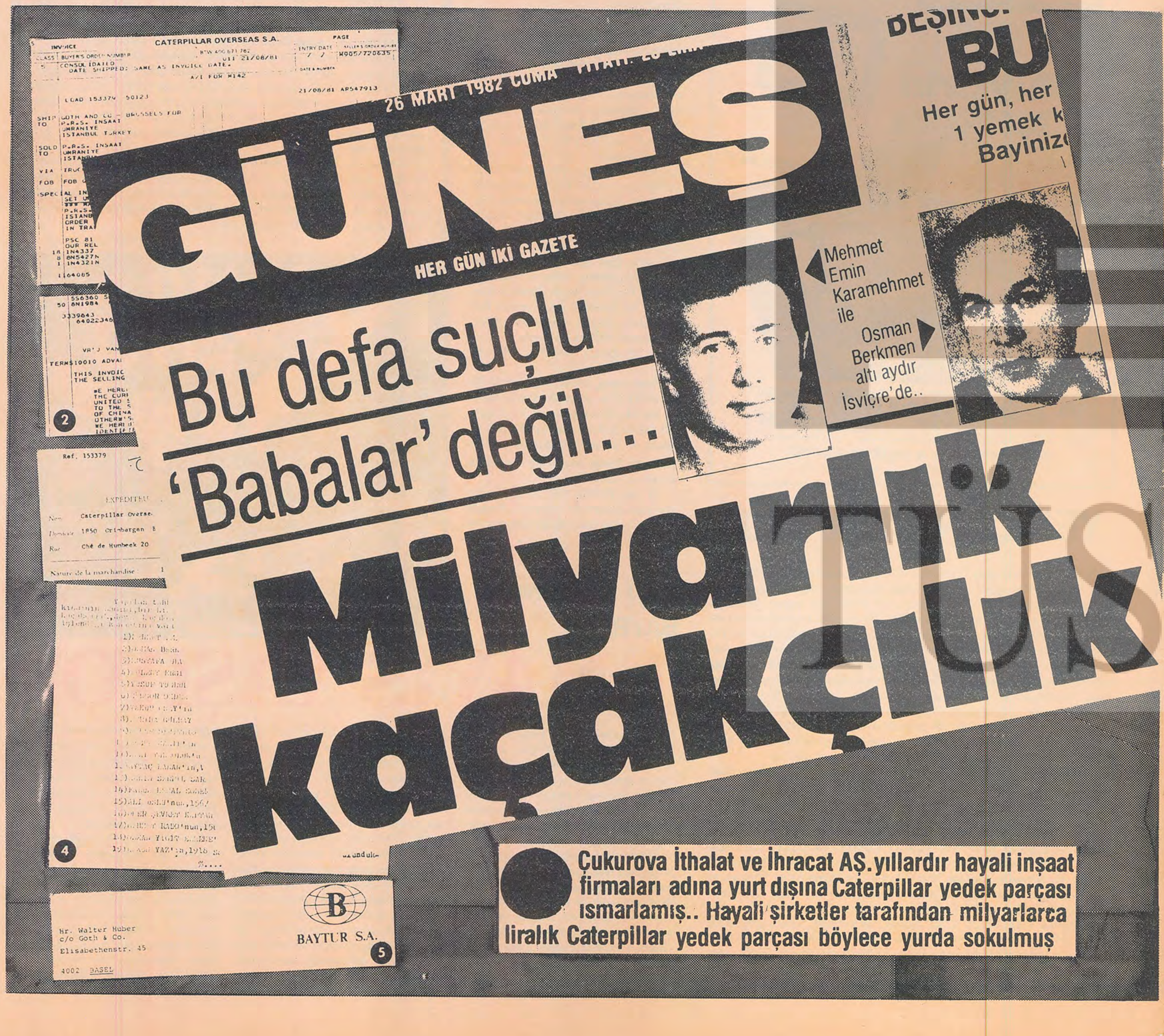

CATERPILLAR OVERSEAS S.A.

GÜNEŞ

HER GÜN İKİ GAZETE

26 MART 1982 CUMA

Bu defa suçlu 'Babalar' değil...

Milyarlık kaçakçılık

Mehmet Emin Karamehmet ile Osman Berkmen altı aydır İsviçre'de..

Her gün, her 1 yemek k Bayiniz

Çukurova İthalat ve İhracat AŞ. yıllardır hayali inşaat firmaları adına yurt dışına Caterpillar yedek parçası ısmarlamış.. Hayali şirketler tarafından milyarlarca liralık Caterpillar yedek parçası böylece yurda sokulmuş

BAYTUR S.A.

TÜRKİYE'DE SANAT GERÇEKLİĞİ VE 12 EYLÜL

10. sayfadan devam

daki yönetmelik değişiklikleri hep aynı amaca hizmet ediyordu. Çıkabilecek herhangi bir düzen bozucu sesi bastırmak.

BİRKAÇ ÖRNEK

Finans-Kapital tüm kurumlar arasında bir iletişim kurarak bunların birbirlerini etkilemesini de sağlıyordu. Devlet Tiyatroları hanedanlığının prensi Cihan Ünal, bir yandan boyalı basında Yeşil Çam'a çağrılıyor, kendisine şöhret vadediliyor, bir yandan da Ankara Devlet Konservatuarı öğrencilerini Kastelli Kültür ve Sanat Vakfı'nın kucağına itmek görevi veriliyordu. Ankara Devlet Konservatuarı öğrencilerine Banker Kastelli bir yıl sonu balosu için yüklü miktarda "Yardım" yapıyordu. 1970'li yıllardan beri politik bir nitelik taşıyan bu okul, tekrar apolitikleştirilecek ve sermaye piyasasına hayranlıkla yetiştirilecek öğrencileriyle Finans-Kapitalin hayranı köle sanatçılar üretilecekti. Bu iş için aracılık görevi de şöhret karşılığı Cihan Ünal'a verilmişti.

Yine Finans-Kapital oportunistliğini, dönekliğini çok iyi bildiği bir dizi sanatçıya kanca atarak onları da saflarına katmasını beceriyordu. 1 Mayıs alanlarında işçi sınıfımıza gösteriler yaparak pazarını arttırmaya çalışan, bu pazara "Yıkılmayan Adam" gibi Amerikan menşeli kahraman devrimci tek kurtarıcıyı anlatan filmlerini süren Cüneyt Arkın ve benzeri arkadaşları şimdi de, kendilerine yeni bir şöhret, para kapısı olarak buldukları Banker Kastelli'ye omuz veriyorlar. Sinema piyasasında "Komunist Arif" diye tanınan "Eski Tüfek" diye saygı bulan Arif Keskiner ise, yine bir çıkar kapısı olarak gördüğü Banker Kastelli'ye "Anadolu Uygarlıkları"nı ve kendini satarak milyonlarca lira alıyordu.

Diğer yandan, folklor derneklerinin çalışmalarını Kültür ve Turizm Bakanlığı aracılığı ile yeni ilkelere bağlatan Finans-Kapital, Kürt halkının kendi yöresel danslarını çarpıtmak, onları bir kültür politikası içerisinde asimile etmek amacıyla çalışmalar yaparak, kendi deyimleriyle *"ideolojik, siyasi, bölücü, parçalayıcı folklor faaliyetlerine izin verilmiyecektir"* diyordu.

Bir başka örnek te, Özel Tiyatrolar Yasası idi. Finans-Kapital, Devlet eliyle "Özel Tiyatrolara yardım yapılacak" yutturmacasıyla yine kendi saflarına adam toplamaktaydı. Bir yandan da Devlet Sanatçısı ünvanıyla şişirdikleri Yıldız Kenter örneğine ve onun benzerlerine yapacakları yardımlarla, kendi saflarındaki özel tiyatroları arttırmak istiyorlardı. Eski Kültür Bakanı Cihat Baban, *"Öncelikle tiyatrolarda devamlılık arıyacağız. Kısa süre içerisinde birkaç oyun sergileyip kapanan tiyatrolar yardımdan faydalanamıyacaktır. Programlarında MİLLİ, yâni yerli oyunlara yer verenler öncelik alacaklardır. Yardımın miktarı tiyatroların kadrosuna, sanatçı sayısına, masraflarına, turneye çıkıp çıkmadıklarına göre değişecektir."* diye demeç vererek yardımın özünü ve niyetini MİLLİ kavramını öne çıkartarak haber veriyor. Hemen ardından yeni Bakan Evliyaoğlu *"Bu suretle bunların hayatiyetlerini muhafaza etmelerini sağlamak istiyoruz, tabiatıyla bunların oynıyacakları piyeslerin hiçbir şekilde çarpık ve ideolojik olmasına da izin verilmiyecektir. Ayrıca milli kültür amaçlarına ve Devletimizin politikaları istikametinde oyun yazan yazarları da teşvik etmek düşüncesindeyiz. Bu hususları yerine getirmek amacıyla 1982 Bütçesine miktarı fazla olmasa bile ödenek konulmuş durumdadır."* diye verdiği demeçle yardım yapılacak tiyatrolarda aranacak özellikleri "Milli kültür amaçlarına uygun, devletimizin politikaları istikametinde çarpık ideolojilere meydan vermiyecek" kavramlarıyle açıklarken bazı devrimci olduğunu iddia eden tiyatrolarımızın Sanat Yönetmenlerinin de Finans-Kapital yanlısı bu kültür politikasını yönlendirmek amacını taşıyan önerileri kanalıyla yayımlanıyordu. AST yöneticisi Rutkay Aziz:

"1) Öncelikle yaklaşım "yardım" sözcüğüne sıkışmayıp, gerçekçi, tarihsel kalıcılığı ve etkinliği olan tiyatrolara destek olmak ve yaşatmak görev olarak kabullenilmelidir.

2) Bu konuda tek önemli ve önde gelen ilke, tiyatro gruplarının sanatsal politikalarındaki anlayışa özgürlük ve bağımsızlık hakkının tanınmasıdır.

...Bundan sonra akla başkaca sorular takılabilir:

a) Komitenin oluşturulmasındaki yaklaşımlar gibi... b) Başvuruyu tiyatroların yapması gibi... c) Milli, yâni yerli oyunlara öncelik tanınacağı (birçok yerli oyunun en azından milli bile olamaddıkları düşünülürse) gibi...

Sanırız ilerki tarihlerde Bakanlığın konuyla ilgili görüşleri daha da açılır ve işin yararı açısından bir tartışma ortamı doğar." diye verdiği demeçle olguya muhalifmiş gibi de gözükmeye çalışırken, bir yanıyla da bu yardımdan nasıl pay alırım'ın hesabını yapıyordu. Hele Ankara Halk Tiyatrosu yöneticileri Erkan Yücel ve Çetin Özkarar daha da ileri giderek:

"Sayın Bakanın açıklamasını sevinçle karşıladık. Bu karar özel tiyatroların yıllardır dile getirdiği bir ihtiyacı karşılayabilir ve tiyatro sanatının gelişmesi için olumlu bir etkendir.

"Yardımın koşullara bağlanmasını da yadırgamıyoruz. Özellikle "milli" yâni yerli oyunları teşvik ediyor olması da yardımın olumlu yönüdür." deyip üstüne üstlük Finans-Kapitalin sömürgenlerine teşekkürler yağdırıyordu. "Gölge etmesinler, başka ihsan istemez!" diyen en gür ve aydın tepki ise, ne yazık ki tek başına kalıyordu. Artık şu kesinlikle bilinmelidir ki, sistemle döğüşmekten başka çıkar yolu olmayan bu ve benzeri olgulara öneriler sunmak, bazı siyaset cambazlarının icazetli devrimcilik mantığından başka bir şey değildir. Örnekleri çoğaltmak mümkün, ancak biz kısaca T.R.T. üzerinden geçen fırtınadan sözedip yazımızı toparlamaya çalışalım. T.R.T.'den birçok atılma, atama olayları sonucunda, eskiden olduğu gibi, 12 Eylül sonrasında da 24 Ocak 1980 tedbirlerinin Turgut Özal ve kadrosu denetiminde uygulatılması gibi, T.R.T.'deki reorganizasyon da Karataş kadrosuna verildi. Ardından başlıyan "Atatürkçü Kültür Politikası" ekrana Müşerref Tezcan, Asım Can Gündüz gibi garip insanları musallat etti. Hele Asım Can Gündüz'ün 10 Kasım programında elektrogitarıyla Batılı "Çağdaş!?..." Atatürk şarkısı, Finans-Kapitalin çağdaşlaşma sloganı altındaki güdüklüğünü bir kez daha gözler önüne serdi.

NEDEN TEK SES YOK?

Tüm bunlar Finans-Kapital cephesinin Kültür ve Sanatımız üzerinde oynadığı oyunlar. Peki, ya Devrimci Sanat, Devrimci Kültür, onca yazı, çizi, oyun, müzik, kitle hareketi? 12 Eylül öncesinde miting alanlarını andıran tiyatrolarımız, Stalinvari yazarlarımız, devrimcileri hop oturtup, hop kaldıran türkülerimiz, şiirlerimiz, açık oturumlar, paneller, tartışmalar... Tümü sanki hiç yaşanmamış gibi, bu çalışmalar yapılmamış gibi. Bu çalışmaların sahiplerinin çoğu bir Finans-Kapital kurumunda kapıkulu şimdi. 12 Mart öncesinde "Dağlar Bizimdir" mantığı ile üretim yapanlar, 12 Mart sonrasında nasıl "Düşme mahpus damlarına" deyip çekildilerse, 12 Eylül öncesinde de devrimci sanat adına üretim yapanlar, 12 Eylül sonrasında "Çağdaşlaşma" sloganı altındaki yutturmacaya, vazgeçmişliğe teslim oldular. Tüm kapışma momentlerinden sonra, geçmiş yok sayılarak yapılan örgütlenmeler bu kaçınılmaz yenilgiye neden oldular. Dün bir yanıyla Batı aktarmacılığını, kopyacılığı "alaturkalaştırarak" Devrimci Sanat yapmaya çalıştılar, bir yanıyla da Tefeci-Bezirgânlığa vurarak, sahnelerde Ağaları öldürtüp devrimci sanat yaptıklarını sandılar. Genelde 12 Eylül'e Kültür ve Sanatımız kurumlarıyla, sanat eserleriyle, sanat insanlarıyla güçlü bir muhalif ses çıkartamadan teslim oldu. Bu kaçınılmazdı. Geçmişin otokritiği yapılmadan, dünkü yanlışlardan ders çıkarılmadan ve gerçek bir proletarya partisinin güdümünde olmadan başı boş sürdürülen bu antika kültür anlayışı menşeli çabalar yenilmeye mahkûmdu.

ÖNÜMÜZDEKİ GÖREV

Bu panoramanın karşımıza çıkardığı acı gerçeklik bizi ürkütmez. TÜRKİYE DEVRİMCİ SANAT CEPHESİ Türkiye Devrimci Hareketiyle birlikte yükselecektir. Devrime olan inancımız ve sömürgen sınıflara olan hıncımızla sürdüreceğimiz Devrimci Mücadelemiz hedefine varacaktır. Ancak, bu uzun ve zor yolda geçmişimizin önce teker teker, sonra kitle halinde otokritiğini yaparak, dünkü yanlışlarımızdan ders çıkartarak, devrimci hıncımızı bilimimize katarak, eylemde birlik, tartışmada ilerleticilik parolasıyla kurulacak TÜRKİYE DEVRİMCİ SANAT CEPHESİ bu görevde öncülüğü üslenecektir.

Finans-Kapital ve onların maşaları "Çağdaş" Paşalar, sınıfsal yaklaşımlarıyla tavizsiz ve kendi anlayışları içerisinde yürüyorlar. Biz TÜRKİYE DEVRİMCİ SANAT CEPHESİ'ne bir tuğlacık olsun koymaya soyunmuşsak eğer, Finans-Kapitalin kültür ve sanatımız üzerindeki yozlaştırma harekâtına savaş açmalıyız. Sorunun çözümünü sistemle çatışmada aramalıyız.

Bir sanat eseri sadece üreteni için önemliyse önemsizdir. Yapıtlarımız halk kitleleriyle kucaklaşsın.. Yazmak istediğimiz boyutta yazalım, onların istediği boyutta değil. Aklın, sorumluluğun şiirini yazamıyorsak, bırakalım ozanlığı. Kınından çıkamıyan silâh ne işe yarar ki?..

SOSYALİST Sanat

1 MAYIS YAŞIYOR

1.sayfadan devam

pitalistler lehine oluşan bu zorunluluk yüzünden, kısa zamanda yerini baskıcı ve gerici bir uygulamaya bıraktı. 1874 yılında, kölelik bağlarından kurtarılan ve yedek işsizler ordusu oluşturan Güneyli zenciler gerekçe gösterilerek, işçi ücretleri 4 eyalette birden düşürüldü. Güneyli toprak ağalarının feodal baskısından kurtulan zenciler bu defa Ku-Klux-Klan örgütünün korkunç terörü altında, işçi sınıfına karşı sanayicilere altlık ediliyordu. Siyasi iktidar mücadelesi, kapitalistlerin değişik kesimlerinin ve politikalarının sözcülüğünü yapan Cumhuriyetçi ve Demokrat Parti arasında el değiştiriyor, ezilen sınıf ve zümrelere bu anlamda söz hakkı tanınmıyordu.

1869'da kurulan "Knights of Labor" adlı Sosyalist teşkilât uzun ömürlü olamadı. Bir süre sonra, "en ilerici iş yasaları, en yüksek işçi ücreti, çalışma ve iş sağlığı şartlarında reform" amaç maddesi altında teşkilâtlanan Amerikan İşçi Federasyonu da, siyasi iktidar hedefinden uzak kaldı. İşçi sınıfı hareketinin çapı, böylece kendiliğinden eylemlerle sınırlanmış oldu. İşçi sınıfı hareketi, bu niteliğiyle de olsa gelişiyor ve özellikle ekonomik plândaki taleplerini her fırsatta öne sürüyordu. 13 Ocak 1874 günü ücretlerin 4 eyalette birden düşürülmesi, New York'ta yüzlerce işçinin yaralanması ve tutuklanmasıyla sonuçlanan büyük işçi gösterilerine neden oluyordu. Yüzü aşkın işçinin katledildiği Misisipi'nin doğusunda patlak veren direniş aynı nedenlerle gerçekleştirilmiş, bunu Pensylvania kömür madeninde 10 işçi liderinin idamı ile sonuçlanan ayaklanma ve yine 12 kişinin öldürüldüğü demiryolu işçileri grevi tâkip etmişti. İşçi sınıfı hareketi, Tompkins meydanında, Pensylvania madenlerinde kan ve ateşi yaşıyarak çelikleşiyordu. Bu mücadelelerden edinilen deneylerin ışığında, 1884 yılında Şikago'da toplanan İşçi Kongresi, 8 saatlik işgünü için genel direniş kararı alıyordu. 1885 yılında Washington Kurultayı'nın da onayladığı bu karar; 1 Mayıs 1886 tarihinde Şikago, Cincinati, San Fransisko, Saint Louise, New York şehirlerinde 5.000'in üzerinde işletmede üretimin durdurulmasıyla uygulanıyordu. 3 Mayıs 1886 günü, Şikago'da bulunan Mc Cormick - Harvester fabrikası önünde toplanan işçilere açılan ateş sonucu 4 işçi öldü, yüzlercesi yaralandı. Ertesi gün, bu katliamı protesto etmek için Highmarket meydanında toplanan işçilerle polis arasında, bir ajan provokatörün patlattığı bombayla başlıyan çatışmalar çıktı. Olayın ertesinde yüzlerce işçi tutuklandı. Tutuklanan işçilerden 8 tanesi hakkında kasten adam öldürmek suçundan idam cezası isteniyordu. Bu tutuklulardan bir tanesi kaçmayı başardı. 7 tanesi ise idama mahkum edildi. Bu idam kararı karşısında, mahkemede gösterdikleri devrimci direnç ve kararlı tavır Amerika'da olduğu gibi, tüm dünyada büyük bir sempati ve destek gördü. Kendilerine son sözleri sorulduğunda diyorlardı ki:

SPINS: "Bu mahkemenin **önünde ve Devlet'in temsil etmesi gereken halkın önünde, eyalet başsavcısını ve Şikago polis müdürünü cinayet işlemek üzere uydurma bir dâva tezgâhlamakla suçluyorum."**

PARSONS: "Bu ülkenin **kanunlarına karşı gelmedim. Ne ben, ne arkadaşlarım Amerikan vatandaşlarının herhangi bir yasal haklarını ihlâl etmedik. Konuşma özgürlüğüne, basın özgürlüğüne, toplantı özgürlüğüne tecavüz edilemiyeceği hakkını savunuyoruz. Ve iddia makamının, Amerikan halkının çok pahalıya kazandığı bu haklarını elinden almasına karşı çıkıyoruz. Ama iddia makamı, 7 adama ölüm cezası istemekle zaferi kazandığını sanıyor."**

SCHVAP: "**İdealimizin bu yıl, ya da gelecek yıl gerçekleşmeyeceğini biliyorum, ama mümkün olduğu kadar yakın bir gelecekte, ileriki bir yılda gerçekleşeceğini biliyorum."**

FISCHER: "**Ölüme mahkum edilmemi protesto ediyorum, çünkü cinayet işlemedim. Ancak sosyalist olmam sebebi ile öleceksem, bir sözüm yok."**

LIGG: "**Sizi tanımıyorum! Sizin kanununuzu tanımıyorum! Nizamınızı, kuvvete dayanan yetkinizi tanımıyorum! Bu yüzden asın beni!"**

FIELDEN: "**Hakları yalnız imtiyazlı sınıflara göre ayarlanan ve işçilere hiç bir hak tanımayan hükümete karşı kim saygı duyabilir? Böyle bir hükümete saygım yok benim..."**

Halkın önderlerine karşı duyduğu sempati ve desteği, genel direnişlere çevirmesi üzerine korkan burjuvazi, 3 önderin cezasını müebbed hapise çevirdi. Parsons'u özür dilekçesi vermesi koşuluyla affetmeyi önerdi. Parsons aynı direnç ve kararlılığı bu öneri karşısında da göstermesini bildi. Diyordu ki:

"**Haklı olduğumu biliyorum (...) Ve ben de çok iyi biliyorum ki, dilekçeyi imzalarsam hüküm değiştirilecek. Ama bana daha fazla üstelememenizi rica edeceğim. Ben suçsuzum. Jürinin beni suçlu bulduğu suçu işlemedim. Bütün dünya biliyor suçsuz olduğumu.** Eğer asılırsam, **câni olduğumdan değil, sosyalist olduğumdan asılacağım. Geçmişte öğretmiş, söylemiş ve yazmış olduğum şeylerden ötürü asılacağım. Highmarket'e bomba attığımdan değil. Illinois halkı, kendisini gönüllü olarak yetkilerine sunmuş bir suçsuzun asılması karşısında susmayı göze alırsa, ben de savunduğum fikirler ve dâvam uğruna asılmayı göze alabilirim."**

İnfaz 11 Kasım 1887 günü yerine getirildi. Bu yiğit, kararlı ve bilinçli işçi önderlerinin hayatlarına son verebilen burjuvazi, onların uzlaşmaz devrimci tutumları karşısında âciz kalmıştı.

1889 yılı İKİNCİ ENTERNASYONAL'in Kuruluş Kongresi, tüm ülkelerde 8 saatlik işgünü için büyük bir uluslararası gösteri yapılmasını kararlaştırdı. Amerikan işçilerinin birkaç yıl önce 1 Mayıs'ta yürüttükleri mücadelenin anısına, bu gösterilerin tarihi 1 Mayıs 1890 olarak belirlendi. İkinci Enternasyonal'in 1891 Kongresi, 1 Mayıs'ların artık işçi sınıfının Birlik ve Savaş günü olarak her yıl kutlanması kararını aldı. O gün bu gündür 1 Mayıslar yüzmilyonlarca işçi tarafından her yıl büyük gösterilerle kutlanmaktadır.

Gelecek sayıda:
TÜRKİYE'DE 1 MAYISLAR

8 MART ULUSLARARASI KADINLAR GÜNÜ

9.sayfadan devam

12 Eylül 1980'de sözde "anarşiyi önlemek" ve "ekonomiyi kurtarmak" için, ustaca hazırlanmış bir faşist askeri diktatörlüğü işbaşına getirmişlerdir. Bu diktatörlük, Kürt ve Türk halklarına en yoğun zulümleri uygulamaktadır. Anarşiyi önlemek adına en kanlı faşizmi, ekonomiyi kurtarmak adına halkı büsbütun soyan bir düzen getirdiler.

"... Bugün Türkiye hapishaneleri Türk ve Kürt yüzlerce kadınla doludur. Bu kadınlar, fabrikalarda grevlere, gösterilere katılmışlar, bu kadınlar Kürdistan'da Kürt halkının kurtuluş savaşına katılmışlardır. Bu kadınlar, sanatlarıyla, kalemleriyle Türkiye işçi sınıfının mücadelesine katılmışlardır. Bu yüzden işkence görmüşler, ölmüşler, hapislere düşmüşler, yerlerini yurtlarını terketmek zorunda kalmışlardır.

"...Türkiye'deki mevcut düzen devam ettiği sürece kadının gerçek kurtuluşu söz konusu olamaz. Biz devrimci Türkiyeli kadınlar, bunun bilincindeyiz ve bunun için savaşmaktayız. Biz inanıyoruz ki:

— Kadının gerçek kurtuluşu ülkenin kurtuluşundan ayrılamaz.

— Kadının gerçek kurtuluşu sosyalizmdedir.

Yaşasın savaşçı kadının uluslararası dayanışması!"

Arkadaşımızın bu konuşması, dünyanın çeşitli ülkelerinden binlerce kadın arasında çok olumlu karşılanmış, ayrıca İsveç televizyonunun Türkçe Yayın Programında yayınlanmıştır.

PARİS KOMUNASI NEDİR?

İçinde yaşadığımız günler Paris Komunası'nın 111.ci yıldönümüdür. Paris Komunası'nın 100.cü yıldönümünde Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın kaleme aldığı ve SOSYALİST gazetesinde yayınlanmış olan "PARİS KOMUNASI NEDİR?" yazısını yeniden yayınlıyarak, işçi sınıfının ilk iktıdar girişimini gerçekleştiren yiğit Paris proletaryasını ve onun öncülerini saygı ile anıyoruz.

"Paris Komunası" nedir?

Paris'in Fransa Başkenti olduğunu bilmiyen yoktur.

Komuna nedir? Sözlük anlamıyla "Ortak" demektir. Derebeğilik Avrupasında azatlı ve kaçak **Burjuva** (Burçlara sığınmış) denilen yeni tip kişilerin ortaklaşa kurdukları Ortaçağ Kentleri **Komuna** adını aldı.

Bildiğimiz gibi, her **Derebeği** ayrı bir devletçik iken, onların içinden biri **Kral** olunca, öteki Beğlerle arasına çelişki düştü. Birçok Derebeğiler bir tek Kralı ürküttükçe, Kral da, Toplum içinde Derebeğilere karşı müttefik aradı. Çoğu Derebeği baskısından kaçmış **Komuna** insanları hemen Kraldan yana çıktılar. Kral da o zıpçıktı müttefiklerine bir çeşit özerklik sayılan **Komuna** ayrıcalıkları verdi.

882 yılı Almanya İmparatoru, 884 yılı Fransa Kralı olan Charles le Gro (Koca Şarl), Derebeğilere karşı ayaktakımının Komuna'larına ilk İmtiyazları veren Kral sayılır. O imtiyazları alan ayaktakımına Fransa'da Tiers Etat (Üçüncü Takım) adı verildi. Derebeğilikte birinci ve ikinci Sosyal Sınıflar: Üstte Savaşçı Beyler ile Kiliseci Papaslar idi. Daha 10.cu yüzyıla girilirken Tiyerseta adlı yeni bir Sosyal Sınıf karmakarışık doğmaya başlamıştı.

4-5 yüzyıl Batı toplumunda Krallar kuluçka oldular; altlarında **Komuna**'ların kara kalabalıkları olan **Tiyerseta** ayaktakımı içinde, Modern Burjuvazi yumurtaları içinde Modern İşveren Sınıfı olgunlaştı. En sonra, 17.ci yüzyıl İngilteresi ile 18.ci yüzyıl Fransasında, o yumurtalar içinden **Burjuva Devrimleri** denilen civcivler doğdular. Böylece sonuçlu **Sosyal Devrimler** çağı başladı.

Demek Komuna: Toplum içinde 6500 yıl sürmüş **Tarihcil Devrimler** çağı yerine, ondan beri 500 yıldır sürüp gelecek olan **Sosyal Devrimler** çağını geçiren bir Toplum yuvasıdır. Tek sözle **Komuna** demek, **Sosyal Devrim** yatağı demektir. Bu yatak, Modern Tarih içinde ilkin **Burjuvazinin** (İşveren Sınıfının), sonra **Proletaryanın** (İşçi Sınıfının) **Sosyal Devrimlerine** sahne oldu. Bu sahnelerin en alevli biçimleri Paris'te geçti. Onun için, gerçek **Sosyal Devrim** sahneleri yeryüzünde 20.ci yüzyıla dek **Paris Komunası** adıyla örneklendi.

Paris Komunası deyince, kendiliğinden anlaşılacağı gibi, Modern Toplumda nasıl gerçekten **Sosyal Devrimci** iki Sosyal Sınıf görüldü ise, tıpkı öyle: bir değil, iki **Paris Komunası** görüldü. **Birinci** ünlü **Paris Komunası**: İşveren Sınıfının Paris Komunası idi. **İkinci** ünlü **Paris Komunası**: İşçi Sınıfının Paris Komunası oldu.

İşveren Sınıfının **Paris Komunası**: 10 Ağustos 1792 gününden 9 Termidor gününe dek süren **Zılgıt** (Terör) adı verilmiş bulunan Fransa olaylarına damgasını vurur. Politikaca yıkılmış Derebeği kalıntıları, içli dışlı binbir ihanetle Fransız **Burjuva** Sosyal Devrimini sinsice yıkmaya girişince, **İşveren Sınıfının** sözü özüne uygun Devrimcileri, gerici hıyanetliklerin önünü almak için **Zılgıta** (Teröre) başvurmaktan başka çıkar yol bulamadı.

Sonra, gericiliğe karşı dövüşen **halkın** (özellikle İşçi Sınıfının) uyandığını ve eski **Derebeğilerin** sömürüsü gibi, yeni **Parabeğilerinin** (İşveren Sınıfının) sömürüsüne de karşı koyduğunu görünce, tornistan etti. Robespierre gibi namuslu burjuva Devrimcilerini **9 Termidor** adlı gerici bir baskınla öldürdü. **Birinci Paris Komunası** böylece yok edildi.

Ama, Halk yığınları **Paris Komunası**'nın ışığı altında seçtikleri ilerici **Sosyal Devrim** geleneğini unutmadı. Burjuvazi, kendi Devrimini boğmuştu. Demek İşveren Sınıfı Devrimci olmaktan çıkmıştı. Artık son kerteye dek gerici, zâlim ve kaniçici bir Karşı-Devrimci olmuştu. 1830 ve 1848 Devrimlerini, burjuvalar kışkırtmışlar, burjuvalar kanla söndürmüşlerdi. Ne var ki, toplumun toptan çürüyüp dökülmesi için yeni bir Sosyal Devrim kendini dayatmaktan geri kalmamıştı.

İşte, Sosyal Devrim bayrağını eline alan **İşçi Sınıfı**, 1871 yılı Prusyalılara yenilen Fransız Burjuvazisi Paris'i düşmana teslime kalkınca ayaklandı. Paris'i Alman dış düşmanlarına karşı da, Fransız iç İşveren düşmanlarına karşı da eline alıp korumaya girişti. 18 Mart'tan 28 Mayıs'a dek halkın kurduğu Devrimci İktıdara **Paris Komunası** adı verildi. Birinci İşveren **Paris Komunası**'nın başladığı Sosyal Devrim geleneğini, bu İşçi Sınıfının ve Paris Halkının **İkinci Paris Komunası** ele aldı.

İşte bu olay 18 Mart 1871 günü tam 100.cü yıldönümüne erdi. **Paris Komunası** denince artık ondan öyle hep ve ancak **İşçi Sınıfı** ve Paris Sankülotlarının (Donsuzlarının) yaptıkları bu **İkinci Paris Komunası** anıldı.

(Sosyalist, 23.3.1971).

Faşist cunta tarafından üç devrimcinin asılarak katledilmesini protesto etmek amacıyla 20 Mart 1982 günü Paris'te Türkiye Büyükelçiliği önünde bir gösteri düzenlendi. Büyük bir kitlenin katıldığı gösteride: Partizan Yolu - Birkom (Devyol-PKK) - İşçinin Sesi - Partizan - D.H.B. siyasetleri yeraldı. Faşist cuntaya karşı sloganların atılıp ABD bayrağının ve Evren'in resminin yakıldığı gösteri, yapılan konuşmalardan sonra dağıldı.

Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın "TARİH TEZİ" ATLANAMAZ

20. sayfadan devam

1- GENEL OLARAK: Geri ülkeler tarihleri, neresinde Batı ve Ortaçağ tarihinden başkadır? Niçin, Uzakdoğu'da Japonya 30 yılda bir ultra-modern kapitalizme ulaştığı halde, Türkiye gibiler 300 yıldır yerinde sayıyor? Japonya nasıl Batı emperyalizmiyle atbaşı birlik giderken, aynı Uzakdoğu'nun Çinhindi gibiler hemen aynı sosyal yapılarına rağmen sömürgeleşmiştirler.?.. ve ilh., ve ilh...

2- ÖZEL OLARAK: Geri ülkelerin hemen hemen değişmeden kalmış üretim temelleri: TOPRAK DÜZENİMİZ neresinde kördüğüm olmuştur? Niçin COĞRAFYA, İNSAN, TARİH çeşitlilikleri ortamında aynı TEFECİ-BEZİRGAN ilişkilerin yücelttiği üstyapılar ulusları "LAL-Ü EPKEM" bırakan lânetlenmiş birer BABİL KULESİ olmuşlardır? Yüzyıllar boyu batağa saplanmışça gelişmemenin günahı yalnız YABANCI etkilere yüklenip içyapılar, kamuflajlı gösterilerle tabulaştırıldıkça, nasıl en parlak DIŞ ZAFERLER, sürekli iç bozgunlarla sonuçlanmıştır?.. ve ilh., ve ilh...

Bütün bu ve benzeri: EKONOMİK, SOSYAL, POLİTİK, BİLİMSEL, FİLOZOFSAL, AHLAKSAL, DİNSEL, ve ilh. problemler, yakıştırma yorumlarla değil, ancak TARİHİN GERÇEKLİĞİ düzeyinde yeni çözüm yolları bulabilir. Sunulan TEZ, duvarcının çektiği bir ip ucu olmaktan başka iddia gütmez. Yapıyı bütün okurların elbirliği kuracaktır. Onun için, okurdan: Tezin hiç değilse yayınlanabilen BÜTÜNÜNÜ en azından SONUNA DEK araştırıcı SABIRI ile ve alışılmadık, bir ETÜD yaparca inceleyip ELEŞTİRMESİNİ çok rica edeceğiz.

Salacak, 1.5.1965
Dr.Hikmet Kıvılcımlı

Bu ricalara rağmen, "Tarih Tezi"ne karşı uygulanan sağlı sollu "Susuş Konspirasyonu", zaman zaman işte böyle konuyu kıyısından köşesinden tırtıklama biçimini de alıyor.

Kendilerine "Leninist" adını takan kimileri Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın 50 yıl önce yazıp ortaya koyduğu "Tekelci Devlet Kapitalizmi", "Zayıf Halka" vb. tezlerini, aşırıp kendi yeni buluşları imiş gibi yutturmaya kalkar da, Milliyet gazetesine tünemiş eski "Sosyalist"ler bunu yapmazlar mı?

Çetin Altan Bey, karşısına koyduğu "Moğol lokantası", "Moğol hastahanesi" gibi sorunlara, "Mantığı rahatlatacak bilimsel yanıtlar" bulamadığından dert yanıyor.

İşe bakın ki, Dr.Hikmet Kıvılcımlı, "TARİH TEZİ", yâni "Tarih-Devrim-Sosyalizm" eserinin başına koyduğu "AÇIKLAMA" yazısında (yukarıda önemli bir kısmını aktardık), Çetin Altan'ların bir Fransız yoldaşından aldığı şu satırlarla söze giriyor:

"Medeniyetlerin düşmesi, bütün Tarih hadiselerinin hem en göze çarpan, ve hem de en kapkaranlık olanıdır. Zekâ ve ruhu ürküten bu felâket.. ve ilh..." (Compte de Gobineau).

Aynı olaydan Çetin Altan'ın "mantığı rahatsız", Fransız yoldaşının ise "zekâ ve ruhu ürküntü" içinde.. Ne kadar paralel düşüyorlar, değil mi?

Belli sorunlara en azından 20 yıl önce yazılı basılı biçimde verilmiş "bilimsel yanıt"ların üzerinden atlayınca, Compte de Gobineau'nun dediği gibi, "esrarengiz" "sırlar" "çerçevesinde dönüp dolaşmak"tan, ya da meseleyi "lokanta" ve "tüp gaz" düzeyine indirgemekten başka yapacak birşey kalır mı?

DİYARBAKIR KATLİAMI

9. sayfadan devam

önünde gösteri yaptılar.

Elçiliğe götürülen bildiride Kürdistan halkına karşı faşist cuntanın yürüttüğü seri katliamlar, özellikle son Diyarbakır katliamı şiddetle protesto ediliyordu.

Pankartlardaki sloganlar arasında: "Diyarbakır katliamnının öcü alınacaktır", "Kahrolsun faşizm", "Bıji Kurdistan", "Kurdara azadi" en çok göze çarpanlardı.

Göstericiler devrimci marşlar söyliyerek dağıldılar.

SOSYALİST gazetesi Kürt halkının acılarını ve devrimci öfkesini paylaşır, faşist cuntanın cinayetlerini şiddetle protesto eder.

TÜRK VE KÜRT İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ HALKLARININ MÜCADELESİ SÖMÜRGECİ FAŞİST ZİNCİRİ KIRACAKTIR.

SOSYALİST
Türk ve Kürt halklarının
Bağımsızlık ve Sosyalizm
Mücadelesinin Bayrağı
Ala tekoşına gelen Turk
u Kurd ya serxwebun
u sosyalizme

ADRESİMİZDEN İSTİYEBİLİRSİNİZ

"GÜNAHLARINA" ve tezgâhlarına örtü olmak ve belli siyasi çizgileri legalleştirmek amacıyla yayın hayatına sokulmuştur.

ÇAVUŞOĞLU - KOZANOĞLU grubu, Hisarbank'ın sahibidir. Hisarbank'ın Yönetim Kurulunda Danışma Meclisi Başkanı Ord.Prof.Dr. SADİ IRMAK, emekli Korgeneral RECAİ ERGİN ve Prof. TURGUT EREM görev almaktadır. Aynı tekel, EKO Yatırım adlı bankerlik kuruluşunun da sahibidir. Son olarak PROFİLO Holding'i de satın aldılar.

Aynızamanda bundan 3-4 yıl önce "İş Makinaları" piyasasına giren Japon KUMATSU firmasının Türkiye temsilciliğini de bu TEKEL aldı. Böylelikle o güne dek ÇUKUROVA'nın % 90'la egemen olduğu İş Makinaları pazarında pay alma savaşına katılmış oldu.

Gerici Finans-Kapital cephesindeki bazı boyalı Finans-Kapital organları PATLAK VEREN ÇATLAĞI bu rekabet ile sınırlayıp geçiştirmeye gayret sarfettiler:

"**Holdingler arası savaş her yıl 100 milyon dolarlık iş makinaları satınalan Türk piyasasının 1982 alım mevsimi yaklaşırken parladı. Önemli olan sadece 100 milyonluk satıştan temsilci firmaların sağlıyacağı komisyon oranı da değildi. Başta Karayolları Genel Müdürlüğü olmak üzere, çoğunluğu Devlet kuruluşu olan kurumlar makineleri aldıktan sonra tabii daha fazla meblâğları bunların yedek parçaları için muntazam bir şekilde, sürekli olarak aynı şirkete akıtıyorlardı. Bu ay içinde Yol Su Elektrik Genel Müdürlüğü 3 milyon 600 bin dolarlık 30 adet, Toprak Su ise 2 milyon 100 bin dolar tutarında 23 adet iş makinesi alacak, bunlar için 800 milyon lira ödenecekti. Bunlar 100 milyon dolarlık alımın dışındaydı. Rakipler ise Caterpillar, Komatsu ve Allis oluyordu. (Fiat-Allis'in Türkiye temsilcisi Koç grubu idi. Garanti Bankası bu grubundur). Komatsu'nun Türkiye'deki sayısı 1000'i geçmiyen makinesine karşılık, Caterpillar'ın 15.000'den fazla makinesi vardı. Fakat Komatsu, dünya piyasasındaki yerini 3 yıl içinde % 15'ten % 19,5'e çıkarmış olduğundan, aynı iddiasını Türkiye'de de sürdürmek istiyordu.. Bunun için, dünya çapında büyük bir saldırıya geçmişti. Bu eğilim tabii Türk piyasasına yansıyacaktı.**" (YANKI, Sayı 575, 5-11 Nisan 1982).

YANKI böyle diyerek, iki Finans-Kapitalist grup arasında başlıyan tepişmenin nedenini bu çerçeve içinde açıklıyordu. Bu tarz rekabet KAPİTALİST SİSTEMİN doğal bir sonucu idi. Ancak bizce izah edilmesi gereken nokta, kendi deyimleriyle "EKONOMİK CEPHE SAVAŞI" verdikleri bir noktada birbirlerini torpillemeye varan bir DAVRANIŞ içine neden girdikleriydi.

"**Zât-ı devletlerinden (Faşist Evren'i kastediyor), Sayın Başbakanımıza ve Bakanlarımıza kadar, ne tür bir ekonomik cephe savaşı verildiği ortadaydı. Bir haber uğruna, bu cephenin hele içe dönük yüzünü, kimseler çökertmeye yeltenmemeliydi. Tabii yüreğinde memleket sevgisinden en az birtakım kırıntılar taşıyorsa...**" (HÜRRİYET, 27 Mart 1982).

Biz bu OLAY'ı: 1) GENEL NEDEN, 2) ÖZEL NEDEN parantezinde inceliyerek açıklamaya çalıştık.

1) GENEL NEDEN: "24 OCAK İSTİKRAR TEDBİRLERİ" adı verilen ekonomi politikasının sonucu olarak ortaya çıkıyor. 24 OCAK TEDBİRLERİ'ni ve 12 Eylül Faşist darbesine geliş koşullarını, 1978'den itibaren uzun vâdeli bir strateji boyutunda kısaca gözden geçirecek olursak;

"M.C.Hükümetleri zamanında, özellikle kısa vâdeli borçlanmalar yolu ile önemli miktarda dış finansman sağlanabilmişti. Ancak M.C. koalisyonlarının dayandığı sınıf ve zümreler açısından "Modern - Antika" bir yapıda olması, zaten kıt olan kaynaklardan her isteyene birşeyler dağıtması sermayenin yeniden-üretim için yeterli boyutlara varmasını önlemiş, böylece artan enflâsyon ve döviz dar boğazı ile kısa vâdede ödenmesi gereken büyük dış borçlar sonucunda, ekonomik bunalım en uç düzeye varmıştır. İşte böyle bir ortamda 1978 senesinde A.P.'den bir gecede koparılan 11 milletvekili — C.H.P. — Faruk Sükan — Turhan Feyzioğlu (şimdiki Özalcı yönetimin Bülent Ulusu yerine Başbakan yapmayı düşündükleri illegal akıl hocaları)ndan oluşan ECEVİT HÜKÜMETİ gündeme sokulmuştu. ECEVİT HÜKÜMETİ ilk iş olarak İ.M.F.'li, Dünya Bankalı "Sanayileşme" programını, yapılan bir devalüasyon ile birlikte "ÖNLEM PAKETİ" adı altında yürürlüğe sokmuştur. Böylelikle FİNANS-KAPİTAL açısından bir taşla iki kuş vurma imkânı belirmiştir. BİR YANI İLE İLERİDE VARMAYI HEDEFLEDİKLERİ "DEMOKRASİ" DIŞI, MUHALEFETSİZ BİR DÖNEME (12 EYLÜL) HAZIRLIK OLARAK: 12 MART FAŞİZMİNİN yarattığı ortam ve özlemleri derliyerek İşçi sınıfından Köylülüğe, Aydınlardan Küçük üretmenlere kadar çok geniş bir tabanın desteğini alarak "UMUT" durumuna gelmiş ECEVİT'e uygulatacağı ekonomi-politika sonucunda "UMUT"luğunu bitirecek ve ileride düşünülen demokrasi dışı dönemde kendileri için büyük engel teşkil edecek ECEVİT'i ve Parti içindeki Sol Muhalefeti halk desteğinden soyutlayacaklardı. BİR YANIYLA DA: geçen M.C. iktıdarlarının ikili yapıları gereği tam uygulatılamıyan bir ekonomi-politikanın en rizikolu başlangıç dönemi, "DEVLET PARTİSİ" olma niteliği taşıyan ve bünyesindeki muhalefet gruplarıyla DİSK, diğer kitle örgütleri ve devrimci güçlere açılan C.H.P.'ye yaptırılarak, böylelikle toplumun bu tür bir politikadan derhal rahatsız olacak kesimlerinden ve özellikle Ordudan gelmesi düşünülen kıpırdanışlara set çekilmiş olacaktı. Plânın yukarıda belirtilen birinci aşaması tüm boyutlarıyla gerçekleşti. Uygulanan politikanın FATURASI olarak "UMUT" balonu söndü, C.H.P. genel bir iç bunalıma sürüklendi ve 14 Ekim seçimleri büyük bir çoğunlukla Adalet Partisi'ni sandıktan çıkardı. Seçimlerde ağır bir mağlubiyete uğrayan ECEVİT iktıdardan çekilerek yerini azınlık DEMİREL iktıdarına bıraktı. Bu hükümet geçmişten çıkardığı deneylerle ilk iş olarak TURGUT ÖZAL'ı Başbakanlık Müsteşarı adı altında EKONOMİ-POLİTİKANIN PLANLAYICISI olarak görevlendirildi. Böylelikle plânın ikinci aşaması uygulanmaya başlanmış ve "24 OCAK TEDBİRLERİ" adı verilen ve yoksul yığınların cebindeki 25 kuruşluk tasarrufa kadar el atan bol devalüsyonlu serbest faiz politikası yürürlüğe sokulmuştur."

24 OCAK İSTİKRAR TEDBİRLERİ adı verilen Ekonomi-Politikanın ilkelerini kısaca gözden geçirelim:

— Büyük oranda devalüasyon ve zamlar,

— 1 Mayıs 1981'de başlatılan günlük kur ayarlamasıyla serbest ve resmi kur arasındaki farkın kaldırılması,

— Faiz oranlarının yükseltilmesi,

— İhracata tanınan düşük faiz uygulaması,

— Dışarıdan alınan borçlara prim ödeme uygulaması,

— Sanayinin genel olarak ihracata yönlendirilmesi,

— Maliyetlerin, yüksek faiz uygulamasıyla yükselmesi ve talep kıstılama uygulaması nedeniyle Tekel dışı kapitalistlerin (Vahşi Kapitalist) erimesi ve tekelleşmelere doğru kayması,

— Ekonomide tüketim mallarını kısarak tasarrufu arttırmak, bu yollarla tasarrufların bankalarda toparlanmasını sağlamak,

— Vergi giderlerinin, yine yoksul yığınların sırtına yüklenerek arttırılması,

— Sendikaların kapatılması üzerine ortaya çıkan Toplu Sözleşme boşluğunu Yüksek Hakem Kurulu ile denetleyip ücretleri dondurma uygulaması,

—K.İ.T. ürünlerine devamlı zam.. ve ilh...

ilkeleri ışığında;

"BIRAKINIZ YAPSINLAR, BIRAKINIZ BATSINLAR" Friedman'cı ekonomi kuralına uygun olarak uygulanan bu ekonomi-politika neticesinde, bankası olmıyan Finans-Kapital kuruluşları tek tek batmaya ve yok olmaya zorlanmaya başlandı.

Yukarıda kısaca özelliklerini ve önüne koyduğu ilkeleri belirtmeye çalıştığımız 24 Ocak Tedbirleri A.P. döneminde yürürlüğe sokulmuştur. Ancak gelişen işçi sınıfı mücadelesi ve Kürt halkının bağımsızlık ve sosyalizm savaşının yükselmesi ile birlikte, bu tarz bir ekonomi-politikanın uygulanmasının Türkiye çapında büyük patlamalara neden olacağını gayet netçe gören Finans-Kapital, 1978'den bu yana aşama aşama uyguladığı plânına 12 Eylül faşist darbesiyle son şeklini vermiş ve "24 OCAK İSTİKRAR TEDBİRLERİ" adı verilen ekonomi-politikayı tüm

devamı 4. sayfada

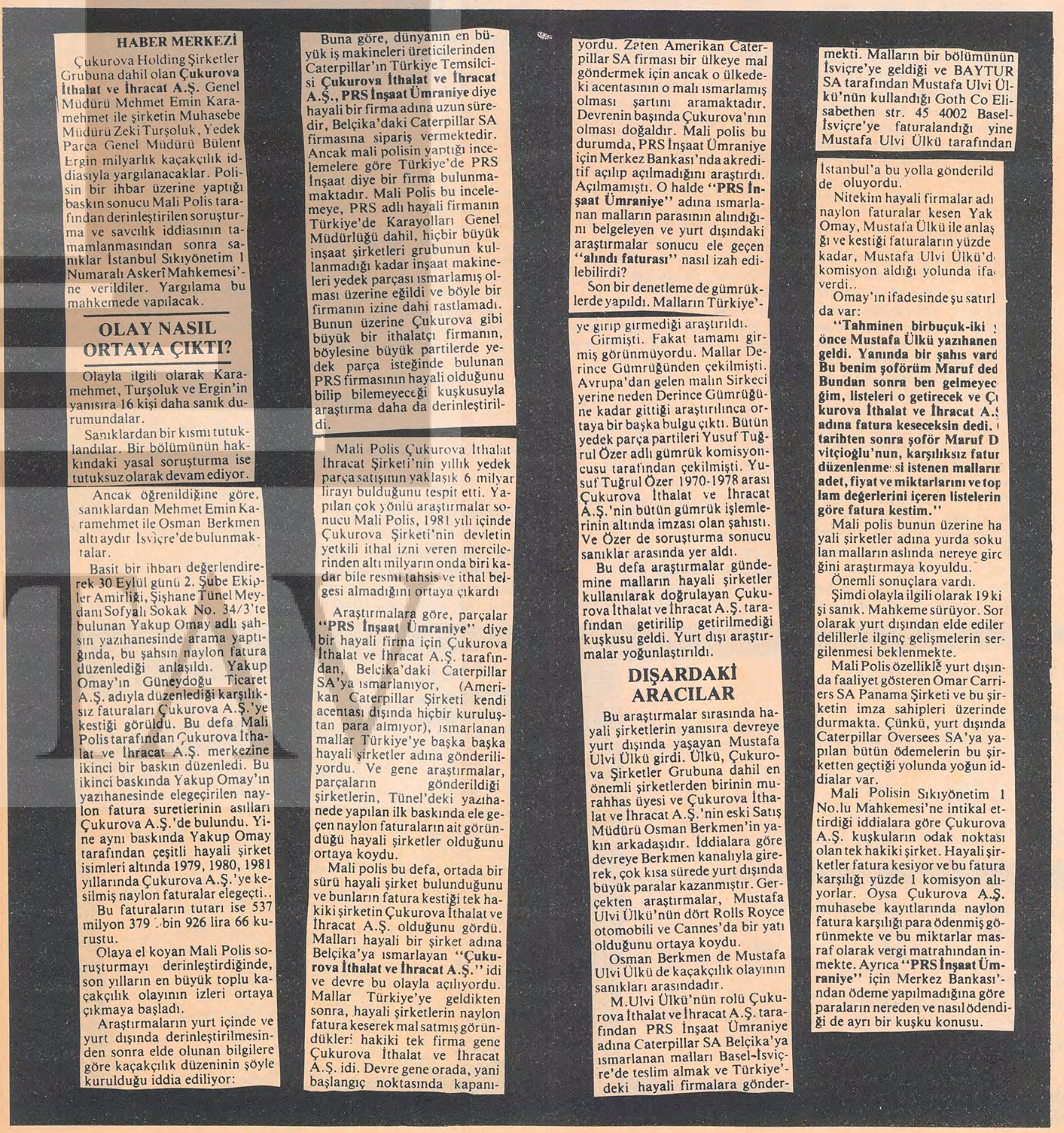

HABER MERKEZİ

Çukurova Holding Şirketler Grubuna dahil olan **Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş.** Genel Müdürü Mehmet Emin Karamehmet ile şirketin Muhasebe Müdürü Zeki Turşoluk, Yedek Parça Genel Müdürü Bülent Ergin milyarlık kaçakçılık iddiasıyla yargılanacaklar. Polisin bir ihbar üzerine yaptığı baskın sonucu Mali Polis tarafından derinleştirilen soruşturma ve savcılık iddiasının tamamlanmasından sonra sanıklar İstanbul Sıkıyönetim 1 Numaralı Askerî Mahkemesi'ne verildiler. Yargılama bu mahkemede yapılacak.

OLAY NASIL ORTAYA ÇIKTI?

Olayla ilgili olarak Karamehmet, Turşoluk ve Ergin'in yanısıra 16 kişi daha sanık durumundalar.

Sanıklardan bir kısmı tutuklandılar. Bir bölümünün hakkındaki yasal soruşturma ise tutuksuz olarak devam ediyor.

Ancak öğrenildiğine göre, sanıklardan Mehmet Emin Karamehmet ile Osman Berkmen altı aydır İsviçre'de bulunmaktalar.

Basit bir ihbarı değerlendirerek 30 Eylül günü 2. Şube Ekipler Amirliği, Şişhane Tünel Meydanı Sofyalı Sokak No. 34/3'te bulunan Yakup Omay adlı şahsın yazıhanesinde arama yaptığında, bu şahsın naylon fatura düzenlediği anlaşıldı. Yakup Omay'ın Güneydoğu Ticaret A.Ş. adıyla düzenlediği karşılıksız faturaları Çukurova A.Ş.'ye kestiği görüldü. Bu defa Mali Polis tarafından Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş. merkezine ikinci bir baskın düzenledi. Bu ikinci baskında Yakup Omay'ın yazıhanesinde elegeçirilen naylon fatura suretlerinin asılları Çukurova A.Ş.'de bulundu. Yine aynı baskında Yakup Omay tarafından çeşitli hayali şirket isimleri altında 1979, 1980, 1981 yıllarında Çukurova A.Ş.'ye kesilmiş naylon faturalar elegeçti..

Bu faturaların tutarı ise 537 milyon 379 bin 926 lira 66 kurustu.

Olaya el koyan Mali Polis soruşturmayı derinleştirdiğinde, son yılların en büyük toplu kaçakçılık olayının izleri ortaya çıkmaya başladı.

Araştırmaların yurt içinde ve yurt dışında derinleştirilmesinden sonra elde olunan bilgilere göre kaçakçılık düzeninin şöyle kurulduğu iddia ediliyor:

Buna göre, dünyanın en büyük iş makineleri üreticilerinden Caterpillar'ın Türkiye Temsilcisi **Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş., PRS İnşaat Ümraniye** diye hayali bir firma adına uzun süredir, Belçika'daki Caterpillar SA firmasına sipariş vermektedir. Ancak mali polisin yaptığı incelemelere göre Türkiye'de PRS İnşaat diye bir firma bulunmamaktadır. Mali Polis bu inceleme, PRS adlı hayali firmanın Türkiye'de Karayolları Genel Müdürlüğü dahil, hiçbir büyük inşaat şirketleri grubunun kullanmadığı kadar inşaat makineleri yedek parçası ısmarlamış olması üzerine eğildi ve böyle bir firmanın izine dahi rastlamadı. Bunun üzerine Çukurova gibi büyük bir ithalatçı firmanın, böylesine büyük partilerde yedek parça isteğinde bulunan PRS firmasının hayali olduğunu bilip bilemeyeceği kuşkusuyla araştırma daha da derinleştirildi.

Mali Polis Çukurova İthalat İhracat Şirketi'nin yıllık yedek parça satışının yaklaşık 6 milyar lirayı bulduğunu tespit etti. Yapılan çok yönlü araştırmalar sonucu Mali Polis, 1981 yılı içinde Çukurova Şirketi'nin devletin yetkili ithal izni veren mercilerinden altı milyarın onda biri kadar bile resmi tahsis ve ithal belgesi almadığını ortaya çıkardı

Araştırmalara göre, parçalar **"PRS İnşaat Ümraniye"** diye bir hayali firma için Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş. tarafından, Belçika'daki Caterpillar SA'ya ısmarlanıyor, (Amerikan Caterpillar Şirketi kendi acentası dışında hiçbir kuruluştan para almıyor), ısmarlanan mallar Türkiye'ye başka başka hayali şirketler adına gönderiliyordu. Ve gene araştırmalar, parçaların gönderildiği şirketlerin, Tünel'deki yazıhanede yapılan ilk baskında ele geçen naylon faturaların ait göründüğü hayali şirketler olduğunu ortaya koydu.

Mali polis bu defa, ortada bir sürü hayali şirket bulunduğunu ve bunların fatura kestiği tek hakiki şirketin Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş. olduğunu gördü. Malları hayali bir şirket adına Belçika'ya ısmarlayan **"Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş."** idi ve devre bu olayla açılıyordu. Mallar Türkiye'ye geldikten sonra, hayali şirketlerin naylon fatura keserek mal satmış göründükleri hakiki tek firma gene Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş. idi. Devre gene orada, yani başlangıç noktasında kapanıyordu. Zaten Amerikan Caterpillar SA firması bir ülkeye mal göndermek için ancak o ülkedeki acentasının o malı ısmarlamış olması şartını aramaktadır. Devrenin başında Çukurova'nın olması doğaldır. Mali polis bu durumda, PRS İnşaat Ümraniye için Merkez Bankası'nda akreditif açılıp açılmadığını araştırdı. Açılmamıştı. O halde **"PRS İnşaat Ümraniye"** adına ısmarlanan malların parasının alındığını belgeleyen ve yurt dışındaki araştırmalar sonucu ele geçen **"alındı faturası"** nasıl izah edilebilirdi?

Son bir denetleme de gümrüklerde yapıldı. Malların Türkiye'ye girip girmediği araştırıldı.

Girmişti. Fakat tamamı girmiş görünmüyordu. Mallar Derince Gümrüğünden çekilmişti. Avrupa'dan gelen malın Sirkeci yerine neden Derince Gümrüğüne kadar gittiği araştırılınca ortaya bir başka bulgu çıktı. Bütün yedek parça partileri Yusuf Tuğrul Özer adlı gümrük komisyoncusu tarafından çekilmişti. Yusuf Tuğrul Özer 1970-1978 arası Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş.'nin bütün gümrük işlemlerinin altında imzası olan şahıstı. Ve Özer de soruşturma sonucu sanıklar arasında yer aldı.

Bu defa araştırmalar gündemine malların hayali şirketler kullanılarak doğrulayan Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş. tarafından getirilip getirilmediği kuşkusu geldi. Yurt dışı araştırmalar yoğunlaştırıldı.

DIŞARDAKİ ARACILAR

Bu araştırmalar sırasında hayali şirketlerin yanısıra devreye yurt dışında yaşayan Mustafa Ulvi Ülkü girdi. Ülkü, Çukurova Şirketler Grubuna dahil en önemli şirketlerden birinin murahhas üyesi ve Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş.'nin eski Satış Müdürü Osman Berkmen'in yakın arkadaşıdır. İddialara göre devreye Berkmen kanalıyla girerek, çok kısa sürede yurt dışında büyük paralar kazanmıştır. Gerçekten araştırmalar, Mustafa Ulvi Ülkü'nün dört Rolls Royce otomobili ve Cannes'da bir yatı olduğunu ortaya koydu.

Osman Berkmen de Mustafa Ulvi Ülkü de kaçakçılık olayının sanıkları arasındadır.

M.Ulvi Ülkü'nün rolü Çukurova İthalat ve İhracat A.Ş. tarafından PRS İnşaat Ümraniye adına Caterpillar SA Belçika'ya ısmarlanan malları Basel-İsviçre'de teslim almak ve Türkiye'deki hayali firmalara göndermekti. Malların bir bölümünün İsviçre'ye geldiği ve BAYTUR SA tarafından Mustafa Ulvi Ülkü'nün kullandığı Goth Co Elisabethen str. 45 4002 Basel-İsviçre'ye faturalandığı yine Mustafa Ulvi Ülkü tarafından

İstanbul'a bu yolla gönderild de oluyordu.

Nitekim hayali firmalar adı naylon faturalar kesen Yak Omay, Mustafa Ülkü ile anlaş ğı ve kestiği faturaların yüzde kadar, Mustafa Ulvi Ülkü'd komisyon aldığı yolunda ifa verdi..

Omay'ın ifadesinde şu satırl da var:

"Tahminen birbuçuk-iki önce Mustafa Ülkü yazıhanen geldi. Yanında bir şahıs vard Bu benim şoförüm Maruf ded Bundan sonra ben gelmeyec ğim, listeleri o getirecek ve Çı kurova İthalat ve İhracat A. adına fatura keseceksin dedi. tarihten sonra şoför Maruf D vitçioğlu'nun, karşılıksız fatur düzenlenmesi istenen malların adet, fiyat ve miktarlarını ve top lam değerlerini içeren listelerin göre fatura kestim."

Mali polis bunun üzerine ha yali şirketler adına yurda soku lan malların aslında nereye girc ğini araştırmaya koyuldu.

Önemli sonuçlara vardı.

Şimdi olayla ilgili olarak 19 ki şi sanık. Mahkeme sürüyor. Sor olarak yurt dışından elde ediler delillerle ilginç gelişmelerin sergilenmesi beklenmekte.

Mali Polis özellikle yurt dışında faaliyet gösteren Omar Carriers SA Panama Şirketi ve bu şirketin imza sahipleri üzerinde durmakta. Çünkü, yurt dışında Caterpillar Oversees SA'ya yapılan bütün ödemelerin bu şirketten geçtiği yolunda yoğun iddialar var.

Mali Polisin Sıkıyönetim 1 No.lu Mahkemesi'ne intikal ettirdiği iddialara göre Çukurova A.Ş. kuşkuların odak noktası olan tek hakiki şirket. Hayali şirketler fatura kesiyor ve bu fatura karşılığı yüzde 1 komisyon alıyorlar. Oysa Çukurova A.Ş. muhasebe kayıtlarında naylon fatura karşılığı para ödenmiş görünmekte ve bu miktarlar masraf olarak vergi matrahından inmekte. Ayrıca **"PRS İnşaat Ümraniye"** için Merkez Bankası'ndan ödeme yapılmadığına göre paraların nereden ve nasıl ödendiği de ayrı bir kuşku konusu.

GERİCİ FİNANS-KAPİTAL CEPHESİNDE ÇATLAK !..

3. sayfadan devam

toplumsal muhalafeti susturulmuş, sayıları yüzbinleri aşan tutuklu, onbinlerce işkence görmüş insan ve yüzlerce ölüyle üstü açık hapishaneye çevrilmiş bir Türkiye'de uygulama imkânını yaratmıştır. Onun için bugün rahatça işçi sınıfımızın "Mutlu azınlık" olduğunu bile söyliyebilmektedir.

Ancak, 12 Eylül faşist askeri darbesinin sağladığı şartlarda son şeklini verdikleri bu ekonomi-politikaya gerici Finans-Kapital içerisinde de bazı itirazlar kendini göstermeye başlamıştır.

"Sıkı para politikası gerek kuramsal, gerek uygulama açısından eleştirilmektedir. Bu eleştiriler satır başları olarak şöyle özetlenebilir:

1- Sıkı para politikasının, günümüz koşullarında ekonomiyi durgunluğa itmeden uygulanmasına olanak yoktur.

2- ... Yatırımları yavaşlatan sıkı para politikasının, uzun vâdede enflâsyon hızını kesmek yönünden etkisi olumlu değildir.

3- Sıkı para politikasıyla, reel ekonomik büyümeyi özendiren kuramsal siperleri yıkmadan, fiyat istikrarını sağlamak olanaksızdır.

4- ... Yatırımların ve reel büyüme hızının yavaşlaması, uzun vâdede dış ödemeler dengesi sorununun çözümünü de tehlikeye atmaktadır.

5- Sıkı para politikasıyla enflâsyon hızını yavaşlatmak için işsizlik, üretim kayıpları göze alınsa dahi, fiyat artışları, ithal edilen girdi ve enerjiden kaynaklanıyorsa, böyle bir politikaya karşın fiyat yükselişleri sürebilmektedir.

6- Geniş kitlelerin reel gelirlerini azaltmak yolu ile tüketimin kısılması, daha yüksek tasarruf ve yatırıma değil, daha düşük yatırım ve tüketim düzeyine yol açmaktadır.

7- Sıkı para politikası ile ekonominin içine itildiği durgunluk, hayat düzeylerini koruyabilmek için çeşitli gruplar arasındaki çıkar çatışmasını şiddetlendirmektedir." (Dr. ÖZTİN AKGÜÇ - İ.Ü. İşletme Fakültesi, Ocak 1982, Sayı 8, PARA).

Bu durumda, Türkiye Finans-Kapitalistleri, genel olarak KAPİTALİZMİN YAPISINDAN, özel olarak karşılaştıkları bu tıkanıklık ve durgunluklar nedeniyle dış pazarlara yayılma savaşını hızlandırmışlardır. Örneğin, son yıllarda bir ELEKTRİK ALETLERİ A.Ş. gıda maddeleri ve bir BUZDOLABI ŞİRKETİ tekstil ihracatına başlamıştır. Aşağıdaki tablolarda da görüleceği gibi, sanayide ihracata yönelme olmuştur.

Bu şartlar altında gerici Finans-Kapital cephesinde yeni isimler patlamaya başladı. Eskiden beri "Büyükler" deyince hemen akla gelen Koç ve Sabancı gibi isimlerin artık sekizinci, onuncu sırada yeraldıkları görülüyor.

1968'lerde Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın FİNANS-KAPİTAL tezine karşı, yıllarca KOMPRADOR BURJUVAZİ tezini öne süren ve Türkiye'de "Milli" burjuvazi arıyacağız diye Koç'ları "Milli burjuva" ilân edip, Pepsi Cola'ları taşlatacak kadar sınıf pusulasını şaşırmış olan M.D.D.'cilerin kulakları çınlasın.

Bu gidiş, TURGUT ÖZAL'ın kendisine örnek olarak aldığı Japonya'daki gibi, 3-5 tekeli öne çıkarma savaşını kendiliğinden gündeme getirmiş oluyor.

İşte: "24 OCAK İSTİKRAR TEDBİRLERİ" adı verilen ekonomi-politikanın beraberinde getirdiği yeni boyut ve içindeki çatışmalar, bizim "GENEL NEDEN" dediğimiz yönü oluşturmaktadır.

"Emperyalizm çağı Marksizmini kuran Lenin: "Emperyalizmi anlamak için bankalara bakmalı" der. Tekelci Kapitalizmin aynası bankadır... Bankaların... sanayi sermayesiyle çiftleşmesi FİNANS-KAPİTAL denilen ucubenin doğmasına varır... Bankalar, ... yavaş yavaş BÜTÜN kapitalizm ekonomisinin her dal budağını kucaklarlar." (Dr.Hikmet Kıvılcımlı: EMPERYALİZM - GEBEREN KAPİTALİZM; 1935, s.55-61).

"Finans-Kapital de bütün tekelciliğine rağmen kapitalizmin iç tezatlarına bir devâ olamaz." (a.y., s.86).

"Lenin der ki: Emperyalizm, kapitalizmin tarih yolunda vardığı son konaktır; emperyalizm, kapitalizmin tâ kendisinden başka bir şey değildir ama, ihtiyarlamış, bir ayağı çukurda, düşüncesinde ve vücudunda iler tutar yer kalmamış, hazıryeyici, iliklerine dek bozulmuş, bunamış, yatalak, ölüm döşeğine düşmüş bir kapitalizmdir." (a.y., s.4).

2- ÖZEL NEDEN;

"Türkiye'nin % 18 civarında olan Ortadoğu'ya yönelik ihracatı da 1981 yılında ilk defa % 38-40 civarında olmuştur. Ben her zaman iddia etmişimdir, şimdi de tekrarlamakta yarar görüyorum. Ortadoğu, Türkiye'nin tabii pazarıdır. Türkiye, ihracatı ve ürettiği malı dışarıda pazarlamasını bilmeyen bir ülke olduğu için, en kolay girebileceği pazar Ortadoğu idi. Ortadoğu ithal eden ve Avrupa'da ya da diğer gelişmiş ülkelerde olduğu gibi kaliteye çok önem vermiyen bir pazar. Bu bakımdan Türkiye de kaliteli mal üretinceye kadar, bu pazarda tecrübe zamanını rahat bir şekilde geçirebilecektir." (ŞERİF EGELİ - ENKA Pazarlama, Ocak 1982, Sayı 8, PARA).

(ENKA PAZARLAMA: Bugün Türkiye'de özel sektör sanayi ürünlerini ihraç eden en büyük kuruluşlardan biridir. 5 Ortadoğu ve 2 Avrupa ülkesinde, Türkiye sanayi mamullerini pazarlıyan 10 şübeye sahiptir. İhracat - Pazarlama işine 1974 yılında başladı ve bu zamandan 1980 yılına kadar, yıllık hasılatı 300.000 dolardan 30.000.000 dolara yükseldi. 1981 yılının Ağustos ayında gerçekleşen ihracatı 68.000.000 dolara ulaşmıştır.)

Son aylarda bilindiği üzere başta Faşist Evren ve Özal, arkalarına yüzlerce irili ufaklı Finans-Kapitalisti de katarak, A.E.T. ile ilişkilerinin belli bir durgunluğa girmesi üzerine, elde keşkül büyük bir dilenciler ordusu halinde Ortadoğu ülkelerini kapı kapı dolaşıyorlar.

Ortadoğu'da Türkiye Finans-Kapitalistleri açısından en güçlü pazarı Libya oluşturuyor. Ve bu pazardaki en büyük Türk tekellerinden ikisi: Çukuruova grubu ile Çavuoğlu-Kozanoğlu grubu. Libya son aylarda, A.B.D. emperyalizminin petrolüne uyguladığı alım ambargosundan sonra ödeme zorlukları çekmeye başladı. İşte Çukurova ile Çavuşoğlu-Kozanoğlu grupları arasındaki çatışmanın da ortaya çıkışı bu döneme rastgelmiştir.

Bugün Libya pazarındaki en büyük alacak Çukurova grubunun bünyesindeki Pamukbank'ındır. Bundan bir süre önce Çavuşoğlu-Kozanoğlu grubu Libya'dan Türkiye iç piyasasında satılmak üzere 15 tankerlik petrol satınalmıştır. Ve ödemeyi Pamukbank'ın Libya'dan alacağına mahsuben yapmayı plânlamıştır. Ancak Pamukbank bu olayı engelleyince, resmi izin çıkmamış ve alınan petrolün Türkiye'ye ithal imkânı ortadan kalkmıştır. Böylece çok sıkışık bir duruma düşen Çavuşoğlu-Kozanoğlu grubu bu petrolü Avrupa serbest piyasasında satmaya yönelmiş, varil başına 36 dolardan aldığı malı 29 dolara satmaya mecbur olmuştur. Netice olarak tanker başına 2 milyon dolarlık zarar, 15 tankerde 30 milyon dolar civarındadır.

İşte bugün GÜNEŞ gazetesinde Çukurova grubuna karşı başlatılan saldırının altında yatan özel neden budur.

* * *

Yazımızın bütünü içinde de belirttiğimiz gibi, GÜNEŞ gazetesinin yayını ile gerici Finans-Kapital cephesinde su yüzüne çıkan bu tepişme, bu cephenin borazanlığını yapan diğer boyalı yayın organlarında büyük panik yarattı.

"EVET; bir İstanbul gazetesi, bu haberi bastı... Yasağa rağmen...

PAŞAM: Durumu takdirinize sunuyoruz... Ve "Bazı kulaklar, çekilmelidir" diyoruz.

Hangi kulaklar? Yine, takdirinize bırakıyoruz." (27 Mart 82, HÜRRİYET, "Sayın Evren'e Açık Mektup"),

diyor kaçakçı patron Erol Simavi, sanki son duruşmada asıl kulak çekenin kim olduğunu bilmiyormuşçasına. Esasen, aynı uyarı yazısının içinde "MERD-İ KIPTİ, ŞECAAT ARZEDERKEN SİRKATIN SÖYLÜYOR".

"... Yasak haberin yayına konulduğunu önce Hürriyet öğrendi...

İstanbul Emniyet Müdürü'nü aradı, uyardı... Sıkıyönetim yetkilileriyle temas imkânı aradı. Ne yazık ki en üst düzeyde kurduğu bağlantı da, tatmin edici ışık getirmedi." (27 Mart 82, HÜRRİYET).

derken, gerek kendisi, gerek şikâyet ettikleri açısından "Devlet mekanizmaları" ile ne denli içli dışlı olduklarını da açıklamış oluyordu.

Aynı konu ile ilgili olarak 28 Mart 1982 günlü TERCÜMAN gazetesinde "Basın Ahlâk Yasası" başlığı altında Çavuşoğlu'nun kızkardeşi NAZLI ILICAK bir makale yayınladı.

Önemli bir boyutta haber TERCÜMAN gazetesini de ilgilendiriyordu. Şöyle ki: TERCÜMAN'ın sahibi kaçakçı ve hırsız KEMAL ILICAK, Çukurova grubunun bir numaralı ismi Mehmet Emin Karamehmet ile çok yakın ilişkiler içindedir. Ve yayınlanan haber, onun hırsızlığına ve kaçakçılığına kadar uzanacak boyuttadır. Çünkü: Çukurova grubunun kaçakçılık olayında adı geçen Yakup Omay'dan Kemal Ilıcak'ın da satın almış olduğu yedek parçalar vardır. Ve Çukurova'da işletilen naylon fatura oyunu, bu ilişkide de aynen mevcuttur. Ayrıca Kemal Ilıcak'ın bugün Çukurova grubuna olan borcu ödenmiyecek düzeydedir. Bu ödenmiyecek kredilere karşı el altından ödediği gayrı-resmi farkların da tutarı epey kabarıktır. (Bu halk düşmanı hakkında daha geniş bilgi SOSYALİST'in bundan sonraki sayılarında yayınlanacaktır). Yine bundan bir süre önce Çukurova A.Ş.'nin âtıl bir durumda elinin altında tuttuğu AKŞAM gazetesi Kemal Ilıcak tarafından satınalınmış ve basın yayın alanına GÜNEŞ'e rekabet etme amacıyla BULVAR adı altında sürülmüştür.

Yarası derin olduğundan, gocunan TERCÜMAN'ın bu olay ile ilgili yayını şöyle:

"'HÜRRİYET GAZETESİNİN AÇIK MEKTUBU

Şahsi çıkarlar, memleket menfaatiyle çatıştığında, tercih memleket lehinde kullanılmalı, yayın organı hiç bir zaman bir şantaj aracı olarak görülmemeli. 27 Mart tarihli Hürriyet Gazetesi, "AÇIK MEKTUBUNDA" bu önemli meseleye parmak basıyor ve bir gazetenin BİR BANKA VE BİR BANKERLİK KURULUŞUYLA SARMAŞ DOLAŞ İLİŞKİ İÇİNDE OLAN bir gazetenin, panik yaratacak yayınına temas ediyor.

Skandal haberlerle fırtınalar estirmek, ekonomiyi çökertecek mübalâğalı neşriyat yapmak ideolojik bir temele dayansa, kendi içinde tutarlı bir davranış gibi görülebilir. Ama şahsi mücadeleyi, rakibini yıkmak arzusunu, gazete sütunlarına yansıtmak, arkadan gönderilen haberlerle bir şantaj olayı haline getirmek çirkindir, mesleğimize gölge düşüren bir tavırdır.

Hürriyet Gazetesinin kastettiği yayın organının bugün başında bulunan şahsın, SANTRAL MENSUCAT OLAYI ile ilgili kaleme aldığı satırları, bir ahlâk ölçüsü olarak sizlere sunmak isteriz:

Yazının başlığı "TEŞHİR DEĞİL GİZLİLİK" Tarih 21 Şubat 1980

"... O odaklar, daha önce teröristlerin silâh namlularıyla teslim alamadıkları toplumu, panik yaratarak, devleti hür teşebbüsle karşı karşıya bırakarak, ekonomiyi durdurarak çökertmek senaryosunu gündeme getirmiş bulunuyorlar.

Cadı kazanında kaynatılan, sadece Santral Mensucat kuruluşları, ya da bu kuruluşların yönetimindeki aile değil, bütünüyle özel sektördür. Bezmen ailesi, hür teşebbüsü şüphe altında bırakmak için âdeta bir sembol olarak kullanılmaktadır.

Amaç bütünüyle hür teşebbüs için zihinlerde soru işareti yaratmaktır."

* * *

"İnsan ihtirası, aşkla başlar, zenginlikle doyuma ulaşır, ün ve makam hırsıyla soysuzlaşırmış." Biz mesleğimizi, halka hizmet yarışı ve memleket sevgisiyle yüceltmek, bencil, çıkarcı ve ardniyet taşıyan davranışlara karşı korumak zorundayız. Basın Ahlâk Yasası, gönüllere ve zihinlere yerleşirse, Türkiye aydınlık günlere doğru daha sür'atle yol alacaktır.

NAZLI ILICAK

Dikkat edilecek olursa, bütün kirli yönlerini bilen eski "DOSTLAR"ı "GÜNERİ CİVAOĞLU"na ateş püskürüyor ve ona "BASIN AHLAK DERSİ" veriyor. Güneri Civaoğlu'nun uzun süre TERCÜMAN bünyesinde, hem de en yetkili görevlerde (Genel Yayın Müdürlüğü) bulunduğu dikkate alınırsa, bu AHLAKSIZLIĞI nereden öğrendiği hemen anlaşılıyor.

devamı 5. sayfada

İHRACAT GÖSTERGELERİ
(Milyon Dolar ve %)

	İhracat/ GSYİH	İhracat/ Dünya İhr.	İhracat İthalat	İhracat milyon dolar	Sanayi Mall. İhracatı/İhr.	Tarımsal Ml. İhracatı/İhr.
1965	5.5	0.28	81.8	464	17.5	78.0
1975	3.9	0.18	29.6	1401	35.9	56.6
1979	3.7	0.15	44.6	2261	34.7	59.4
1980	5.0	0.16	38.0	2910	36.0	57.4
1981	7.0	0.20	51.1	4500	47.6	48.1

İHRACATIN MAL GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI
(Milyon Dolar ve %)

	1979 Milyon $	%	1980 Milyon $	%	1980* Milyon $	%	1981* Milyon $	%
Tarım	1343.6	59.4	1671.7	57.4	1403.8	57.2	1944.9	48.1
Sanayi	785.1	34.7	1047.4	36.0	874.4	35.6	1925.6	47.6
Maden	132.4	5.9	191.0	6.6	174.7	7.2	177.1	4.3

(*) Ocak-Kasım toplamı

11 büyük holdingin satış ve kârları

Kuruluşun adı	1981 cirosu	1981 kârı
Çukurova Holding	394 milyar lira	9 milyar 500 milyon lira
Koç Holding	271 milyar 496 milyon lira	1 milyar 400 milyon lira
Sabancı Holding	Bildirmedi	640 milyon lira
Kozanoğlu-Çavuşoğlu Grubu	110 milyar lira	4 milyar 150 milyon lira
Transtürk Holding	55 milyarlira	2 milyar 500 milyon lira
Enka Holding	44 milyar lira	5 milyar lira
Ercan Holding	28 milyar lira	4 milyar 500 milyon lira
Yaşar Holding	27 milyar 100 milyon lira	3 milyar 700 milyon lira
Profilo Holding	33 milyar lira	1 milyar 233 milyon lira
Alarko Holding	10 milyar 653 milyon lira	1 milyar 500 milyon lira
Işıklar Holding	3 milyar 590 milyon lira	386 milyon lira

● NOT: Ciro ve kâr rakamları holdinglerden alınmıştır.

ğında davranışa geçeceklerine "Goşizm - Anarşizm" ve ilh. küfürlerle dışladılar. (Ayrıca: Onbinlerce genç Dev-Genç çatısı altında toparlanırken ve gençliğin tarihin derinliklerinden gelen öncü ve atılgan yüreği ve karakteri "Öncü Savaş" teorisi altına çekilip sıkıştırılırken "Doktorcular" sonunda karikatüre döndürülen 30 kişilik Genç-Güç isimli gençlik örgütleriyle kendilerini tatminden ileri gidemediler).

Bu yolla kendi pasifist, antika nizamcı yapılarını "PROLETARYA SOSYALİZMİ" olarak ilân ettiler. Kronik Parti zortlamalarına vardılar. 15 farklı eğilimi barındıran 15 kişilik "Proletarya partilerinden" Türkiye hattâ dünya devrimi meselelerine büyük çözümler bulup, kılıçtan keskin parolalar attılar. Böylece proletarya partisi oldukları anlaşılmış oldu. İşte son 10 yılda Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın, 1954'te kurduğu Vatan Partisi'nin tüzük ve programını da benimseyerek yola çıkan "Doktorcu"ların manzarası budur. Bilindiği üzere bu süreç sonunda önemli bir bölüğünün Trotskizm batağına saplanması ile noktalanmıştır.

İşte Dr.Hikmet Kıvılcımlı üzerine gerici Finans-Kapital cephesinin uyguladığı baskıların yanında, onun düşüncelerinin yığınlara ulaşamaması yolunda ortaya çıkan engellerden en önemlisi bu "Doktorculuk" olgusu olmuştur. Tabii ki diğer yanıyla devrimci harekette ağırlığını koyan gençliğin bilime ve derinliğine araştırmalara olan kapalılığı, ucuza alıp pahalıya satma eğilimi, her şeyi "100 soruda" öğrenmeye çalışma kolaycılığı ve "Yerli malı"na olan güvensizliği de bu konudaki önemli etkenlerden biridir. Ne var ki, bütün bunlar bizce belirleyici olamazlar. Baskı Finans-Kapitalin işidir ve devrimci düşünce yola koyulurken bütün baskı ve güçlükleri göze almış demektir. Gençlik gerçekliğinin yukarıda belirttiğimiz boyuttaki tavrına gelince, bu toplumsal bir sorundur ve tarihi kökenleri vardır. Bizce: bu konuda yazının bütünü içinde de vurgulamaya çalıştığımız gibi, öncelikle İÇ DİNAMİĞE bakılmalıdır. Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın Lenin'in ortaya koyduğu ilkeye uyarak, Leninci-Marksizmi Alfabeden yüksek cebirine dek sabırlıca ve sistemlice etüd etmesi ve bu temel ışığında kendi ülkesi tarihini, ekonomi-politikasını ve sınıf ilişkilerini özge orijinallikleri ile ortaya serdiği emek ürünlerinden oluşan tezleri yıllarca yığınlar tarafından benimsenerek iktıdar ana-halkasını yakalıyan maddi bir güç haline gelmemişse, bu öncelikle Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın ve "Doktorcular"ın sorunudur.

Dr.Hikmet Kıvılcımlı, her şeyden önce çalışmalarını yıllar boyu, içinde yoğrulduğu Türkiye sosyalist hareketinin örgüt çatısı altında yapmıştır. Teorik çalışmalarının manivelâsı da bu hareket içindeki ideolojik ve pratik sapmalara karşı yürüttüğü mücadeledir. Bu bakımdan yığın olamayışı ilk plânda, Partinin sosyal karakteri ve uluslararası hareketin çizdiği doğrultuda yüklendiği misyonla birlikte düşünmek gerekir. Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın Partiye (TKP'ye) ilk kapsamlı eleştirisi 1932-33 yıllarında hazırladığı YOL isimli araştırmalar olmuştur.

"1930 yılına dek Türkiye'de geçirdiğim ilk 10 yıllık Marksist-Leninist pratik ve teorik savaşıma dayanarak, 40 yıl önce "YOL" adı altında bir seri yerli orijinal araştırmalar yapmıştım. Burada her biri ayrı kitaplar halinde: İdeoloji, Sosyal Gelişim, Parti Tarihi, Strateji plânında: Burjuvazi, Proletarya, Köylü ve Milliyet ve Taktik problemleri ayrıntı ve eleştirileriyle yer alıyordu.

"Bunu o zaman içinde bulunduğum Santral Komiteye bir tartışma platformu olur umuduyla verdim. Üstüste tefkifler, mahkemeler ve en sonunda 1938 Donanma Dâvasında "Askeri isyana tahrik"ten 15 yıla mahkum edilişim, ideolojik tartışma özlemimi kursağımda bıraktı. Sezdiğime göre, Santral Komite'ye sunduğum araştırmalar yok edildi. Ve bizim devrimciler, 1920 ve 30'larda olduğu gibi, 1940'larda ve sonraları dahi, tam Lenin'in "Primitivizm" adını taktığı "Mujiğin çakmaklı tüfekle muharebeye gitmesi" biçimli "Kafasız işgüzarlık" (Stalin)larına kapılıp gittiler." (Dr.Hikmet Kıvılcımlı: Brejnev'e Açık Mektup).

Sadece Parti'de mi yok edildi bu çalışmalar. Hayır! III.cü Enternasyonal bünyesinde de "dikkate alınmadı" ve geri çevrildi. Sonuç: Türkiye devrimci mücadelesine bir türlü damgasını vuramıyan bir Parti mücadelesi oldu. Parti güdük kaldı. Giderek eridi ve kendi inkârını doğurdu. 1960 sonrası kendiliğinden meseleye el koyan gençlik, 50 yıllık geçmişin birikim ve geleneklerini havaya uçurdu. Engels'in belirttiği Cermen barbarlığının "... cançekişen Avrupa'ya yeni bir dirimsel güç üfürmesi... onu gençleştirmesi" gibi Sosyalizmi "gençleştirdi". Sosyalizmi kendi sosyal karakterine, geleneksel isyancı yapısına göre döğüştürdü. 50 yıllık geçmiş, hareketi bir türlü kontrol altına alamadı. 12 Martlara varıldı.

Bu durumda Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın yığın olamayışını, sadece "Bâbil kalıntısı küçükburjuva ortam"ına ve Partinin yanlışlarına ve sapmalarına, ya da "OBJEKTİF OLARAK TARİHE YENİ GİREN BARBAR, SÜBJEKTİF OLARAK TARİHİN KENDİSİYLE BAŞLADIĞINI SANIR" gerçeğinin arkasına saklanıp, "GENÇLİK DİNLEMEDİ" diyerek açıklamak, inandırıcı olamaz. Yığınlarca benimsenip maddi bir güç haline gelebilmesinin ön şartı böylesine olumsuzlukları aşabilmesi değil midir?

"DR.HİKMET KIVILCIMLI AÇISINDAN SORUN, TÜRKİYE KOMÜNİST HAREKETİNİN TIKANIKLIKLARININ VE BUNUN BIRAKTIĞI İZLERİN AŞILAMAYIŞI VE İDEOLOJİK PLANDAKİ ÇABALARIN, ÖRGÜTSEL ALANDA VE PRATİK OLARAK BOĞULUP GİTMESİNİN ENGELLENEMEYİŞİDİR. BİZİM AÇIMIZDAN DÜŞÜNÜLMESİ GEREKEN ŞEY ENGELLERİN VAR OLUŞU DEĞİL, NEDEN AŞILAMADIĞIDIR. GEÇMİŞ GELECEĞE ANCAK BÖYLE IŞIK TUTAR. BUNUN NEDENLERİ ÜZERİNDE MUTLAKA ETRAFLI BİR ŞEKİLDE DURULMALI VE TARTIŞILMALIDIR. BÖYLE BİR ŞEY BÜTÜNÜYLE 50 YILLIK GEÇMİŞE ELEŞTİRİSEL BİR BAKIŞ ANLAMINA GELİR VE GÜNÜMÜZ KUŞAĞI İÇİN ÖNEMLİ DERSLER TAŞIR."

Yıllarca bir düşünce akımı olarak kalan ve yığınlara ulaşma, altüstlük momentlerini iktıdar mücadelesi boyutuna sıçratmayı kapsayan bir davranışa geçemiyen Türkiye sosyalist hareketi, etrafındaki eylemsizlik kabuğunu çatlatamamış, kendi içinde fraksiyonlaşmalara dönüşen çekişmeler, dedikodular, Kemalist diktatörlüğün uyguladığı şiddet ve baskı altında tecrit olup eriyip gitmiştir. Dr.Hikmet Kıvılcımlı, yukarıda da belirttiğimiz gibi, Partinin (TKP'nin) içine düştüğü bu teslimiyetçi çizgiyi ideolojik ve örgütsel açıdan 1930'lardan itibaren kendi ifadesiyle "CİDDİ VE ACIMASIZ" bir eleştiriye tâbi tutmasına rağmen (Sosyalist'in bu sayısındaki gerek: Kürt Meselesi ile ilgili, gerekse: YOL serisi ile ilgili tespitlerimizde de takip edeceğiniz gibi) sosyalist hareketteki bu kabuğu çatlatamamıştır.

Özellikle, 27 Mayıs 1960 politik devrimi sonrası elde edilen kısmi özgürlükler ortamında, onbinlerce gencin devrimci mücadeleye aktif olarak katılması, fabrika işgalleri, grevlerle başlıyan ve 15-16 Haziran büyük işçi direnişiyle en yüksek noktasına ulaşan işçi sınıfımızın ekonomik demokratik mücadelesi, Türk ve Kürt yoksul köylülüğünün toprak işgalleri ve mitinglerle giriştiği ekonomik demokratik savaş, gerek: işçi sınıfımızın, gerekse: Türk ve Kürt yoksul köylü mücadelesinde Dev-Genç'in tüm militanlarıyla yerini alması ve onlarla omuz omuza gerici Finans-Kapital cephesine karşı savaşmaları neticesinde ortaya çıkan DEVRİMCİ MÜCADELE: 50 yıllık sosyalist geleneğin temsilcisi olduğunu iddia edenlere 1960-70 arasında, geçmişle kıyaslanmıyacak imkân ve şartlarda Leninci bir görevi dayatmıştı. Şimdi bu yazımızda bu dönemin uzun uzun kritiğini yapacak değiliz. Ancak 50 yıllık geleneği temsil ettiğini iddia eden diğerleri gibi, Dr.Hikmet Kıvılcımlı da, örgüt ana-halkasını hayata geçirerek, yükselen devrimci mücadeleyi Parti çatısı altında toparlıyamamıştır. Hattâ diğerlerinden (TİP, MDD ve ilh.) farklı olarak ideolojik plânda çok güçlü bir silâha sahip olmasına rağmen başaramamıştır bu işi.

İşte nedeni ne olursa olsun, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın dönemin yüklediği görevi yerine getirmede karşılaştığı başarısızlık, farklı ve özgün çizgisine rağmen, kendisinin 70 ve sonraki devrimci gençlik kuşağı tarafından 50 yıllık geleneğin olumsuzlukları içinde değerlendirilmesine yol açtı.

Yukarıdaki tespitlerimizin ışığında, yanlış anlaşılmamasını istediğimiz önemli bir noktayı açarak yazımızı noktalıyacağız.

Gerek bu yazıda, gerekse Partizan Yolu yayınlarında "Gençlik" meselesiyle ilgili tespitlerimiz, bizim bu meseleyi abarttığımız ve sanki alternatif bir mücadele boyutu olarak gördüğümüz inancını kafalarda yaratmamalıdır. Çünkü: özellikle 1960 politik devrimi sonrası gelişen ekonomik, sosyal ve politik olayların da etkisiyle kendiliğinden yığınlar halinde sosyalizmden yana tercihini koyan gençliğin mücadele içinde yerini almasıyla birlikte iki temel unsur, yıllardır tecrit çemberi içinde teslimiyetçi sağ bir çizgi izliyen devrimci mücadeleye çekilmiştir. Bunlar: 1) Yığın, 2) Silâh (Eylem).. Tabii ki bu unsurların çekilmesi, işçi sınıfının öncü müfrezesi Proletarya Partisi kurmaylığında gerçekleşmediğinden, gençlik gerçekliği boyutunda olmuştur. Ancak unutmamak gerekir ki, o güne kadar tüm sosyalistlerin bir gecede İstanbul Emniyeti nezarethanelerinde toplanıp ertesi gün salıverildiği boyutta yaşanan 1 Mayıs'ları, yüzbinlerin meydanlarda toplanarak kutladığı 1 Mayıs'lara dönüştürmede bu gerçekliğin rolü büyüktür. Devlet desteğini de arkalarına alarak hareket eden silâhlı faşist çetelere karşı anti-faşist mücadeleyi sürükliyen, grevlerde, işgallerde ve demokratik köylü hareketlerinde, yoksul yığınlarımızın en güçlü müttefiki devrimci gençlik olmuştur. Ve Türkiye sosyalist hareketindeki eylemsizlik kabuğu işte bu momentte paramparça edilmiştir. Ancak burada gençliğin sonuç olarak kendini bir "Sınıf" ve kendi gerçekliği üzerine inşa ettiği teşkilâtları da "Parti" yerine koyma yanılgısını ve çıkmazını görmemezlikten gelemeyiz. Hele bu yanılgı, gençliğin tarihin derinliklerinden gelen öncü ve atılgan yüreği ve karakteri "Öncü Savaş" stratejisi içine sokulup, "Sınıf", "Parti" ve "Silâhlı Mücadele" ilişkileri atlanarak, yepyeni bir yorumla getiriliyorsa, çok daha dikkat edilmesi gereken bir boyut almış demektir.

Devrimci gençliğin 1963'ten bu yana, yukarıda da kısaca belirtmeğe çalıştığımız düzeyde, devrimci mücadeleye kazandırdığı boyut inkâr edilmiyecek kadar açıktır. Ancak DEVRİMCİ GENÇLİK, işçi sınıfının İKTIDAR mücadelesinde temel güç olamaz ve onun geleneksel isyancı yapısı üzerine inşa edilen "İTHAL" stratejiler günümüzde de, tüm yüreklilik ve fedakârlıklara rağmen, mağlubiyetin ana nedenini oluşturmaktadır.

"Sosyal devrimi yürütecek olanlar, devrim cephesinde bulunanlardır. Her savaşta olduğu gibi, devrim cephesinin de savaşçı orduları vardır. Ordu deyince iki şey akla gelir:

1- Orduyu güden kumanda heyeti,

2- Ordu kitlesinin kendisi..

Devrim ordusunun komuta ve kurmay heyeti: DEVRİMCİ PARTİ olur. Ona kitlelerin "KEŞİF KOLU" (Öncüsü) adı verilir. Devrimin ordu kitlesi: doğrudan doğruya alt tabakalar, yâni bütün ezilen ve soyulan halk "KİTLE"leridir.

Devrimi yürütecek olan insan gücü: Devrim partisiyle Devrim kitlesinin birliğinden ve beraberliğinden doğar.

Ne yalnız başına Öncü, ne yalnız başına Kitle devrimi başaramaz. Yalnız başına kurmay heyeti savaşamıyacağı gibi, erkân-ı harbiyesiz ve kumandansız bir ordu da savaşı kazanamaz, ikisinin de aynızamanda var olması, bir olması şarttır. Bunda anlaşılmıyacak bir şey yoktur...

Bütün gerçek devrimlerin MOTORU her zaman büyük yığınlar ve geniş kitlelerdir. Tanımı gereği, kökten bir değişiklik demek olan devrim kitlesiz olamaz. Kitlesiz bir sosyal devrim tasavvur etmek, ancak kitlelerin devrimci teşebbüs kaabiliyetine inanmıyanların, yahut o teşebbüs kaabiliyetini kendi çıkarlarına aykırı gören gerici sınıf ve zümre demagoglarının harcıdır ve bizzat devrime ihanet düşüncesidir." (Dr.Hikmet Kıvılcımlı: "Devrim Nedir?", Berlin 1974, s.46).

Diğer yanıyla da, Türkiye devrimci hareketinde "İşçi sınıfı"nı ve onun temel güçlüğünü stratejik plânda savunanlar, yıllarca teslimiyetçilik ve pasifizm içinde ve "İSYAN ÖNÜNDE YALNIZ UKALACA VAİZLERDE BULUNMANIN HERŞEYE YETİP ARTACAĞI"nı sanan bir çizgide mücadelelerini sürdürdüler. Bu da aktif mücadeleden yana tercihli grupların iyice tepkisini çekmede, hattâ direnmelerinde (İşçi sınıfı gerçekliği karşısında) önemli bir etken oldu. "İŞÇİ SINIFI ÖZGÜCÜ", sendikal örgütlenme ile eş anlama getirilip, binbir kurnazlık içinde, tepeden inme metodlarla demokratik ve ekonomik kitle örgütlerinin yönetimini ellerine geçirerek, kitlelerin başı bağlandı ve silâhlı mücadele inkâr edildi. Silâhlı mücadele anlayışı da, gençliğin geleneksel isyancı yapısı boyutunda ve 12 Eylül öncesinde âdeta eylemde birbiriyle yarışma zeminine doğru çekilen grup çıkmazları içine sokuldu. Sonuç olarak, Devrimci Cephe, gerici Finans-Kapital Cephesine gücü ile orantılı darbeyi vuramadan, hapishanelerdeki binlerce savaş esiriyle birlikte ağır bir yenilgiye uğratıldı.

"Engels'in son yıllarında tanımladığı gibi:

1- Kapitalist sınıfının doğrudan doğruya derebeğiliği devirmesi olan net KAPİTALİST DEVRİM;

2- Küçükburjuvazinin devrim özlemini deyimlendiren DEMOKRATİK DEVRİM;

3- Proletaryanın devrimi ve devrim özlemi olan SOSYALİST DEVRİM..

diye üç devrim tipi realize oldu, gerçeklik oldu.

"...Özellikle 19.cu yüzyıl bittiği günden beri artık klâsik KAPİTALİST DEVRİMİ tası tarağı toplamış oldu. Onun yerine, yalnız DEMOKRATİK DEVRİM ile SOSYALİST DEVRİM: aktüalite (günün konusu), toplumun başlıca olayı olarak sahneye çıkmış bulunuyor.

"SOSYALİST DEVRİM, biliyoruz, gayet yalınkat deyimlendirilecek kadar açıktır: Kapitalist sınıfının iktıdarı yerine PROLETARYANIN İKTIDARI geçti mi, buna Sosyalist Devrim diyoruz.

"Peki, bu DEMOKRATİK DEVRİM nedir?

"Demokratik Devrim de, 19.cu yüzyılda başlamış, KÜÇÜKBURJUVA yığınlarının devrim özlemi olarak gözükür.

"20.ci yüzyılda..., hele 1917 yılından sonra, artık devrim öncülüğü hangi sınıfındır denildiği zaman, gerek Demokratik Devrimde, gerek Sosyalist Devrimde: İŞÇİ SINIFI'ndan başkasının devrim özgücü olma şansı kalmamıştır.

"... ÖZGÜÇ ancak İŞÇİ SINIFI olursa devrim olağanlaşıyor. Çünkü Modern toplumda, Ortaçağın herhangi bir sınıfı, yâni başka çağların sosyal tabakaları ve yığınları özgüç olma yeteneğinden yoksun kalmışlardır. Onlar adına da, gene özgüç olup öne düşerek Demokratik Devrimi yapacak bir modern sınıf gerekir. Ki bu burjuvazi olamadığına göre, Proletarya dediğimiz İşçi Sınıfı olmuştur." (Dr.Hikmet Kıvılcımlı: "Dev-Genç Seminerleri", 20 Ocak 1970 günlü konuşma, s.106-107).

Çağımızda devrimin biricik özgücü olan işçi sınıfının bilimini hayatı boyunca işleyip geliştirmiş Dr.Hikmet Kıvılcımlı 1921 yılından itibaren Türkiye Komünist hareketi içinde yerini almış, hayatının 22 yılını yarı-derebeğ Türkiye hapishanelerinde hiç bir zılgıta ve baskıya başeğmeden geçirerek 70 yaşında Belgrat'ta ölmüştür. Parti (T.K.P.) içindeki ideolojik ve örgütsel sapmaları 1930'lardan itibaren YOL isimli araştırmaları ile eleştirmeye başlamış ve bugün dahi henüz aşılamıyan ideolojik hattı çizmiştir. Ancak noktaladığı çıkmazdan hareketi kurtaracak bir alternatif mücadele boyutunu oluşturamamıştır. Partizan Yolu onun çizdiği ideolojik hattı, inançlı militan kadrolarıyla yoksul yığınlarımıza taşımaya kararlıdır. Bizim iklimimizde yetişen açıkgöz "Yeni Memedağalar"ın sağdan soldan çalarak, yeni buluş diye fiyakalı kitap ve gazetelerinde yutturmaya çalıştıkları meseleler Parti mücadelesi içinde tâ 1932'de konulmuştur. Emeklerin üzerinden atlama, çalma çırpma sosyalistlerin metodu olamaz. Gazetemizde YOL'u tanıtıyoruz. 1932 Türkiyesinde, yâni Kemalist diktatörlüğün en azgın olduğu dönemde yazıldıklarını unutmadan, ibretle izleyeceğinizi umuyoruz.

YOL ile ilgili bu tanıtım, bu yazımızda olduğu gibi, bir kritik ve otokritiği de içermektedir. Şunu da belirtelim ki, tüm devrimci ortamımız böyle bir otokritiğe muhtaçtır. 12 Eylül öncesinin tüm siyasi çizgileri, 70 mücadelesinin doğrudan ya da yan ürünü olarak ortaya çıkmışlardır. Sürekli yeniden-bölünmelerle gruplar anarşisi içinde varılan 12 Eylül mağlubiyet konağı bizce hayati önemi olan hesaplaşmayı gündeme sokmalıdır. Bu hesaplaşma yapılmazsa, geçmiş dürüst, cesur ve acımasız bir eleştiriye tâbi tutulmazsa, bu anarşiden çıkmak ve işçi sınıfının engellenemez güçteki modern politik örgütünü yaratacak derlenişe varmak bir hayal olur. Bir değerlendirmeye gerçekten "Değerlendirme" denilebilmesinin ilk ve temel koşulu, grupların eleştiriye öncelikle kendilerinden başlamaları olmalıdır. Kendini bilmemek, başkalarını bilmeye en büyük engeldir. Pislik örtmek, teşkilâtlanmaların "temel taktiği" olamaz. İstense de, istenmese de işçi sınıfı sosyalizmi bütün pislikleri deşe deşe ilerliyecektir.

Bu nedenle bütün gruplarda bulunan ve mücadeleyi omuzlarında taşıdıkları halde birkaç kafası ve ruhu paslanmış bezirgân tarafından başları bağlanmış insanlar silkelenmeli ve bu "Paslı tüfeklere" geçmişin hesabı sorulmalıdır.

Sosyalist

YENİDEN ÇIKARKEN

1. sayfadan devam

hem: Dr.Hikmet Kıvılcımlı'ya bakışımızın kısaca gözden geçirilmesi, hem de: kendilerine çeşitli isimler takan "DOKTORCU" gruplarla aramızdaki ayrımın ortaya konulması olacaktır. Tabii ki tespitlerimizin hepsi, bütün derinliği ile yazımızın içine sıkıştırılmıyacaktır. SOSYALİST'in bu sayısı, diğer yazılarla birlikte, yukarıda belirttiğimiz boyutta Dr.Hikmet Kıvılcımlı olayına PARTİZAN YOLU'nun getirdiği açılımın bir başlangıç platformudur. Hayatının 22 yılını Türkiye'nin yarı-derebeği zındanlarında geçirmiş ve 50 yıl durmak ve silâh bırakmak nedir bilmeksizin, gerici Finans-Kapital cephesine karşı Marksizm-Leninizm sancağı altında döğüşmüş bir devrimci önderin, hem: kendinden, hem de: onun düşünce ve davranışını temsil ettiklerini iddia edenlerden gelen TIKANIKLIKLARIN açılımı ve bu açılımın ışığında yürüyeceğimiz yol, günümüzün, bizlere yüklediği tarihsel bir görevdir. Ve İKTIDAR MÜCADELEMİZİN yolunu aydınlatacaktır.

Bu platform aynızamanda ideolojik, örgütsel ve yapısal plânda 60 yıllık Türkiye sosyalist hareketinin kritik ve otokritiği olacaktır. Bu platform; yıllarca Dr.Hikmet Kıvılcımlı'ya hiç bir ideolojik eleştiri getirmeksizin: **"Komünist morali çamura bulamış", "Marksizmi mıncıklamış", "Ajan provokatör", "Deli saçması", "Manyak"** ve ilh. gibi karalamalar yapanlar ve geçmişin üzerini "Pehlivan tefrikaları" ile örtmeye çalışanlarla ideolojik ve örgütsel alanda bir hesaplaşma olacaktır. Bu platform, 27 Mayıs 1960 politik devrimi sonrası gelişen ekonomik, sosyal ve politik olayların da etkisiyle, Gençlik gerçekliğinin yığınlar halinde **"kendiliğinden"** Sosyalizmden yana tercihini koymasıyla yükselen devrimci gençlik mücadelesinin (ki 1968 sonrası çeşitli gruplara ayrılmıştır), 60 yıllık sosyalist geleneği temsil ettiğini iddia eden kişi ve örgütlerle İDEOLOJİK, ÖRGÜTSEL ve YAPISAL plândaki ilişki ve çelişkisinin tespiti olacaktır. Yine bu plâtform; 1930'larda Parti SANTRAL KOMİTESİ'ne, Dr.Hikmet Kıvılcımlı tarafından, İHTİYAT KUVVET: MİLLİYET (ŞARK) isimli araştırma ile sunulan "Kürt Meselesi"ne karşı, Türkiye sosyalist hareketinin ideolojik ve örgütsel plândaki yaklaşımının kritik ve otokritiği ve diğer yanıyla da, özellikle 1970 sonrası gelişen Türkiye Kürdistanındaki devrimci Kürt örgütleriyle Türkiye devrimci hareketlerinin ilişki ve çelişkilerinin tespiti olacaktır. Ve yine bu plâtform; 12 Eylül mağlubiyeti sonucunda çıkan dağınıklık içerisinden, yeniden inşa edilmeye çalışılan devrimci ortamımızda Cephe, Örgüt, Strateji.. ve ilh. gibi ana meselelere yaklaşmada, alışılagelmiş, alaturka bir boyutta, üstünü örtme, unutturma ve geçmişin hesaplaşmasını yapmadan gelecek oluşturmaya çalışma metoduna karşılık, kendimizden başlıyarak açmaya çalıştığımız geçmişle hesaplaşma METODU'nu hayata geçirme savaşımızın devamı olacaktır.

Şimdi biz yazımızın ana konusuna dönelim ve ilk adım olarak ta 12 Mart faşizm dönemi sonrası "DOKTORCULUK" olgusunun ortaya çıkış koşullarını inceliyerek işe başlıyalım.

Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın 12 Mart sonrası yeniden gündeme gelişi hiç görülmemiş boyutlarda oldu. Devrimci hareket, 12 Mart şokunu üstünden atıp yeniden ayağa kalkma dönemine girerken, **"Doktorculuk"** hemen bütün alanlarda, hâkim ideoloji durumuna girdi. Gençlik örgütlerinde, derneklerde, üniversitelerde bir yığın insan Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın fikirlerine ilgi duymaya ve bunların etrafında örgütlenmeye başladı.

Çelişkili gibi görünmekle birlikte Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın bu "YÜKSELİŞ"i bizzat yükselişin niteliği nedeniyle, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'ya bütün mücadelesi boyunca indirilmiş en büyük darbe oldu. Onun yıllar süren mücadelesi ve emekleri, bir daha uzun müddet belini doğrultamıyacağı bir döneme hapsedilmiş oldu.

12 Mart faşizimi sonrası ortaya çıkan bu "YÜKSELİŞ"in niteliği ne idi? 1971 12 Mart mağlubiyetinden sonra, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın birden bire gündeme gelişi , biri "KENDİLİĞİNDEN", diğeri de "PLANLI, PROGRAMLI" diye nitelendireceğimiz (birbiriyle içiçe) iki nedenden kaynaklanır. **"Kendiliğinden"** gündeme gelişin kökenleri, bizzat 70 mücadelesinin sosyal muhtevası ve mücadeleye damgasını vuran yapının sosyal karakterinde bulunabilir. Diğeri ise, bu sosyal karakterin nasıl istismar edilerek birtakım BEZİRGAN TEZGAHLARI'na malzeme edildiğini ve Dr.Hikmet Kıvılcımlı düşüncesinin bu tezgâhlarda nasıl pasifizme ve kaçaklığa örtü dokunduğunu açıklar. Görelim:

12 Eylül faşist darbesi öncesi olduğu gibi, 12 Mart faşizmi öncesinde de sosyalist mücadeleye damgasını vuran sosyal kategori döğüşken gençliğimizdi. Devrimci mücadelenin 60 sonrası kısmi özgürlük ortamındaki âni yükselişinde, gençliğin üniversitelerde verdiği Demokrasi mücadelesinin giderek Sosyalizme yönelmesi belirleyici oldu. Ne var ki, bu süreçte işçi sınıfı bilimi, işçi sınıfına bir türlü ulaşamadı ve sosyalizm bir gençlik meselesi olmaktan çıkarılamadı.

Gençliğimiz ise, Genç Osman'dan Resneli'ye, oradan Kuvayımilliye'ye ve 27 Mayıs Devrimcilerine kadar uzanan bir çizgide, Pir Sultanların ruhuyla yoğrulmuş isyancı bir geleneğin mirasçısıydı. Gençlik 1960 sonrası Sosyalizme ulaşırken, bu geleneksel isyancı yapısını nitelikçe dönüştürememiş, modern işçi sınıfı devrimciliğine, antika isyancı karakteriyle soyunmuştur. Türkiye'de 50 yıldır sosyalizm yapanlar vardı. Buna rağmen gençlik yığınlarının sosyalizme akma süreci, onların mücadelesini kucaklayıp yönlendirerek ve vuruşkanlığını örgütlü bir biçimde işçi sınıfının emrine verecek bir süreç haline çevrilemedi. Gençlik kendi kaderi ile başbaşa kaldı ve dolayısıyle sosyalizmi kendi sosyal karakterine göre döğüştürdü.

Gençlik sosyalizmi sırtlanmıştı ama, örgütlenme biçiminden döğüş yöntemlerine, insan ilişkilerinden gruplaşmalara ve bölünmelere kadar her şey son tahlilde geleneksel isyancı yapısı tarafından belirlendi. Her ne kadar GÖNLÜNDE ve DİLİNDE işçi sınıfı sosyalizmi olsa da, temelinde Tefeci-Bezirgân sermaye düşmanlığı yatan böyle bir yapı, Proletarya Partisince önlemi alınmazsa, düşündüğü ve inandığıyla pratikçe ayrı düşer.

İşte bu nedenle gençlik, kökenleri tarihin derinliklerine inen DEVLETİ KURTARMA karakterini günümüze taşıyan yapısıyla, DEVLETİ PARÇALAMA'nın ideolojisi olan sosyalizmi döğüştürmenin sancılarını çekmiştir. 70 mücadelesinin genel karakteri bu oldu.

Bu kategorinin insanı DÜŞÜNCE'den önce bir TEPKİ ve DAVRANIŞ elemanı idi. İdeolojiler, mücadeleye atılan sözkonusu tepki karakterinin kendi eğilimine uygun bulduğu fikirler olarak genellikle "İTHAL" edildi. Leninci-Marksizme uzak düşüldü. Gençliğin yürüttüğü boyutla devrimci mücadele, işçi sınıfının kendiliğinden mücadelesiyle bir türlü kesişemedi ve İKTIDARI HEDEFLİYEN BİR HAREKETİN EN ÖNEMLİ BOYUTU OLAN MODERN PARTİ ÖRGÜTLENMESİ BAŞARILAMADI.

Böylece, BİLİMSİZ, ÖRGÜTSÜZ VE SINIFSIZ KALINDI, İHTİLALCİ ÖFKE, MÜCADELENİN SINIRLARINI KENDİ SOSYAL KARAKTERİNE UYGUN BİR ŞEKİLDE SİLAHLA ÇİZDİ VE HAREKET BU SINIRLAR İÇİNDE SIKIŞTI. GENÇLİĞİ BİR "SINIF" VE GENÇLİK GERÇEKLİĞİ ÜZERİNE İNŞA ETTİKLERİ ÖRGÜTLERİ "PARTİ" YERİNE KOYMA HATASINA DÜŞÜLDÜ.

12 MART MAĞLUBİYETİ İŞTE BÖYLE BİR SOSYAL GERÇEKLİĞİN MAĞLUBİYETİ OLDU. KIZILDERE'LER VE NURHAK'LAR STRATEJİ DEĞİL, ÖNLEMİ ALINMAMIŞ GELENEKSEL İSYANCI YAPININ KAÇINILMAZCA VARDIĞI SON KONAKLARDI. İHTİLALCİ SINIFSIZLIK MÜCADELEYE KENDİ KURALINA GÖRE ATILMIŞ, SOSYAL KARAKTERİNİN HAKKINI VERE VERE DÖĞÜŞMÜŞ VE YİNE KENDİ KURALINA GÖRE MAĞLUP OLMUŞTU.

12 Mart faşizmi bütün ağırlığıyla döğüşenlerin üzerine çöktü. Sosyalizmin hesabı silâhtan soruldu. Devrimci gençlerden, sosyalizmin hesabını soranlar, yalnız 12 Mart faşizminin kontr-gerilla şefleri ve de cellâtları olmadı. 70 mücadelesinde ortalıkta görünmeyenler ya da hareketin gerisinde kanbura yatanlar, mağlubiyetin suçunu döğüşenlerin üzerine yüklediler. Bilimsizlik, örgütsüzlük ve sınıfsızlık, ihtilâlci karakterin yapısal özelliğinden geliyordu. BİR SONUÇTU. MAĞLUBİYETİN SEBEBİ OLARAK İLAN ETTİLER. Mağlubiyeti döğüşen insanların ideolojilerine, bilgisizliklerine ve niyetlerine bağladılar. Silâhın kendi gerçekliği içindeki mücadelesini ve mağlubiyetini yapısından, orijinalitesinden soyutlayarak, sosyalizm içinde bir "Sapma" olarak gösterdiler. Bu çok ince bir oyundu. Çünkü böylece onların silâhlı mücadeleye karşı düşen pasifist yapıları, yâni nizamcı karakterleri, proletarya eğilimi olarak lânse edilebilirdi. "Goşizm", "Anarşizm", "Küçükburjuva maceracılığı" suçlamaları böyle bir tezgâhın ürünüdür. (1960 sonrası, ekonomik, sosyal ve politik olayların etkisiyle gençliğin "kendiliğinden" yığınlar halinde sosyalizme akması ve önce TİP, daha sonra MDD örgüt ve tezleri etrafında toparlanması ve yığınsallaşması, sonuç olarak ta: 50 yıllık sosyalist hareketi temsil ettiğini iddia eden bu örgütler tarafından kaçınılmaz tarihsel ve sınıfsal bir çıkmaza sürüklenmesi sonucunda ortaya çıkan DEVRİMCİ GENÇLİK MÜCADELESİ ve BU MÜCADELEDEN DOĞAN GRUPLAR İLE, 70 sonrasında, 70 öncesinin mirasına sahip çıkan, o dönemden kalma birtakım devrimcilerin varlığı ve teşkilâtladıkları yapılar ARASINDAKİ KALIN ÇİZGİLER mutlaka çizilmelidir. Bu konu bundan sonraki Sosyalist'lerde işlenecektir.)

Ne yazık ki, 12 Mart mağlubiyetinin yılgınlık ortamında bu oyun tuttu. Silâhı temsil edenler bile kendi çıkmazlarının nedenini bizzat silâhın kendisinde aradılar. Silâhın kullanılışındaki "geleneksel yapı" meselesi görülmediği ve görülemediği için, doğrudan ihtilâlci karakterin inkârına varıldı. Bu ister istemez silâhlı mücadelenin inkârı anlamına geldi. BÖYLECE NİZAMCILIK VE PASİFİZM 12 MART MAĞLUBİYETİ İLE KENDİNİ "AKLAMIŞ" OLDU.

Eleştiri silâhının silâhların eleştirisine dönüşmesi, bu kez mekanik bir şekilde "Bilimi" alternatif yaptı. Kaldı ki isyancı karakter dara düştü mü kitaba sarılırdı. Mağlubiyete "Bilimsizliğin" neden olduğu yaygın propagandası altında, Bilim her zamankinden daha ağırlıkla gündeme geldi. Bu aynızamanda Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın gündeme gelişiydi.

Çünkü Teori denildi mi Türkiye'de Dr.Hikmet Kıvılcımlı atlanamazdı. Henüz hiç bir şekilde aşılamamıştı. Ve bilim boşluğunu fazlasıyla doldurabilecek güçte emeği vardı. Kaldı ki Dr.Hikmet Kıvılcımlı'dan başka bu alanda söz sahibi olabilecek kimse de yoktu. Boşluk "GAZETE MAKALELERİYLE" doldurulmıyacak kadar büyüktü. "DOKTORCULUK FURYASININ" ortaya çıkışı işte bu günlere rastlar.

70 mücadelesinin nizamcıları ve kaçakları, 12 Mart mağlubiyeti ve yılgınlığı üzerine politika yaparken Dr.Hikmet Kıvılcımlı'yı alabildiğine kullandılar. Bilindiği gibi, bu politikanın baş mimarı TSİP oldu. 70 mücadelesinin BİLİM-ÖRGÜT-SINIF yokluğu sosyal nedenleriyle araştırılıp buna göre önlem alınacağına, yalnızca istismar edildi. Yılgınlık örgütlendi. TSİP Dr.Hikmet Kıvılcımlı'yı pasifizmine örtü yaptı.

Şunu belirtelim ki, biz TSİP'i "DOKTORCU"luk parantezi içinde görmüyoruz. O daha çok, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın devrimci hareketimiz üzerindeki etkisini kırmak ve yığınsallaşmasına engel olmak için Berlinlerde ve kimbilir nerelerde yapılmış plânların uygulama araçlarından biriydi. Ne var ki bir kısım "SAMİMİ" Doktorcular nizamcı yapılarının dürtüsüyle silâhlı mücadeleyi inkâr çizgisinde TSİP'le rezonansa geldiler. "BURJUVA SOSYALİZMİNİ MIZRAK UCU GİBİ KULLANABİLECEKLERİNİ" zannederek ona kan verdiler. TSİP ihanetini meşrulaştırdılar. Dr.H.Kıvılcımlı'nın ağır darbe yemesinde suç ortaklığı ettiler. Bizi de bu yazımızın boyutunda bunlar ilgilendiriyor. Çünkü biz "İÇERİYE GİREN HOVARDAYA" değil, "HOVARDAYA KAPISINI AÇANA" bakarız.

70 mücadelesinde Dr.Hikmet Kıvılcımlı'yı kılıçlarının hakkına savunmuş ve yaygınlaştırmasını bilmiş bir bölük insan "içeride" hesaba oturtulurken, dışarıda "Doktorculuk" yapma fırsatı böyle kullanıldı. 1970-80 arası Dr.Hikmet Kıvılcımlı'ya karşı özellikle devrimci gençlik mücadelesinde var olan yaygın allerjinin ESAS KAYNAĞINDA işte bu DOKTORCULUK olgusu yatar. Bu anlamda Dr.Hikmet Kıvılcımlı'ya yapılan "REVİZYONİST, PASİFİST ve ilh.." suçlamalar ve karalamaları, bilimsel karşı çıkışlar değil, esas olarak 12 Mart sonrası silâh bırakma eğiliminin "Doktorcu"luğuna karşı doğan tepkilerdir. Gençlik 12 Mart dağınıklığını aşıp yeniden toparlanırken Dr.Hikmet Kıvılcımlı bu kez gündem dışına itildi. Çünkü yayılma ve toparlanma aynen 12 Mart öncesi olduğu gibi, yine ihtilâlci zeminde ve "YAPIYA GÖRE" oluyordu. Böyle bir ortamda Dr.Hikmet Kıvılcımlı'ya tepki kaçınılmazdı.

"DOKTORCULAR" gençliğin geleneksel isyancı yapısını (ülke orijinalitesi içinde) tahlil edip (Böyle bir tahlil ilkönce onlar tarafından yapılmalıydı. Çünkü; Lenin'in dediği gibi "ALFABE'DEN BAŞLAYIP YÜKSEK CEBİRİ BİTİRECEK" metod ışığında sabırlıca ve sistemlice Marks-Engels-Lenin-Stalin'i, Tarihi, Ekonomi-Politiği, Diyalektiği, Tarihcil Maddeciliği klâsik olarak etüd edip ve yine Lenin'in öğütlediği gibi: KENDİ ÜLKESİNİN TARİHİNİ, EKONOMİ-POLİTİKASINI VE SINIF İLİŞKİLERİNİ ÖZGE ORİJİNALLİKLERİ İÇİNDE ARAŞTIRIP YÜZLERCE KİTAP YAZMIŞ DR.HİKMET KIVILCIMLI'NIN mirasına sahip çıkıyorlardı) kanalize ederek PARTİ çatısı altında işçi sınıfı ile sentezleştireceklerine, yâni Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın çok duru bir şekilde belirttiği gibi "FABRİKALARI, YOLLARI, ÇİFTLİKLERİ, SARAYLARI, ŞEHİRLERİ, GECEKONDULARI YAPAN VE İŞLETEN İŞÇİ SINIFIMIZ, DEVRİMCİ GENÇLİKLE ELELE: İŞÇİ SINIFI PARTİSİNİ YAPACAKTIR." (İşçi Sınıfının Tarihcil Görevi, Dr.H.Kıvılcımlı, bu sayıda) ilkesi ışı-

Pahalılığı ve işsizliği protesto mitingi

BAŞYAZI

Sosyalist kimlerle çıkıyor!

Sosyalist

DÜŞÜNCE VE DAVRANIŞ GAZETESİ

Dr.Hikmet Kıvılcımlı ile konuşma

ÇETİN ALTAN BEYİN İNCİLERİ

Naylon faturaların esrarı

Eyvallah mı?

AŞIK IHSANI

(Son yazdığı şiiri)

Halkının anlamadığı
Dilcilere eyvallah mı?
Köycü aydın yetişmezse
İlcilere eyvallah mı?

Ankara'da hâkimler var

Röportaj

Alamanya Alamanya bizden aptal bulamanya..

TÜRKİYEDE SOSYALİST KONFERANSI İÇİN

1967 yılı çıkan SOSYALİST'in ilk sayısı (20.1.1967)

TÜSTAV

4. sayfadan devam

Diğer yandan, haftalık haber dergisi YANKI, olayı 575.ci sayısında (5-11 Nisan 1982) kapak konusu yaptı ve yazımızda daha önce de belirttiğimiz gibi, OLAYI "İş Makineleri" uluslararası şirketlerinin, Türkiye temsilcilerinin pazar kapma kavgası boyutu ile sınırlıyordu. Ve ilâve ediyordu;

"Mehmet Emin Karamehmet geçen yıl sonbaharında Turgut Özal ile birlikte Washington'a Dünya Bankası toplantısı için giden özel sektör heyetinde idi. Ondan sonra ülkeye dönmedi.

Olay ile ilgili olarak gözaltına alınan Çukurova A.Ş. yetkilileri daha sonra Sıkıyönetim Mahkemesince "dâvaya tutuksuz devam etmeleri" için salıverildi. "Hayali şirket"lerle ilgili kişilerin tutuklu hali devam ediyor" (YANKI, 575, 5-11 Nisan 82).

28 Mart 1982 tarihli MİLLİYET'te eski "Solcu"lardan MEHMET BARLAS oturtulduğu başyazar koltuğundan, her zamanki yağcı üslubuyla "DİKKAT EDELİM" başlığı altında OLAY'a isim vermeden değiniyordu.

"Siyaset, ticaret, gazetecilik ve bütün bu meslekler, ancak ülkenin bütünlüğü, iç barışı, bağımsızlığı var olduğu sürece geçerlidir. Ülkenin yarını tehlikeye düştüğü ânda, bütün bunlar havada kalır.

İşte 12 Eylül'ü, Türkiye'yi kana boğulmaktan ve iç savaştan kurtardığı için, yürekten destekliyoruz. İlk gün de belirttiğimiz gibi, inanıyoruz ki, "12 Eylül"ün başarısı, demokrasinin başarısı olacaktır.

Bu dönemde, ister politikacı, ister gazeteci, ister başka bir mesleğin sahibi olalım, güncel ve mesleki rekabetlerin bir kenara itilmesi gereğini unutmamalıyız." (28 Mart 1982, MİLLİYET).

diyordu.

CUMHURİYET gazetesinde de KAÇAKÇILIK OLAYI "Gözlem" ve "Olayların Ardındaki Gerçek" sütunlarında işlendi. 28 Mart 1982 tarihli "Gözlem"de Uğur Mumcu isim vermeden "Baba çelişki" başlıklı bir makale yazdı.

"Holdingler, neden acaba, "Milli birlik ve beraberlik ruhu içinde" el birliği yapmıyorlar? Elbirliği ne kelime, birbirlerinin gözünü oyuyorlar. Olur mu efendim, niçin böyle yapıyorlar?

Herhalde aralarına komünistler sızmıştır! Bu komünistler, her yere sızarlar. "Aşırı sağcı gazetelere" sızdıktan sonra, iş çevrelerine niçin sızmasınlar? Bir sosyal sınıfın, öteki sosyal sınıflara daha yumuşak davranmasını önliyen bu komünistler, elbette holdingler arasında çelişkiler yaratabilirler. İşte yaratmışlardır da!

... Efendim, ben, inanın bu "Holdingler arası baba-çelişkilere" çok üzülüyorum; vallahi yüreğim parçalanıyor. Girmiş içlerine üç beş komünist, bunları sabah akşam birbirine düşürüyor. Hem efendim, bu çelişkinin ne Marksist estetiği var, ne sentetiği; diyalektik miyalektik te hak getire.

Allah allah, niye birbirlerine giriyor bunlar? Birileri diyor ki: "Bu kavga bankası olan holdingler ile bankası olmayan holdingler arasındaki amansız savaşın ilk adımıdır." Ve ekliyorlar:

— Alma holdingin ahını, çıkar aheste aheste..

Peki, nerde kaldı "Milli birlik ve beraberlik ruhu".. Yok yok, biraz ayıp ediyorlar, vallahi ayıp ediyorlar."

diyordu. (28 Mart 82, CUMHURİYET).

1 Nisan 1982 tarihli CUMHURİYET'te "Gözlem" sütununda bu defa isim vererek KAÇAKÇILIK OLAYI işleniyordu:

"Holdingler arası savaşı iyice anlıyabilmek için bu holdinglerin hangi sanayi kuruluşlarını elde tuttuklarının ve hangi mali kuruluşlara sahip olduklarının iyice bilinmesi gerekmektedir. Ve de tabii hangi yayın organlarının hangi holdinglerle içiçe olduğunu ya da bu holdingler ve bankalarla aynı doğrultuda bulunduklarını da!

Bunlarla birlikte bu holdinglerin hangi yabancı şirketlerin Türkiye temsilcilikleri için kapıştıklarını da!

Holding ve bankaların bir kısmının renkli fotoğrafını çektik, bu filmleri banyo edip dilediğiniz karta basabilirsiniz.

Holdingler savaşında bakalım kim kimi altedecek? Bekliyelim ve görelim." (1 Nisan 82, CUMHURİYET).

Yine aynı gazetenin 29 Mart 82 tarihli sayısında "Olayların Ardındaki Gerçek" sütununda OLAY "Kulak Çekme" başlığı altında inceleniyordu:

"Türkiye ekonomisindeki Holdingleşme kuşkusuz bir tür tekelleşmedir. Bu olumsuz gelişme basına da yansımıştır. Bir Holdingin yapısındaki çeşitli şirketlerden birisindeki yolsuzluk iddialarını örtbas etmekle Türkiye ekonomisini kurtarmak eş anlamlı değildir. İddialar adliyeye yansır, kovuşturulur. Her iddia gerçek değildir. İddialar doğru mudur, değil midir araştırıldıktan sonra ortaya çıkar. Bu kovuşturma nedeniyle ne dünyanın sonu gelmiştir; ne de Türkiye için kıyamet günü gelmiş çatmıştır.

Olaya doğru yaklaşım budur.

Holdinglerin savaşım koşullarını değil, hukukun üstünlüğünü ve basın özgürlüğünü ölçü olarak ele alırsak, Türkiyemize daha güzel hizmet vermiş oluruz.

Bazı kulakların çekilmesini istemek yersiz bir davranıştır; ama olay bazı kulaklara küpe olursa yararlı bir ders niteliği kazanır." (29 Mart 82, CUMHURİYET).

KAÇAKÇILIK OLAYI üzerine boyalı Finans-Kapital basınında başlatılan bu "SINIRLI" tartışma son olarak GÜNEŞ gazetesi muhabirlerinin Pamukbank'a bazı konuşmalar yapmak üzere gitmeleri ve burada Pamukbank personeli tarafından dövülmeleri neticesinde, yine GÜNEŞ gazetesinde tam sayfa halinde gündeme getirildi. Bakalım gelecek günler bize bu konuda neleri gösterecek.

ŞİMDİ TÜRKİYE FİNANS-KAPİTALİ:

"Günümüzde gereksiz tartışmalardan kaçınalım. 24 Ocak'ta alternatifsiz görüldüğü için uygulamaya konulmuş politikanın olumlu yanları için bin bir sebep gösterip büyük halk kitlelerini rahatsız eden yönlerinin günahını Turgut Özal'ın sırtına yüklemeye kalkmıyalım."

parolası altında 24 Ocak ekonomi-politikasını alternatifsiz ilân ediyor. Finans-Kapitalin uşağı M.G.K. ve kukla Danışma Meclisi'nin onayladığı idamlar devam ediyor. Faşist Sıkıyönetim mahkemeleri devrimcileri her gün yüzlerce sene hapse çarptırıyor. Sıkıyönetim ve Emniyet tezgâhlarında işkenceler en azgın metodlarla devam ediyor. Hapishanelerde devrimciler toplu halde katlediliyorlar. Ve meydanı boş bulan Finans-Kapitalistler:

"Geçmişte işveren - işçi ilişkilerinde yaklaşımda daima işçilerin himayeye muhtaç olduğu görüşünün hâkim olduğu bilinen bir gerçektir. Artık işçinin ezildiği, istismar edildiği iddialarının geçersizliği ortadadır. İşçilerin bugün ulaştığı seviye, memurlara sağlanan imkânların çok çok üstündedir. Bunun yanında 3 milyona yakın işsizin varlığı düşünülürse, ülkemizde çalışan işçilerin mutlu bir azınlık teşkil ettiği söylenebilir. Bu durumu geçmiş tecrübeler ışığında artık savunmak mümkün değildir. Bu sebeple sosyal sorunlara yaklaşırken işçi lehine yorum kriteri terkedilmeli ve ülke yararı gözetilmelidir." (2 Nisan 1982, CUMHURİYET; TİSK "Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu" Genel Sekreter Rafet İbrahimoğlu'nun Genel Kurula verdiği Çalışma Raporu'ndan);

diyebilecek kadar, uşaklarının süngüleri gölgesinde kendilerinden geçiyorlar. Ancak unutmayın ki uyguladığınız ekonomi-politikanın alternatifi vardır. Bu da: başta işçi sınıfımız olmak üzere yoksul yığınlarımızın ve Kürt halkının vereceği silâhlı mücadele sonucunda kurulacak işçi sınıfı iktidarının uygulayacağı Sosyalist Ekonomi'dir.

dr. hikmet kıvılcımlı

DEVRİM NEDİR?

YOL
İHTİYAT KUVVET: MİLLİYET (ŞARK)
(GÜNÜMÜZ DİLİNE ÇEVRİLMİŞ OLARAK)

PARTİZAN YOLU YAYINLARI
yakında çıkıyor

İŞÇİ SINIFININ TARİHCİL GÖREVİ

1. sayfadan devam

Ne işyerinde rahat bir soluk alabiliyoruz, ne evimizde çoluk, çocuğumuzla emniyette yaşıyabiliyoruz. Son zamanlar, artık işçi olmak, dağ başında eşkiya eline esir düşmekten bin kat better oldu. Nedir bu başımıza gelenler? İşçi olduysak günaha mı girdik? Ne istiyorlar kan ter dökerek geceli gündüzlü çalışanlardan?

Boyuna emeğimizle Patrona 10 değer yaratıyoruz; Patron bize 3 değerlik bir gündelik vermiyor. Üstelik bin hakaret, baskı yetmiyor. Aylıklı askerlerle kurşun, dipçik yağdırılarak, hürriyetimize, hayatımıza kastediliyor. Neden işçiye dağdaki haydutan daha kötü gözle bakılıyor?

Sevgili İşçi Kardeşlerim;

Bu başımıza gelenlere, dünyanın her yerinde "SOSYAL SINIFLAR SAVAŞI" denir. Biz işçiler her yerde, BARIŞÇIL yoldan en basit insanlık hakkımızı arıyoruz. İşverenler, hemen bekçi köpeklerini, külhanbeylerini, aylıklı askerlerini açıktan açığa silâhlandırıyorlar. Biz işçilere karşı tabancalı, tüfekli, hançerli SINIFLAR SAVAŞI'nı kışkırtıyorlar.

Demek biz istesek te, istemesek te, İşveren sınıfı işçilere karşı sürekli SINIFLAR SAVAŞI'nı hiç utanmaksızın sürdürmektedir. Üst katlarını pençesinde tuttuğu DEVLET'in silâhlı güçlerini de, kendi özel bekçi köpekleri, aylıklı askerleri ile birleştirmenin hileli yollarını arıyor. Ve ne yazık ki, sık sık o fırsatı da buluyor.

Bir karısından dayak yemiş komiser, bir âferin budalası çavuş, açlıktan nefesi kokan bir rüşvet delisi temditli seçiyor. Bizim gibi köylü, şehirli işçi olan Mahmetçikler, işsizlikten kırılmış Polis memurcukları, kimsenin görmediği yerlerde üzerimize ateş etmeye zorlanıyorlar. Sonra, karşımıza geçen İşveren sınıfı, biz işçileri hiç utanmadan SINIF SAVAŞI yapmakla suçluyor. Yavuz hırsız İşveren, ev sahibi İşçi sınıfını böyle şaşırtıyor.

Böyle oldubittiler önünde İşçi sınıfımız ne yapacaktır? ZORLA içine itildiği SINIFLAR SAVAŞI'nı görmezlikten gelmek te, şaşırmak ta haydut PARABABALARI'nın ekmeklerine yağ sürmek olur. Onlar yaptıkları soygunlarını, kanlı haydutluklarını, hâince, alçakça maskelemek için, örtbas edip herkesi aldatmak için: "SINIFLAR SAVAŞI İSTEMİYORUZ!" diye ikiyüzlülüğün en namussuzcasını işliyorlar. Ve ardından gizli açık silâhlı adamlarını işçilerin üzerine saldırtıyorlar. Karagöz'deki Çıfıt gibi: hem vuruyorlar, hem "NE VURUYORSUN BE!" diyorlar.

Bu kahpece oyunda şaşırmamak için, istemiyerek başımıza açılmış bulunan SINIFLAR SAVAŞI'nı: büyük İşçi sınıfımıza yaraşır bir uyanıklıkla, halkın içinde sayıları birkaç bin zibidiyi geçmiyen bir avuç satılık, vatansız millet sömürgeni, İşçi düşmanı PARABABASI'nın niçin her dakika halkımızı SINIFLAR SAVAŞI'na zorladığını iyice kavradık mıydı, ondan sonrası kolaydır.. Bu, kulağımıza küpe olması gereken BİRİNCİ DERS'tir.

Birkaç bin kurnaz yalancının mumu yatsıya kadar bile yanmaz. O birkaç bin kurnaz, niçin ve nasıl: çalışanların her günkü bir lokma ekmeğini bile çok görüyor; işçi ve köylü fukaranın çoluğunu çocuğunu, evini barkını darmadağın sokağa atabiliyor; hakkını arıyan emekle değer yaratıcı insanlarımızın üzerine ikide bir süngü, ateş , kurşun.. sıkışınca tank, uçak yağdırabiliyor? Niçin ve nasıl mı? Çok basitçe: SİYASET İKTIDARI'nı TEKEL'inde tutarak ve tutabildiği için.. Bu, kulağımıza küpe olması gereken İKİNCİ DERS'tir.

Çivi çiviyle sökülür. O, ciğeri beş para etmez, memleketin gümrüklerini "BATILI" dedikleri PARABABALARI'na, "ORTAK PAZAR" dalaveresine kurban ederek Milleti resmen satan birkaç bin soyguncu ortada. Bu güruh madem ki Politikanın subaşlarını keserek, İKTIDARI tekelinde tutarak türlü canavarlıklarını yapabiliyor.. Sonra, Meclise soktuğu adamlarıyla kayıkçı döğüşleri çıkararak dikkati o hokkabazlıklara çekebiliyor.. Sonra, ezik, bitik, aç, işsiz yığınlarımıza koleralı zemzem satarak, her çapulun ve haydutluğun "DİN İMAN, BİN MİNTAN" adına yapıldığını da rahatça yutturmanın yollarını parayla, zorla, sürü sürü sözüm yabana "GİZLİ" tarikatlarla arayıp bulabiliyor.. Bunun önüne SİYASAL İKTIDARI ele alma savaşından başka hiç bir şey geçemez. Bu, kulağımıza küpe olması gereken ÜÇÜNCÜ DERS'tir.

İKTIDAR lâfla alınmaz. Normal olarak SİYASİ İKTIDAR SAVAŞI yapacak bir SINIF PARTİSİ ile alınır. Bir ASKERCİL vuruş, bir ÇETE baskını: herhangi şartlı MOMENTTEN veya SÜRPRİZDEN yararlanarak İktıdara çıkamaz mı? Belki çıkar. Ama İktıdara ÇIKMAK değil, çıkılan yerde TUTUNMAK iştir. Bugün İKTIDARDA TUTUNMA'nın tek şartı: MODERN bir SOSYAL SINIFA gerçekten dayanmış, Yedek Güçleri akıllıca kullanabilen bir ÖNCÜ ÖRGÜT (Siyasi Parti) ile olur. Çalışan yığınlarımızın Siyasi İktıdarda tutunacak örgütü, ancak İşçi Sınıfı Partisi olabilir. Bu, kulağımızda küpe olacak DÖRDÜNCÜ DERS'tir.

Fabrikaları, yolları, çiftlikleri, sarayları, şehirleri, gecekonduları yapan ve işleten İşçi Sınıfımız, DEVRİMCİ GENÇLİKLE elele: İŞÇİ SINIFI PARTİSİ'ni de yapacaktır. Çünkü İŞÇİ SINIFI PARTİSİ'ni yapıp yürütmeyi beceremedikçe, başka herşeyi yapmanın, Dünyaları yeniden kurmanın, İNSANCA YAŞAMAK için yetmediğini, her günkü gözyaşlı ve kanlı denemeleriyle sınamıştır. Daha da çok sınayacaktır. Yaşamanın ve bin bir GÜNLÜK DÖVÜŞ'ün verdiği bu en büyük DENEMELİ ders, öteki aşırıca açık 4 Düşünce ve Davranış dersi ile çelikleşecek, mızraklaşacak, bir avuç asalak gerici, geriletici vatan hâini Parababasının İKTISAT TEKELİNİ VE SINIF TEHAKKÜMÜNÜ yenecektir.

TARİH'in yörüngesi, en ufak ikirciliğe yer bırakmıyacak ölçüde, İŞÇİ SINIFI'nın yörüngesine girmiştir. Ne denli parlak göktaşı görünmek tutkunluğu içinde bulunurlarsa bulunsunlar, eğer uzayın sağır boşluklarında yitmek istemiyorlarsa, BÜTÜN DEVRİMCİ YILDIZLAR, Tarihin ve İşçi Sınıfının yörüngesi içine akmalıdırlar. Bu yörünge PROLETARYA PARTİSİ'dir.

(SOSYALİST, 2 Mart 1971).

Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın «YOL» incelemesi üzerine

H. Karaöz

Gazetemizde, Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın yarım yüzyıl önce, 1930'larda kaleme aldığı YOL adlı uzun incelemesini özetlemeye çalıştık. Görüleceği gibi, bundan 50 yıl önce Dr.Hikmet Kıvılcımlı, Türkiye Komünist hareketinin önündeki en temelli meseleleri Marksizm-Leninizm ve Türkiye'nin sosyal yapısı ışığında gözden geçirmiş ve başlıca sonuçları bakımından henüz günümüzde dahi aşılamamış çözümlere varmıştır.

Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın ifadesine göre, YOL'u yazma görevi kendisine **"TKP Merkez Komitesi"** tarafından verilmiştir. Ve o da, eserini, **"bir tartışma platformu olur umuduyla"** gene Merkez Komitesi'ne sunmuştur.

O yıllarda III.Enternasyonal **(Komintern)** vardır ve ulusal Partiler üzerindeki otoritesi büyüktür. Ulusal partiler Komintern'in birer **"seksiyonu"** (yâni şübesi) durumundadırlar. Dolayısıyle, TKP Merkez Komitesi'ne sunulan YOL, aynızamanda Komintern'e de sunulmuş demektir.

Bu olayların tarihi 1930-34'lerdir.

Ama görüyoruz ki, YOL gibi bir eserin Türkiye halkına açılışı ancak yazılışından yarım yüzyıl sonra gerçekleşebiliyor. Yâni Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın ölümünden bile 10 yıl sonra..

Büyük ustaların kimi eserleri için de böyle durumlar olmuştur. Örneğin, Marks-Engels'in **"Alman İdeolojisi"** onyıllarca, gene kendi deyimleriyle, "sıçanların kemirici eleştirisine" terkedilmiştir.

Ama "YOL" ile **"Alman İdeolojisi"** çok ayrı türden eserlerdir. Hiç **"Komünist Manifesto"** ya da **"Ne Yapmalı?"** yarım yüzyıl yeraltında tutulabilir miydi? Tutulsa, o zaman Marksizm ya da Leninizm'den söz edilebilir miydi?

Ama Türkiye'de bu böyle olmuştur. Bir Komünist hareketin üzerinde yükseleceği temel platform yarım yüzyıl günışığına kavuşturulmamıştır. Açıklanmaya ve eleştiriye muhtaç korkunç bir olaydır bu.

Biz burada meselenin ancak birkaç noktasına değineceğiz. Türkiye işçi sınıfı devrimciliğinde, geçmişle hesaplaşarak geleceğe yönelme bakımından PARTİZAN YOLU önemli adımlar atmış bulunuyor. Bu hesaplaşma tüm boyutlarıyla ve her kesimde yapılmadıkça, Türkiye'de ne Devrim, ne de devrimi güdecek olan öncü müfreze Proletarya Partisi konuları aydınlanamaz ve şimdiye dek yürünülen bataklıklardan kurtulunamaz.

Gerçekten, YOL neden yarım yüzyıl boyu günışığı görmemiştir? Bu sorunun cevabını birkaç bakımdan incelemek mümkün:

1- Türkiye'de Komünist hareketin başlangıçları 1919-20'lere; yâni Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılıp yerine **Kurtuluş Savaşı** ile ulusal bir devletin geçme sürecinin yaşandığı yıllara dayanır. Kurtuluş Savaşı dediğimiz bu devrimde, Tarihsel Devrimci bir orijinalliğimiz olan **Vurucu Güç** başı çekmiştir. Fakat, o gün için, devrimin özgücü olabilecek modern iki sınıftan biri olan işçi sınıfımızın en geniş kitleleri Emperyalizmin işgali altındaki büyük şehirlerde esir durumunda bulunduğundan, Türkiye'nin Kurtuluş Devriminde özgüç olma misyonu rakipsiz bir şekilde **Anadolu Burjuvazisinde** kalmış ve Vurucu Güç te ister istemez onun yörüngesine girmiştir.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra Türkiye'de kurulan burjuva iktidarının böylece çok büyük iki avantajı olmuştur:

a) Türkiye'nin kurtuluşunu sağlayan savaşta Özgüç rolünü oynamak;

b) Bunu yaparken, hâlâ günümüze dek tüm canlılığıyla etkisini sürdüren bir devrimci geleneği daha baştan kendi yörüngesine alabilmek..

Bu iki nokta burjuva iktidarına muazzam bir güç ve meşruiyet kazandırmış ve Türkiye'de Finans-Kapital gibi kaniçici ve soyguncu bir yatalak düzenin ciddi bir sarsıntıya uğramadan 40 yıl iktidarda kalabilmesini sağlamıştır.

Sonunda statükoyu sarsan ancak 27 Mayıs politik devrimi, yâni gene Vurucu Güç'ün darbesi olmuştur. İşte 27 Mayıs'ın en önemli yanı budur: Ordu Vurucu Gücünün, Türkiye'deki burjuva rejimine 1920-22'lerde sağladığı meşruiyete karşı yine kendisinin silâh çekmesi, onu gayrı-meşru ilân etmesi ve 40 yıllık tabuyu yıkmasıdır.

Açılmış olan bu kapıdan, daha sonra, öteki devrim orijinalliğimiz **Gençlik**, iktidara karşı silâhlı mücadele yoluna girebilme ve bu arada işçi sınıfımız da epey gelişmiş bulunduğundan, bu silâhlı devrimci mücadeleyi hiç değilse bir kesimiyle Sosyalizme de taşıma olanağını bulmuştur.

2- Olayların bu genel gelişimi yanında bazı karakteristik noktalar üzerinde de durmak gerekmektedir.

Kurtuluş Savaşı, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın da belirttiği gibi:

"Türkiye'nin tek ORİJİNAL özelliğine dayanan GENÇLİK (Genç Türkler) düşünce ve davranışı oldu. Her zamanki gibi o zaman da ORDU gençliği DAVRANIŞ yoluna girdi; sivil AYDIN gençlik DÜŞÜNCE yoluna girdi." (Halk Savaşının Plânları, 1970, s.139).

Kurtuluş Savaşı'nın başlangıç tarihi olarak 1919 Mayıs ayını alabiliriz. Yunan ordusunun İzmir'e çıkışı, Anadolu Türklüğü arasında artık bıçağın kemiğe dayandığı gibi bir durum yaratmış ve her tarafta Kurtuluş Savaşı'nın ilk tohumları olan mücadele ve örgütler fışkırmaya başlamıştır.

İşte bu tarihte, Kurtuluş Savaşı'na Tarihsel Devrimci geleneğin damgasını basacak olan lider **Mustafa Kemal** İstanbul'dan kalkıp Ankara'ya geçmiştir. Anadolu'da M.Kemal ve arkadaşlarının çevresini Taşra burjuvazisi sarmış ve bu sentezden Kurtuluş Savaşı'nı güden ve sonra da Cumhuriyet iktidarını oluşturan güç doğmuştur.

İşçi sınıfı cephesi de bu tarihte birtakım hareketlere sahne olmuştur.

Berlin'de çıkan KURTULUŞ dergisi çevresi, Mete Tunçay'ın kitabında belirttiği gibi, aynı günlerde İstanbul'a taşınmıştır:

"Mustafa Kemal Paşa'nın BANDIRMA vapurundan Samsun'a çıktığı gün, AKDENİZ vapuru da Almanya'dan getirdiği vatandaşlarımızı Haydarpaşa'ya indirmişti." (s.146).

Bu çevre daha sonra Şefik Hüsnü'nün de katılmasıyla gelişecek, İŞÇİ ÇİFTÇİ SOSYALİST FIRKASI'nı kuracak, AYDINLIK dergisini çıkaracak ve illegal TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ'nin Türkiye'deki çekirdeğini oluşturacaktır.

Böylece, "Asker gençlik" Anadolu'ya silâhlı savaş eylemine yönelirken, "Sivil gençlik" İstanbul'da yayın kanalından düşünce yoluna girmiş oluyordu.

Gene Mayıs 1919'da bir de **Mustafa Suphi** ile ilgili bir durumla karşılaşıyoruz:

Mustafa Suphi, Sovyet Devrimi ve daha sonraki İç Savaş ateşi içinde Komünist olmuş ve hattâ 1919 Martında Lenin'in önderliğinde kurulan III.Enternasyonal (Komintern)in kuruluş toplantısında bulunmuş. Şefik Hüsnü'ler gibi bir aydındı. Fakat, Sovyet Devrimi'nin etkisiyle de olsa, Şefik Hüsnü'ler gibi sırf düşünce yolundan yürümemiş; Kurtuluş Savaşı'na silâhlı birliklerle katılma mücadelesine girişmiştir. Bu bakımdan, **"ütopist"** te sayılsa, Türkiye Komünist hareketindeki yeri önemlidir.

İşte 1919 başlarında Komintern'in kuruluşundan hemen sonra, 1919 Mayısında Mustafa Suphi'yi Kırım'da buluyoruz. Bundan sonraki gelişmeleri kaynağından okuyalım:

"1919 yılı yazına doğru Komintern'in Güney Bürosu'nda görevlendirilen Suphi, başlıca Odesa ve Kırım'da çalıştı. Bölge halkı ve İstanbul ve Anadolu'dan Kırım'a gelen Türkler arasında Marksizm-Leninizm ülküsünü yayıyor, komünist hücreler, Sovyet egemenliğinin savunulması için gönüllü birlikler örgütlüyordu...

Suphi'nin Kırım'daki çalışması büyük yarar sağladı. Örneğin Sovyet gazetesi ULUSLARIN HAYATI'nın 25 Mayıs 1919 tarihli sayısında şu haber veriliyordu:

"İstanbul'dan Yalta'ya gelen 100 denizci, Bolşeviklerin temsilcisi olarak Suphi'nin söylevini büyük coşkuyla dinlediler. Denizciler, Türk halkı arasında Bolşevizmin büyük bir popularizm kazandığını belirttiler."

... 1919 Ağustosunda Denikin'in Rusya'nın güneyine asker çıkarmasından sonra, Mustafa Suphi... kuzeye doğru yürüyen efsanevi 12.Ordu'ya katıldı... 12.Ordu'nun kuşatmayı yarışından sonra Suphi Moskova'ya geldi ve Komintern'deki çalışmasına devam etti." (Rozaliyev: MUSTAFA SUPHİ; Temmuz 1974, s.13-15).

"Daha sonra, Suphi Moskova üzerinden Türkistan'a geçmiş ve "Beynelmilel Şark Tebligat Şurası"nı kurmuştur. Taşkent'teki komünist teşkilâtını esaslı bir şekilde yeniden düzenledikten başka, Suphi burada bir Türk Kızıl Ordusu da meydana getirmiştir. Türkistan'da bu işlerle uğraşırken, Azerbaycan'da Sovyet devrimi yapılması üzerine, Suphi çevresi Bakü'ye taşınmıştır: 27 Mayıs 1920)." (Mete Tunçay, s.105).

Türkiye Komünist hareketinde bilimle eylemi (silâhı) birbirinden ayırmayan, Türkiye Komünist Partisi'nin kurucusu MUSTAFA SUPHİ

1919 Mayısında Kırım'dan Anadolu'ya geçmeyen M.Suphi, ancak Azerbaycan'a döndükten sonra bunu yapmaya girişecektir.

Demek, Türkiye'de Komünizmin tohumları atılırken, bu üç mihrakın hareket çizgileri, Türkiye'nin yarım yüzyıllık yakın tarihine damgasını vuracak bir boyut taşımaktadır.

Mustafa Kemal'in temsil ettiği Tarihsel Devrimci gelenek Anadolu'ya geçerek Taşra burjuvazisiyle bütünleşmiş ve Kurtuluş Savaşını başarmıştır.

Şefik Hüsnü'lerin temsil ettiği ve daha çok Avrupa sosyalizminin etkisindeki sivil gençlik, İstanbul'a geçerek işçi sınıfıyla bütünleşmeye çalışmış, fakat İstanbul'un işgal altında bulunuşu dolayısıyle hareket Kurtuluş Savaşı'nın dışında kalmış ve bu damgayı 40 yıl alnında taşımıştır.

İşçi sınıfı açısından bu çemberi kırma misyonunu taşıyan Mustafa Suphi ise, momentleri yitirmiş, Atı alan Üsküdar'ı geçtikten sonra uyanmış ya da uyandırılmış, ama o zaman da âkıbeti burjuvazinin tuzağında can vermek olmuştur.

Oysa, Sovyet Devrimi'nden aldığı bilim ve bilinç gücünü yeterince hazmetmiş bir lider, tıpkı Mustafa Kemal gibi, 1919 Mayısında Kırım'dan doğru Anadolu'ya geçer ve burjuvazinin yanı sıra o da kendi çapında işçi sınıfını ve yoksul halk kitlelerini örgütleyerek, Kurtuluş Savaşı'na katardı. O zaman savaşın güdümünü elbet güçler dengesi belirlerdi.

Ama işler gerçekte böyle olmamıştır. Mustafa Suphi Kırım'dan gerisin geri Moskova'ya, oradan Türkistan ve Azerbaycan'a gitmiş; ancak Mustafa Kemal ve arkadaşları Erzurum ve Sıvas Kongrelerini ve "Büyük Millet Meclisi"ni toplayıp Ankara hükümetini kurduktan sonra, Türkiye'ye gelmeye kalkmıştır. Mustafa Suphi nereden cesaret alarak bunu yapıyordu? Anadolu burjuvazisinin dünyada tek dayanağının Sovyetler Birliği olmasından.. Özgücü unutup, sırf dış yedek güç sayesinde Türkiye'nin devrimci mücadelesinde yer almaya çalışmak.. İşte yapılan buydu. Ve tepesi üstü çakılıp gitti.

Daha sonra HALK İŞTİRAKİYUN ve YEŞİLORDU girişimlerinin de Mustafa Kemal tarafından tasfiyesi zor olmadı.

Geriye İSTANBUL SOSYALİZMİ kalıyordu ve TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ işte bu temel üzerinde gelişti.

Ama, İstanbul Sosyalizmi'nin yukarıda da belirttiğimiz **"Doğuştan günahı"** (yâni silâhsızlık ve eylemsizlik kabuğu) 60 yıldan beri hâlâ günümüze dek aşılabilmiş değildir.

Ve örneğin, 27 Mayıs'tan sonra Devrimci Gençlik silâh ve eylemi gündeme getirdiği zaman, yarım yüzyıllık geleneğin bütün kesimlerince hayal sükutuna uğratılarak tek başına çözümlere itilmiş, kendi yapısının açmazları içinde yenilgiden yenilgiye sürüklenmekten kurtulamamıştır. Yarım yüzyıllık geleneğin kâbusu, bu sefer Devrimci Gençlik potansiyelini boğuntuya uğratmıştır.

Yalnız bu arada, Almanya'nın kapitalizme geçişte geç kalmasının yarattığı tıkanıklıklar yüzünden **"Alman Felsefesi"**nin aşırı gelişmesine benzer bir durum Türkiye'de de yaşanmıştır. Bir türlü eylem çıkışı bulamıyan işçi sınıfı devrimciliği, Türkiye'de, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın şahsında muazzam bir teorik gelişime yol açmıştır. Yarım yüzyıllık mirasın pratikteki yoksulluğuyla teorideki zenginliği arasındaki uçurum akıllara hayret verecek boyuttadır.

İşte YOL'un yarım yüzyıl yeraltında gömülü kalmasının ana nedeni bu çelişkide yatmaktadır.

Teorik plânda Türkiye Komünist hareketinin en temelli meseleleri daha 1930'larda YOL'da çözümlerini buluyor, fakat bu çözümleri hayata geçirecek boyutta bir devrimci mücadele 40 yıl gündeme gelmiyor. Dolayısıyle de o eserleri günışığına kavuşturmaya bir türlü gerek duyulmuyor.

Bir örnek verelim:

"İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark)" kitabında durumun "âcil" olduğundan ve Kürdistan'da silâhlı **"Partizan"** örgütlenmesi ve savaşının gereğinden söz ediliyor ve şunlar söyleniyor:

"Batı'da bildiri dağıtıyoruz; Doğuda isyan ediyorlar. Batıda burjuvazi ne denli piç olursa olsun kendi devrimini yaptı; Doğuda ... Demokratik Burjuva Devrimi bile boğuluyor. Böyle bir durum ne bizim, ne kimsenin keyfini bekliyemez. Ergeç kendisine bir çığır açar. İş bu çığırın, şimdiye dek olduğu gibi, sapık ve "gerici" mahiyette mi, yoksa devrimci tarzda mı açılabildiğindedir. İş bu iki şıktan birisini üstin getirmeyi bilmektedir." (Arşiv Yayınları, s.204).

Bu satırların mürekkebi dahi kurumadan Kürdistan'da DERSİM İSYANI patlamıştır. Bunun karşısında Türkiye Komünist Partisi ne yapmıştır? YOL'da tespit edildiği gibi, militanlarını silâhlandırıp Kürt halkının yanında savaşa mı sokmuştur? "İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark)" eserini mi yayınlamıştır? Kürt halkının dâvasını geniş kitlelere yayacak broşürler, gazeteler, bildiriler mi yayınlamıştır? Kürt halkının mücadelesine destek olacak grevler, gösteriler mi düzenlemiştir?

Hayır, bunların hiçbirisi yapılmamıştır. Ya ne yapılmıştır? "Kemalizm"in ve **"Kemalist Devlet"**in Kürt halkı karşısında apolojisi (meddahlığı) yapılmıştır. Hem de KOMİNTERN'in yayın organlarında..

Aşağıdaki satırlar o günkü TKP liderlerine aittir:

"Dersim'de devlet otoritesi, sadece kâğıt üzerinde kalıyordu. Feodal aşiret reisleri her fırsatta devleti hiçe sayıyorlardı."

"Kemalist hükümetin enerjik reformları yüzünden kendi iktidarını tehdit altında hisseden feodal unsurların ümitsiz direnişiyle karşı karşıyayız."

"Bütün milliyetlerin hürriyet ve haklarına, milli istiklâllerine sahip olma prensibi, Kemalizmin başlıca şiârlarından biridir." (Hamit Bozaslan: ŞEFİK HÜSNÜ VE SONRASI; Nisan 1980, s.46).

"İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark)" eserini kaleme almış Dr.Hikmet Kıvılcımlı elbet bu hâince sapıklıkların sorumluluğuna ortak edilemez. Fakat bu satırlar yayınlanırken, kendi eserinin yeraltında kaldığı da bir realitedir. Bu kabuğu niçin kıramamıştır?

Hadi, 1960 öncesinde, yukarıda da tespit ettiğimiz gibi, Kurtuluş Savaşında burjuvazinin rakipsiz üstünlük elde edişi, Türkiye işçi sınıfı hareketine âdeta 40 yıl nefes aldırmama

TÜSTAV

---

mış ve doğrudan Pentagon generallerinin emrindeki ordusuyla Türkiye, Orta Doğu halklarının üzerinde başlı başına bir "Acil Müdahale Gücü"dür. Ancak bu onun sâdık bir ABD müttefiki olarak "eski huyu"dur. Bölgedeki son gelişmeler Türkiye'ye yeni işlevler de yükledi. Faşist Cunta elemanlarının Orta Doğu seyahatlerini birden bire sıklaştırması, bölge ülkeleriyle diplomatik ilişkileri geliştirmesi boşuna değil.

İran İslâm Devrimi ile NATO - Türkiye - Pakistan bağlantısı kopmuştur. ABD'nin paktlar sistemi çerçevesinde yeniden organize edilecektir. Orta Doğu'nun güneyinde S.Arabistan'ın yürüttüğü görevi, burada, bir başka anlamda Türkiye götürecektir. Pakistan - Irak - Ürdün eksenini NATO'ya bağlıyacak halka ve ABD güdümündeki yeni bir ittifakın ağırlık merkezi olacaktır.

Diğer yandan Türkiye, Avrupa ile Orta Doğu arasındaki konumu nedeniyle doğal bir sıçrama tahtası niteliğini taşıyor. Emperyalist kuvvetlerin bu bölgeye kaydırılması ve yerleşim sorunları açısından bu, önemli bir avantajdır. Türkiye'nin böyle bir avantajı emperyalistlere sunmasının ise, gerek Türkiye'deki yönetimin niteliği, gerekse içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi bağımlılık ilişkileri bakımından her türlü koşulu vardır.

Kaldı ki Türkiye'nin sözkonusu strateji izinde Emperyalizme sağladığı başka avantajlar da vardır:

Dikkat edilirse, Türkiye'nin Orta Doğu ülkelerine yanaşımı, bir "İsrail düşmanlığı" ile atbaşı gitmektedir. Bu hem bir zorunluluk, hem bir "taktik" sorunudur. Arap ülkelerinin en gerici olanı bile İsrail konusunda şu veya bu şekilde tavırlıdır. Filistin sorunu bu ülkeler arasında en önemli ortak yandır. Bir yandan İsrail ile iyi geçinirken, diğer yandan Araplarla politik, ekonomik ilişkilere girmek ve bundan yarar sağlamak ABD'nin bile zorlukla başarabildiği bir şeydir. Türkiye'nin çapı buna hiç gelemez. Üstelik bugün emperyalistler Türkiye'den bir İsrail dostluğu da istemiyorlar.

"Bizce Filistin sorunu, Orta Doğu sorununun temelini oluşturur. Filistin halkının ulusal haklarının reddedilmesi ve İsrail'in saldırgan politikası bölgedeki istikrarsızlığın kaynağını oluşturmaktadır. Biz barışın, Filistin halkının kendi bağımsız devletini kurma hakkı da dahil olmak üzere vazgeçilmez haklarının tanınması ve İsrail'in 1967 sınırlarına çekilmesiyle gerçekleşeceği kanaatindeyiz. Filistin halkının yegâne meşru temsilcisi olan F.K.Ö.'nün de barış müzakerelerine katılmasının şart olduğu kanaatindeyiz."

İçeriğinin tartışılması bir yana, diline bakınca, bu sözleri ilerici bir yayın organından aktardığımız sanılabilir. Hayır. Bunlar, aksine, bütün ilericileri topyekün yoketmeye kararlı faşist K.Evren'in sözleridir. Görünüşe bakılırsa, Evren'den Özal'a, oradan sıkı ABD uşağı Coşkun Kırca'ya kadar tümüyle Cunta yönetimi anti-İsrailci kesilmiştir.

Çelişkili gibi görünmesine rağmen, Türkiye'nin bu tavrı, yukarıda açmaya çalıştığımız ABD yaklaşımıyla uyum içindedir. ABD Arap ülkeleriyle iyi geçinme ve bu amaçla İsrail'e karşı mesafeli davranma politikasında Türkiye'yi uçta oynatıyor. Türkiye bugün İsrail karşısındaki tutumuyla, ABD stratejisi içinde "Weinberger eğilimi" diye lânse edilmeye çalışılan ve neticede "Doğrudan askeri müdahale" politikasına altlık oluşturma amacını taşıyan taktikler çerçevesinde davranmaktadır. Ve bu iş için de biçilmiş kaftandır.

Çünkü Türkiye bir yandan emperyalizmin sâdık bir müttefikidir, diğer yandan Batı ile Doğu âlemi arasında doğal bir köprüdür. Türkiye Finans-Kapitalinin, yerine göre "Batılı", işine gelince "Doğulu" görünebilme özelliği ve ikiyüzlülüğü vardır. Ayrıca bazen "Lâik", bazen sıkı "İslâmcı" kesilebilir. Bu olanağı da elinde tutuyor. Üstelik bugün askerleri işbaşına getirmiş bulunuyor. Bu ona, Orta Doğu ülkelerinin BAAS geleneğine seslenme, bu bölge insanlarının "İhtilâlci asker"e duyduğu sempatiyi istismar etme şansı veriyor.

İşte bu nedenlerle Türkiye, ilerici ya da gerici Arap ülkeleriyle ilişki kurma konusunda Batılılarda olmıyan avantajlara sahiptir.

İşte bu nedenlerle Türkiye, ilerici ya da gerici Arap ülkelerine Batılılardan daha rahat yanaşabilir. Onların Batıya entegrasyonunda sahibolduğu bu avantajları kullanarak önemli işlevler görebilir. Görmeye çalışıyor.

Dışişleri Bakanı İlter Türkmen: "Türkiye bu alanda (İsrail konusunda) Arap ve İslâm ülkeleri ile dayanışma içinde bulunacaktır." diyor. Turgut Özal ise: "Avrupalılar gibi BİZ neden birbirimize bağlanmıyalım." diye soruyor. Yâni bir taraftan AET içinde bütün sınırları yok etme, onlara bağlanma savaşı verirken; orduyu Pentagon'a, polisi CİA'ya ve ilh. bağlamışken, bir taraftan da "Biz" diyor, yâni Orta Doğu ve İslâm ülkeleri, neden bağlanmıyalım?

Günümüzde bu sözler, gerici Arap ülkeleriyle yeni Bağdat Paktları, yeni CENTO'lar içinde buluşmak ve topluca Emperyalizme "bağlanmak" arzusundan başka bir anlama gelmez. Çünkü Türkiye Arap ve İslâm âleminden kopalı, onlarla kader ayrılığına gireli yarım yüzyıldan fazla oldu. Türkiye Kurtuluş Savaşının hemen ardında "Batı dünyası" tercihini koydu. O gündür bugündür "Batılılaşma"ya, yâni kapitalistleşmeye çalışıyor. Bunu ne kadar başardığı ayrı konu. Ancak Orta Doğu'da, Batılı emperyalistlerin bir ileri karakolu olmayı başarmıştır. Bu nedenle Türkiye Finans-Kapitalini Orta Doğu'ya ancak gerici zincirler ve sömürü ilişkileri bağlıyabilir. İslâm ve Doğulu rolü ile, sahte İsrail düşmanlığı değil.

Orta Doğu halkları ve ilerici Arap ülkeleri bu gerçeği iyi kavramak zorundadırlar. Türkiye Finans-Kapitalinin müslümanlığı, doğululuğu kandırmacadır. Onun dini imanı paradır. Cunta generallerinin Atatürkçülüğü, Finans-Kapital soygunu ve zorbalığı demektir. "İhtilâlcilik"leri, ABD uşaklığı.. Arjantinli, Şilili generaller ne kadar ihtilâlci ise, Evren ve şürekâsı da o kadardır. Nasır'ın, Kaddafi'nin, Hâfız Esat'ın ihtilâlciliğine benzemez. Bunlar, ÖMER MUHTAR geleneğini çağımızda yaşatan liderlerdir. İhtilâlciliklerini emperyalizme karşı duvar etmişler, ediyorlar. Ama Evren, 27 Mayıs'ın genç ihtilâlci subaylarından değildir. O bir Pinochetdir. Ve bugün gerçek ihtilâlcileri katlediyor, yakalayabildiklerini vahşi işkencelerden geçiriyor, yetmezse asıyor. Bugün Arap topraklarına emperyalizmin ve Türkiye Finans-Kapitalinin emri ile iniyor ve gerçek dostlarını arıyor. Buluyor da. Saddamlar, Ziya-ül-Haklar, Kral Hüseyinlerle "bağlanıyor". Başta Filistin halkı olmak üzere, mazlum bölge halkalarının emperyalizme ve siyonizme karşı verdiği savaşı boğma plânları içinde...

Suriye lideri Hafız Esat

Türkiye'nin İsrail'e karşı tavır alarak Arap ülkeleriyle ilişkisini sıklaştırmasının bir diğer önemli nedeni de, bu ülkelerin Türkiye Finans-Kapitali için bir pazar, enerji ve kredi potansiyeline sahip oluşu ve Avrupa ülkeleriyle arasındaki ilişkilerin giderek bozulmaya yüz tutmasıdır.

Bugün Evren cuntasının ülke ekonomisinde yapabildiği tek şey, Türk ve Kürt halklarını birkaç kat daha yoksullaştırmaktan ibarettir. O kadar ki, artık halk tüketemiyor. Talep artışı olan tek mal ekmektir. İstedikleri de buydu. Diğer malları ihraç edecek ve döviz kazanacaklar. Ne var ki, evdeki hesap çarşıya uymuyor. Daha önce Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 50'den fazlasını emen Avrupa, son zamanlarda bu oranı yüzde 38'e kadar düşürdü. AET tercihini yaptıktan 20 sene sonra Türkiye, hâlâ Avrupa ekonomisinin işbölümü içinde en şanslı olduğu sahalarda bile rekabet gücünden yoksundur. Avrupalı "Ortaklar" Türkiye'nin tarım ve tekstil ürünlerini almakta dahi çekimser davranıyorlar. Özellikle 12 Eylül faşist darbesinden sonra bu ilişkiler daha da kötüleşmiştir. Kendi demokratik kamuoylarının baskısı ile faşist yönetime belirli bir tavır içine giren Avrupa, ekonomik yardım ve krediler konusunda bazı güçlükler çıkarırken, ticareti de bir baskı aracı olarak kullanmaktadır. Yunanistan'ın AET'ye girmesi ve Türkiye ile aynı alanda top koşturuyor oluşunun da bunda önemli etkileri olmuştur. Bu gelişmeler Türkiye'yi Orta Doğu'ya yönelmeye zorlayan önemli etkenlerdendir. Bölge Türkiye'nin bazı tarım ürünleri ve mamul malları için bir pazar olma potansiyeline sahiptir.

Diğer yanda Türkiye Finans-Kapitalinin, doğası gereği dışarı çıkma eğilimi de var. Sadece döviz kaçırmak için değil. Yatırım da yapmak istiyor. Ancak Avrupa mal almadığı gibi, "inşaatçılığı" da bilir. Bu durumda yine Orta Doğu gündeme geliyor. En önemlisi Türkiye bütün kazandığını petrole yatıran bir ülkedir. Muazzam enerji açığı var. Petrol ise Arapların elindedir. Bu arada zengin bölge ülkelerinden kredi sağlama olanağı da bulunabilir.

İşte bütün bunlar Türkiye'nin Orta Doğu ile daha fazla ilgilenmesini getiriyor. Gözleri Arap ve İslâm âleminin üzerindedir. Bizim küçük emperyalistlerimiz, "Batılı" kompleksi ve Finans-Kapital içgüdüsü ile Orta Doğu'yu bir sömürge alanı olarak görüyorlar. Ne var ki onlar, uluslararası Finans-Kapital kapılarının gedikli dilencileridirler. Arap ülkelerinin kapılarındaki varlıkları da bu boyutu aşamıyor. Bakın Faşist Evren'in yerli ideologlarından Turgut Özal Suriye "kapısında" Hâfız Esat'a yaranmak isterken ne hallere giriyor, nasıl dili dolaşıyor:

"Özellikle 20-25 sene içinde bölgede İsrail'in bir tehlike haline gelmesi ve bunu gittikçe arttırması, bizi fevkalâde düşünceye sevketmektedir.

"Suriye'nin bu konuda bütün Arapların yegâne mücadele eden ülke arasında olduğunu ifade edeyim." (Hürriyet, 24 Mart).

Suriye Arapların arasında İsrail'e karşı mücadele eden tek ülke midir? Yoksa, bütün Araplar mücadele ediyor da, Suriye bunlardan biri midir? O zaman burada "yegâne"nin işi ne? Belli değil. Açıkça belli olan şey, Turgut Özal'ın Suriye'ye yağ çekmek üzereyken birden S.Arabistan, Kuveyt, Irak, hattâ Libya ve İran'ı ve parası ve petrolü olan diğer Arap ülkelerini hatırlamış olduğudur. Evren bu tarz politikaya: "Çok boyutlu dış siyasetimizin hassas dengeleri"ne göre politika diyor. Doğrudan "Dilenciler politikası" diyemediği için.

Etiopia lideri Mengistu

SONUÇ:

Bizim görebildiğimiz kadarıyla; Emperyalizm son birkaç yıl içinde Orta Doğu'da politik ve askeri olarak önemli adımlar atmış bulunuyor. Gerici Arap rejimleriyle bağlarını güçlendirmiş, onları kendi aralarında da belirli ittifaklara zorlıyarak gerici bir cephenin odaklarını yaratmıştır. Bölgede askeri varolma kapasitesini arttırmıştır. Birçok gerici ülkeye ve İsrail'e yardım şeklinde önemli silâh yığınağı yapmış, gelecekte 300 bin kişiye kadar çıkacağı bildirilen Acil Müdahale Gücü'nün yerleşim ve hareket sorunlarına önemli çözümler getirmiştir. Herşeyden önemlisi, Arap ülkelerinin bir çoğunda "DOĞRUDAN AMERİKAN MÜCAHALESİ" kavramının tepki görmeden "legalleşmesi"ni sağlamış ve "hukuki" bir zemin yaratmıştır.

Kısacası Emperyalizm 1950'lerden beri sürekli gerilediği, âdeta apar topar kovulduğu bölgemizde, yeniden güçlenmeye başlamıştır. Böylece Orta Doğu'da biraz daha kalabilmek için daha güçlü direnebilecektir.

Evet, belirli bir güç kazanmasına, hattâ dengeleri lehine çevirmiş olmasına rağmen, bölgede direnen Emperyalizmin kendisidir. Gidici olan odur. Onun işgal ve saldırı plânları bile nihai olarak birer savunma plânıdırlar. Emperyalizm bugüne kadar Orta Doğu'da hep direnmek zorunda kalmıştır. Ulusal kurtuluş hareketleri ve devrimci iktidar değişikliklerine karşı, anti-emperyalist ruhun yaygınlaşması, ABD düşmanlığının yükselmesi ve sömürge alanlarının birer birer elinden çıkışına karşı bir direniştir bu.. Gerici bir direniş...

Bölge halkları, bu direnişi tamamen kıramadılar, hattâ kazandıkları birçok mevziyi zamanla yine emperyalistlere kaptırdılarsa, yâni emperyalistler son dönemde olduğu gibi belirli başarılar elde ettilerse, bu, onların gücü nedeniyle olduğu kadar, anti-emperyalist cephenin taşıdığı zaaflar nedeniyledir de.

Bugün Orta Doğu'da ilerici cephe, Filistin halkıyla, askeri darbeler neticesinde kurulmuş bulunan ilerici Arap rejimlerinin birliğinden oluşmakta, bu güçlere dayanmaktadır.

Dolayısıyle, cepheye karakterini veren, sözkonusu ülkelerin anti-emperyalist niteliğidir.

Askeri darbeler yoluyla gelen iktidarların ve oluşturulmaya çalışılan sosyo-ekonomik yapının açmazlarını yukarıda kısaca belirtmiştik. İşçi sınıfının objektif ve sübjektif gelişmesindeki eksiklik, onun özgüç olarak ülkenin gidişine damgasını basmasını engelliyor. Özgüç'ün yerini, dış yedek güçler alıyor. Bu, başlıbaşına bir zaaftır. Eğer belirli bir süreçte ülke içinde işçi sınıfı objektif ve sübjektif olarak öncülük görevini üstlenemezse, "İlerici iktıdarlar" ister istemez sallanıyorlar. Çünkü burjuvazi göreli olarak daha örgütlü ve güçlüdür. Ve ülkeyi Emperyalizmin tüm politik-ekonomik ve askeri etkilerine açmaya can atmaktadır. Böyle koşullarda anti-emperyalizmi sadece politik gayretlerle sağlama ve koruma çabaları yeterli olmaz. Anti-emperyalizm ve ilericilik bir "Dış politika" meselesi değildir, aynen "Demokrasi" gibi bir Sınıf meselesidir. Kaldı ki, dış politika da eninde sonunda içerdeki dinamiklerce belirlenir. Bir türlü kapitalist ilişkilerden kendini kurtaramamış, burjuvazinin ekonomik ve politik gücünü kıramamış bir ülkenin dışarda anti-emperyalist olması (artık milli burjuvazinin müzelere kalktığı çağımızda) başlı başına bir çelişkidir ve sürekli politik mekanizmalar ve yönlendirmelerle bu çelişkiden kaçmak mümkün değildir.

İşte bu çelişkidir ki, Emperyalizmin her türlü politik, ekonomik, askeri, kültürel ve polisiye araçlarla aralayıp içeriye girebildiği kapılar yaratıyor bu ülkelerde. Emperyalizm, Mısır, Sudan, Irak ve Somali'ye bu kapılardan girdi. Bugün Suriye'de "Müslüman Kardeşler" çetesi ve darbe teşebbüsleriyle bu kapıları zorluyor. Yarın, örneğin bir Etiopia'ya böyle girebilir.

Orta Doğu'daki anti-emperyalist cephenin en büyük zaafı işte burada yatıyor. Bugün kazanılan mevzilerin, ertesi gün emperyalistlerin eline geçebiliyor oluşunun nedeni bu.

"KAPİTALİST OLMAYAN KALKINMA YOLU'nun önce Mısır ile başlıyan, sonra Irak ile devam eden ve en son Afganistan örneğine varan bunalımları, "İLERİCİ DEMOKRATLAR"ın hegemonyasındaki dönüşümlerin çıkmazı konusunda yeterli pratik dersleri vermiş olmalıdır." (S.Kuray: a.g.e., s.87).

Demek ki görev, bu dersleri iyice sindirmek, çıkmazları bütün boyutları ile kavrıyarak üzerine gitmektir.

"Ne var ki, bu "çıkmaz"ın doğru bir şekilde saptanması ve etkili teorik ve pratik önlemlerin alınması, bu ülkeler devrimcilerinin, öncelikle kendilerinden başlıyan ciddi ve sağlam bir otokritikleri ile mümkün olabilir. Çünkü bu tarz hareketlerin ve iktıdarların hayata geçmesi için gerekli objektif koşulları yaratan, sözkonusu ülkelerin tarihsel ve sosyal özellikleri olduğu gibi, bunlar bizzat Tarihsel Devrimci karakterlerini aşıp, işçi sınıfı ile sentezleşerek modern Sosyal Devrimci bir yapıya ulaşamamış devrimci hareketlerdir de. Bu ülkeler devrimcileri, üzerlerine bu tarz politikaların inşa edilmeye müsait olan yapılarını bilince çıkartamazlarsa, Sosyalist Sistemin uyguladığı politikaların sosyal ve ideolojik temellerini kavramaları ve doğru bir şekilde, derinliğine eleştirmeleri mümkün olamaz. Bu nedenle eleştiriye kendinden başlamıyan hareketlerin, KAPİTALİST OLMAYAN KALKINMA YOLU'na karşı "ideolojik mücadele" vermeleri boşuna çabadır. Ne teorik, ne de pratik bir fayda sağlamaz." (S.Kuray: a.g.e., s.87).

Olaylar çağımızda işçi sınıfından başka hiç bir GÜCÜN gerçek anlamda ve sonuna kadar "ilerici", ya da "anti-emperyalist" olamıyacağını her gün yeniden kanıtlıyor. Orta Doğu düğümü bu gerçeklikten yola çıkılarak çözülecektir. Emperyalizmi, Siyonizmi ve her türden gericiliği bu topraklardan bir daha geri dönmemek üzere söküp atacak güç, bölge halklarının, işçi sınıfı öncülüğünde kuracakları Halk iktıdarlarıdır. Orta Doğu'da artık "Sosyal Devrimler Çağı" açılmalıdır. Açılacaktır. Bu görevi işçi sınıfı ve onun Marksizm-Leninizmi bu toprakların hamuruna maya etmesini bilen öncüsü başaracaktır.

ORTADOĞU GERÇEKLİĞİ VE EMPERYALİST STRATEJİ

13. sayfadan devam

maya ve Camp David etrafında bir İsrail-Arap gerici cephesi yaratmaya çalıştı. İsrail eski Savunma Bakanı Ezer Weizman söz konusu anlaşmayı iyi yorumladı: "İsrail-Mısır barış anlaşması bir Amerikan zincirinin ilk halkasıdır."

Bu halkanın güçlendirilmiş şekli, Mısır-İsrail-S.Arabistan ekseni olabilirdi. Daha sonraları, ABD Dışişleri Bakanı Haig'in dediği gibi: "Mısır-İsrail-S.Arabistan, Orta Doğu'da denge sağlayıcı güçtür." Bu "Amerikan dengesi"nin sağlanması için, Suudi Arabistan'ın petrolü, parası ve OPEC içindeki etkinliği; Mısır'ın insan gücü; İsrail'in askeri potansiyeli sentez edilecek ve bu "Amerikan zincirinin ana halkası"na Ürdün, Yemen A.C., Sudan, Somali, Umman, B.A.E., Kuveyt, Katar ve Bahreyn diğer halkalar olarak takılacaklardı.

Diğer yandan CENTO geçerliliğini koruyordu. Türkiye-İran-Pakistan hem çok sıkı ABD müttefikleri idiler, hem de bir pakt içinde topluca ABD kontrolü altındaydılar. Orta Doğu'nun en güçlü askeri potansiyeline sahip bu üç devlet, bölgeyi kuzeyden doğuya tutuyordu.

Ne var ki, Camp David umulanı vermedi. İsrail siyonizmine karşı var olan tepki, Arap dünyasının bu anlaşmaya yakınlaşmasını engelledi. Aksine bir "Red Cephesi"nin doğuşuna neden oldu. Irak-Suriye yakınlaştı, PLO Suriye ile ilişkilerini geliştirdi. Camp David bütün hedeflerine varmamakla beraber, çok önemli görevler de görmüştü. Mısır gibi güçlü bir Arap ülkesini İsrail'e tehdit unsuru olmaktan çıkarmış, Arap birliğine önemli bir darbe vurmuştu. ABD'nin sözkonusu anlaşma çerçevesinde gayretleri sürüyor, gerici Arap ülkelerini iknâ etmeye çalışıyordu.

Birden İran ve Afganistan ardı ardına patladı. Her iki ülke de Emperyalist kamptan koptu ve tüm dünya dengelerini sarstı.

İran devriminin yarattığı ilk olumsuzluk ABD'yi bölgede tek jandarmaya (İsrail'e) bırakmak oldu. Bu askeri güçler dengesi bakımından büyük bir zaaf demekti. Ayrıca Türkiye-İran-Pakistan gerici kuşağı da kopmuş ve CENTO çökmüştü.

Her iki ülke de "Orta Doğu'ya has" düşmüştü. Dehşetli Anti-emperyalist idiler. İran'da devrimi ayakta tutan en önemli etkenlerden biri ABD düşmanlığı idi. Üstelik Sovyetler Birliği'ne komşuydu. Emperyalizmi korkutan bir şey daha vardı: Devrimin halk ayaklanmasından hız almış İlkel Sosyalist gelenekli Şii rüzgârı, bütün Orta Doğu'ya yayılabilir ve Şah benzeri gerici iktidarları, özellikle Körfez bölgesinde sallıyabilirdi. Bu ise ABD'nin bölgede başlattığı "yeniden toparlanma" hareketinin yerini "tasını tarağını toplama" aksiyonuna bırakması demekti. Afganistan devrimini ezme çabaları da Sovyetler Birliği engeline çarparak başarısız kalınca, ABD emperyalizmi karşı saldırıya geçti.

1980 başında Carter kendi adıyla anılacak olan Doktrini açıkladı:

"Basra Körfezi, ABD için hayati olmuştur.. Yabancı bir ülke tarafından Basra Körfezi bölgesinin denetimini ele geçirmek amacıyla yapılacak bir girişim, ABD'nin hayati çıkarlarına yönelmiş bir tehdit olacak ve gerekirse askeri kuvvet kullanılarak önlenecektir."

Bu sözleriyle Carter, ABD'nin Orta Doğu politikasında yeni bir aşamaya geçtiğini resmen açıklamış oldu: "Doğrudan Askeri Müdahale" stratejisi.. Bu, yeni aşamada, eski parolaydı. Böylece 1957'nin Eisenhower Doktrini yeniden gündeme geldi.

Gerçi ABD bölgeyi askeri kontrol altında tutmak politikasından hiç bir zaman vazgeçmemiştir. Akdeniz'de 6.cı Filo, Hint Okyanusunda birçok önemli üssün anlamı budur. Ne var ki, bölgedeki askeri operasyonları İsrail ve İran gibi uydular aracılığıyla gerçekleştirmek daha "politik" idi. İran İslâm Devrimi'nden sonra ise, bu anlamda 'Politika" yapabilmenin olanakları önemli derecede ortadan kalktı ve bölge birdenbire ABD için "hayati" oldu. Bu arada birçok Arap ülkeleriyle ilişkilerini güçlendirmiş olmasına rağmen, hükümetlerin ve dostluklarının hiç te kalıcı olmadığı böyle bir bölgede, sözkonusu ilişkilerin "tehlikeyi" savuşturmaya yetmiyeceğini düşünüyordu.

"Tehlike" ne idi? Carter, "yabancı bir ülkenin müdahalesi" diyor. "Sovyetler Birliği" demek istiyor. Kafalarının ardındaki ise, bölgede yaygınlaşma potansiyeli birden bire artan devrimci dönüşümler ve bunların Sosyalist ülkeler yanında tavır alma ihtimalidir. Bu, sadece ABD'nin sorunu değildi kuşkusuz. Bölgede bütün emperyalist ülkelerin hayati çıkarları sözkonusuydu. Bu nedenle, anlaşma sınırları içinde olmamakla beraber, NATO, bölge ile ilgisini arttırdı. Hattâ askeri ve siyasi anlamda yeni stratejik yaklaşımlar getirilerek, NATO üyesi diğer ülkelerin de bölgede ortaya çıkabilecek çatışmalarda yer alabilmelerinin yolları arandı. ABD'nin Orta Doğu'da yükünün arttığı düşünülerek başka bölgelerde bu yüzden doğabilecek boşluklara NATO'nun girmesi kararlaştırıldı.

Orta Doğu'ya doğrudan askeri müdahalede bulunma anlayışı, kendi mantığı içinde ünlü "Çevik Kuvvet" olayının gelişmesine yol açtı. Herhangi bir kritik momentte bölgedeki gelişmeleri silâhlı güçle yönlendirebilmek, ilerici atılımları bastırabilmek için bölge şartlarına göre eğitilmiş ve teçhizatlandırılmış bir "Acil müdahale gücü" oluşturuldu.

Ne var ki, ABD'nin bölgede güvenilir müttefiklerin yardımı olmadan bu gücü kullanabilmesi mümkün değildir. Ne kadar "Çevik" olursa olsun, hiç bir "Kuvvet" Orta Doğu'daki geleneksel dönüşümlerin hızına erişemez. Bu nedenle Carter:

"Çevik kuvvetlerimiz.... Körfez'deki DOST HÜKÜMETLER'in desteğiyle kullanılacaktır."

diyor ve ekliyor:

"Geçen yılda askeri gücümüzü Basra Körfezi'ne yığma kapasitemizi arttırdık. Hint Okyanusu'ndaki donanma varlığımızı arttırdık. Ve bölge ülkelerindeki askeri olanakları kullanma olanaklarını arttırmanın yollarını arıyoruz."

* * * * *

Carter bu olanakları tam olarak bulamadan gitti. Ancak stratejik perspektifi aynen kaldı. Carter ile olgunlaşmış olan bu strateji, bugün Reagan tarafından uygulanıyor. Bu bakımdan Reagan yeni bir şey yapmamaktadır. Sadece kendisiyle birlikte getirdiği Soğuk Savaş havasıyla ABD stratejisine daha mantıki bir zemin hazırlıyor.

Filistin halkının savaşını sembolleştiren bir afiş

Emperyalist propaganda merkezlerinin sözlerine bakılırsa ve uygulama yüzeyden değerlendirilirse, bugün Reagan'ın bir Orta Doğu politikası "yoktur". Washington'da iki ayrı politika odağı "geleneksel eğilim farklılıklarını sürdürüyor" ve bugün Orta Doğu politikası konusunda birbirleriyle "çelişiyorlar".. Propaganda budur. Sözkonusu "odaklar" ise, Dışişleri Bakanlığı (Haig) ve Savunma Bakanlığı (Weinberger)dir.

Gerçekten de Haig, İsrail saldırganlığına ağırlık veren bir politikayı savunur görünmekte ve "Araplara karşı tahammülsüz" (Newsweek) davranmaktadır. Weinberger ise, "İsrail'in şartsız desteklenmesinin giderek azalan faydasının farkındadır." (8. days).

Bu nedenle Suudi Arabistan, Umman, Ürdün gibi gerici Arap devletlerinin arasında mekik dokuyor, onları bir araya getirmeye çalışıyor ve İsrail'in bütün itirazlarına rağmen silâh satmaya çalışıyor. Savunma Bakanına göre, ABD "ılımlı" Arap rejimleriyle daha sıkı bir işbirliğine girmelidir. Bu ise İsrail'e karşı, onun söz dinlemez saldırganlığına karşı "tavırlı" olmayı gerektiriyor. Oysa eski asker Haig, Arapların İsrail konusunda gösterdikleri hassasiyete aldırmaz görünüyor. Örneğin, ona göre Suudi Arapları "tamamen tahripkâr olan küstahca bir mantığa sahiptirler". Daha da ilginci, Haig, bütün mantığını bir "Sovyet tehdidi" meselesine oturtmuşken, Weinberger, ABD için bölgedeki esas tehlikenin, doğrudan bir Sovyet müdahalesinden çok, Libya, Demokratik Yemen ve Etiopia gibi "bir Sovyet uzantısı olarak hareket eden" ülkelerden geldiğini ileri sürüyor.

ABD Başkanı Reagan'a gelince, yine emperyalist propaganda merkezlerine göre o, bu "çatışma"da dengeci bir tavır izlemektedir. Fakat son zamanlarda "Washington'da Haig'in Başkanın nezdinde Weinberger'e karşı puan kaybettiğine dair gittikçe büyüyen spekülâsyonlar var." (8. Days).

Bu Amerikan senaryosu, bir senaryo olmakla birlikte, bugün ABD'nin Orta Doğu'daki politikası ve uygulanış mantığını tam tamına yansıtmaktadır. Dikkat edilirse, "tartışma" İsrail-Arap ilişkilerine bakış üzerinedir. "Doğrudan askeri müdahale" konusunda "taraflar" tam bir anlayış içindedirler.

Dolayısıyle ABD'nin bölgede uyguladığı politika şöylece şekilleniyor:

1- ABD, bölgede ortaya çıkabilecek herhangi bir ilerici dönüşüm karşısında doğrudan askeri müdahale etmeye kararlıdır. Politikasının belirleyici yanı budur. Ancak,

2- Müdahale edebilmenin koşullarını yaratmak için bölgedeki Arap ülkeleriyle en geniş işbirliğine gidilmeli ve Acil Müdahale gücünü kullanma olanakları sağlanmalıdır. Ayrıca uygulana gelen PAKTLAR SİSTEMİ politikası yeni şartlar ve ihtiyaçlar doğrultusunda revizyondan geçirilmelidir. Bunun için İsrail'e karşı "tavırlı" yanaşmak şarttır.

3- İsrail, ABD'nin bir vurucu gücü olarak yerini korumalıdır.

İşte Reagan'ın Anti-Sovyetik savaş çığlıkları yanında, "Politikasız" tavrının altında, ABD diplomatları sıkı bir koordinasyon içinde bu politikayı hayata geçiriyorlar bugün.

ABD Weinberger yoluyla ilerici ülkelerin, "ılımlı", yâni gerici rejimler için büyük tehlike olduğu propagandası yapıyor. Bu ülkelerin yönetimleri ise, özellikle İran devriminden sonra paniğe kapılmış durumdalar. Anti-Emperyalist ruhun bölgede yükselmesinin yanında, Şii gerçekliğinden de rahatsız oluyorlar. Suudi Arabistan'da özellikle petrol üretiminde çalışanların büyük çoğunluğu Şii'dir. Diğer küçük Körfez ülkelerinde de aynı problemler var. Bu nedenle söz konusu ülke yönetimleri Weinberger'e kulak kabartmak zorundalar. ABD, İsrail'in "kendi başına buyruk" saldırganlığından da "hoşnutsuz" olduğunu belirterek, bunların dinleme kapasitelerini arttırmaya çalışıyor.

Libya lideri Muammer Kaddafi

Elde etmek istediği sonuç, başarısız kalan İsrail-Arap gerici cephesi yerine bir "bölgesel paktlar" sistemini geçirmektir.

Bu hedef doğrultusunda:

a) Körfez ülkeleri S.Arabistan etrafında derlenecektir. Bu yönde "İran tehlikesi" kullanılıyor. İran-Irak savaşı kışkırtıldı. Artık tamamen emperyalizme yanaşmış bulunan Saddam Hüseyin, İran devriminin üzerine salındı. Körfez ülkeleri Irak'ı desteklemeye başladılar ve Humeyni korkusuyla sımsıkı birbirlerine sarıldılar. Bu ortamda bir KÖRFEZ ÜLKELERİ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ kuruldu. S.Arabistan merkezli bu pakt'ta Bahreyn, Katar, Umman, Kuveyt ve BAE yer aldılar. Önce "politik destek ve karşılıklı yardımlaşma" amacıyla kurulan Konsey, hızla askeri işbirliği düzeyine çıkartıldı. Bu Konseyin ana amaçları şu şekilde belirlendi:

1- S.Arabistan'lı AWACS sisteminden yararlanılarak ortak hava savunması yapılacak,

2- Konsey kendi çevik kuvvetlerini oluşturacak, ve

3- Ortak silah sanayii kurulacak..

Bu çerçeve içinde, bölgesel bir savunma plânının hazırlanması ve üye ülkelerden herhangi birinin tehlikeye girmesi halinde çevik kuvvetin ânında müdahale etmesi kararlaştırıldı. Böylece ABD'nin "Çevik Kuvvet"ine de bölgesel bir destek güç sağlanmış oldu. Bu arada Bahreyn'de bir "darbe teşebbüsü ortaya çıkartıldı." Hemen arkasından, Bayreyn, S.Arabistan ile ikili bir "Güvenlik Anlaşması" imzaladı. Aynı şeyi Katar ve BAE de yaptı. Yakında Umman ve Kuveyt te S.Arabistan ile ayrı ayrı bu güvenlik anlaşmalarını imzalıyacaklar.

Böylece ABD'nin bölgedeki en sâdık müttefiklerinden S.Arabistan bir yandan AWACS ve diğer silâhlarla donatılırken, bir yandan da Körfez ülkelerini etrafında toplayarak Körfez'in ABD adına garantiye alınışında önemli bir rol oynamış oldu.

b) Diğer yandan, S.Arabistan'ın Camp David nedeniyle soğuk olduğu Mısır ve Sudan ile de arası bulundu. Burada "Kaddafi Tehlikesi" işletildi. Bu üç ülkenin ittifakıyla Libya'ya karşı bir cephe açıldı. Kuşkusuz bu işbirliği, paktlar zinciri içinde yeni bir halka doğrultusunda atılmış önemli bir adımdı.

ABD bu politikaları uygularken Camp David'i halen gündemde tutar görünüyor. Ancak kendisi de bu yolun tıkandığını görmüş ve bu nedenle yeni plânlar yapmıştır. Daha sonraları S.Arabistan prensi Fahd'ın ortaya attığı "Barış Plânı Önerisi" de aslında ABD plânıdır ve Filistin konusunda ABD'nin daha "ılımlı" görünmeye çalıştığını göstermektedir.

c) Paktlar zincirinin üçüncü halkası Türkiye'den Pakistan'a uzanan bölgedir. Afganistan devriminin etkisi ve İran'ın düşmesiyle CENTO'nun çöküşü, bu bölgede ABD aleyhine son derece önemli bir kuvvet boşluğu yaratmış bulunuyor. Şimdi bu kuşak üzerinde Türkiye, Irak, Ürdün ve Pakistan'ı içine alan, oradan S.Arabistan'a bağlanan yeni bir Pakt düşünülüyor. Bu bir anlamda geçmişin Bağdat Paktı'nı daha da gelişmiş haliyle canlandırmak olacaktır. Bu doğrultuda Türkiye 12 Eylül Faşist darbesiyle önemli bir adım atmış oldu. Irak "yönlendirilerek" ABD safına çekildi, İran'la savaşa sürüldü. Ürdün İran'dan korkmaktadır. Pakistan ise, özellikle Afganistan devriminden sonra, böyle bir işbirliğine dünden razıdır. Dolayısıyle yeni bir Bağdat Paktı'nın zemini vardır ve epeyce sağlamdır da.

Görülüyor ki ABD, gerek bölgenin orijinal yapısını, gerek Arap ülkeleri arasındaki çelişkileri, para ve silâh gücünü, CİA tezgâhı darbeleri veya "teşebbüs"lerini kullanarak, bölgede belirli bir ittifaklar zinciri yaratmakta önemli adımlar atmıştır. Bunu yaparken, İsrail'i de içine alan ve bütün gerici Orta Doğu ülkelerini kapsayan bir tek ittifak yerine, temel olarak üç merkezli ve pilot devletler etrafında daha dar ittifaklar, ya da paktlar sistemi yaratmaya gitmiştir. Ayrıca ABD'nin bölge ülkeleriyle tek tek ilişkilerini derinleştirmeye çalıştığı da gözlenebilir. Bu ülkeleri paktlar haricinde de kendine bağlıyarak, Orta Doğu'daki durumunu çok yönlü bir şekilde sağlamlaştırmaya çalışıyor.

İşte bu "dost hükümetler" ABD'nin doğrudan müdahale stratejisinin önündeki büyük yerleşim sorununa da çözüm getirecek hükümetlerdir. Bu oluşan paktlar ve gelişen ilişkilerin yarattığı zeminde ABD hem "Çevik Kuvvet"lerini kullanma olanaklarını artıracak, hem de bölgedeki kalıcı askeri varlığını büyük oranda güçlendirecektir, güçlendiriyor: Umman, Bahreyn ve Kenya ile yaptığı anlaşmalarda çok sayıda deniz ve hava üssü elde etti. Hürmüz Boğazı'nın girişindeki Somali'ye ait Mesirah adasında hava üssü sağladı. ABD savaş gemileri Mısır ve İsrail limanlarını kullanabilecek. Yine Sina'da Mısır'a geçen iki hava üssü ve İsrail işgali altındaki Nakap çölünde bulunan iki hava üssü ABD'nin kullanımına verildi. Ayrıca Hint okyanusunda Güney Afrika ile Avustralya arasında bağlantı görevi yapacak olan Diego Garcia adası — ki İngiltere'nin kontrolünde idi — bir ABD üssü haline getirildi. Hint okyanusunda bulunan ABD 5.ci Filosu buradan yararlanacak. Sudan, Mısır, S.Arabistan AWACS'larla donatıldı. Kuşkusuz İsrail, Acil Müdahale Gücü için başlı başına bir üs sayılabilir.

Diğer yandan Fas, Tunus, Mısır, Ürdün, Umman ve S.Arabistan ile ikili "Askeri Komisyonlar" oluşturulmuş bulunuyor. ABD'nin Pakistan'a yaptığı son askeri yardım 2.5 milyar doları buluyor. Oradan üs alamadı ama, "Afganistan tehlikesi" için gerekli sözü almış durumda.

* * * * *

Emperyalizmin günümüzdeki Orta Doğu stratejisi içinde Türkiye'nin de önemli bir yeri var. Her şeyden önce Faşist Cunta ile başı bağlan-

devamı 15. sayfada

---

olanağını sağlamıştır, diyelim. 1960 sonrasına gelelim. 27 Mayıs 1960 devrimi, Finans-Kapitalin 40 yıl sağlamış olduğu statükoyu temellerinden sarsmıştır: gerek işçi sınıfı, gerek (asker - sivil) devrimci gençlik, gerekse Kürt halkı ve genel olarak yoksul köylülük başını kaldırmaya başlamıştır. Özellikle devrimci gençlik Sosyalizm adına sılâha sarılmıştır.

Bu ortamda hâlâ 1960 öncesinin kabukları çatlatılamamışsa, bunda objektif nedenler yanında, sübjektif zaafları da gündeme getirmek şarttır.

Bu alanda PARTİZAN YOLU ve SOSYALİST gazetesinin, sırası geldikçe, üzerine eğileceği daha pek çok konular olacaktır.

* * *

YOL'u özetlemeye geçmezden önce, YOL'un kaleme alınış yıllarına dek kısaca Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın hayatına da bir göz atmakta yarar vardır.

Dr.Hikmet Kıvılcımlı, henüz 16-17 yaşlarında lise öğrencisi iken, 1919 Mayısında İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali üzerine, Ege'de beliren "Kuvayimilliye" hareketine katılır. Aynı yılın sonbaharında İstanbul'a gider ve liseyi orada bitirir. Daha sonra Askeri Tıbbiye'ye girer.

İstanbul o sıralar "Mütareke Yılları"nı, yâni Batılı emperyalistlerin işgalini yaşamaktadır. Anadolu'da ise "Kurtuluş Savaşı" başlamıştır. 1 Haziran 1921'de Şefik Hüsnü ve arkadaşları "Aydınlık" dergisini çıkaracaklardır.

İşte bu ortamda henüz 20 yaş civarındaki genç Hikmet Sosyalizmi bulur.

1925 yılı başları: Anadolu burjuvazisi zaferi kazanıp iktıdarını kurmuş ve Lozan'da emperyalist devletlerle belli bir uzlaşma sağlamıştır. Şeyh Said isyanı üzerine, Kürt halkının mücadelesi yanında, işçi sınıfı adına ortaya çıkmış tüm hareketler de ezilir. Türk burjuvazisi sömürgeci faşist diktatörlük dönemine girmiştir.

1925 yılı başlarında yapılan Parti kongresinde "Komünist Gençlik Başkanı" seçilen Dr. Hikmet, birkaç ay sonra, Ankara İstiklâl Mahkemesi'nde, birçok arkadaşıyla birlikte komünistlikten 10 yıla mahkum olur. Bir süre yattıktan sonra, 1926 sonlarında aftan yararlanıp çıkar. Vedat Nedim ve Şevket Süreyya kuyrukçuluğunun Türkiye Komünist Partisi'nde ağır bastığı dönemdir bu yıllar. Dr.Hikmet bunlara karşı savaş veren devrimci kanadın ön saflarında yer alır. Vedat Nedim'in ihbarı üzerine 1927 tevkifatı başlar. Birçok partili gibi, Dr.Hikmet te mahkum olur. 1927-28 yıllarında ikişer, üçer aylık cezalarını çekip dışarı çıktıkça, illegal Partinin "Komünist Gençlik Başkanı" olarak mücadelesine devam eder.

Artık Komünist Partisi içerisinde, tâ Aydınlık'tan beri sürüp gelen "Kuyrukçuluk" tasfiye edilmiştir. Fakat bu kez "Sol" görünümlü bir başka sapıtma, hem de fraksiyonlaşma derecesinde ortaya çıkmıştır.

Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın 1928 sonlarındaki bir resmi

İşte bu ortamda, 1929'un ilk yarısında, önce İzmir'de başlayıp sonra İstanbul'a da sıçrayan bir "Komünist Tevkifatı" patlak verir.

Parti Merkez Komitesi düzeyindeki arkadaşlarının da ifadeleriyle, Dr.Hikmet dört buçuk yıla mahkum olur. 1929 yazında, henüz 26-27 yaşlarında, arkasında 10 yıllık mücadele deneyi, yüreğinde işçi sınıfı dâvasına olan sarsılmaz inancı ve en ağır işkencelerden bile temiz ve sağlam çıkmış olmanın güveni, kafasında "Kızıl Profesör" yetişme azmi ile Elâzığ Hapishanesi'ne doğru yola çıkar.

Daha 1925 yılı tutuklandığı zaman hapishaneye elinde Karl Marks'ın "Kapital"i ile giren Dr.Hikmet, bu kez:

"Sabırlıcasına ve sistemlicesine: Marks-Engels-Lenin-Stalin'i, Tarihi, Ekonomi-Politiği, Diyalektiği, Tarihcil Maddeciliği klâsik olarak etüd eder. Ve Lenin'in öğütlediği gibi: kendi ülkesinin tarihini, ekonomi-politikasını ve sınıf ilişkilerini özge ORİJİNALLİKLERİ içinde araştırır." (Brejnev'e Mektup).

Dr.Hikmet Kıvılcımlı, hayatının hemen tümünü geçirdiği kitapları arasında
(Elâzığ dönüşü, 1 Mart 1934)

Bu inceleme ve araştırıların başlıca ürünü YOL eseridir.

Türkiye Komünist Partisi'nin o güne dek geçen 10 küsur yıllık mücadele dönemine baktığımızda, ideolojik ve teorik ürün olarak neler görürüz? Dr.Hikmet Kıvılcımlı bunu şöyle yanıtlıyor:

"10-15 yıllık deneylerle dolu Sosyalizm tarihçemize ve Türkiye'de var olan en eski burjuva partilerinden daha eski bir örgüt geleneğine, geçirilmiş uzun döğüş konaklarına rağmen, Türkiye Komünist hareketinin topunu bütünüyle gözden geçiren bir eleştirici analiz olarak, velev TASLAK türünden olsun, yahut derme çatma parçalar halinde bulunsun, eser var mıdır?

Hayır.

Bu durum belki de en büyük ideoloji boşluğumuzu oluşturuyor." (Genel Düşünceler, s.24).

İşte YOL, bu ilkelliğe son vermeye, Parti mücadelesinde bir dönüm noktası olmaya çağrılı ve o potansiyeli içinde taşıyan bir eserdir. Sırası geldikçe göreceğimiz gibi, çok sonraları ortaya çıkmış bazı keskin "Komünist" yahut "Leninist"in, sanki kendileri keşfetmişçesine, bugün yeni yeni kekelemeye çalıştıkları en temelli doğrular, tâ 50 yıl öncesinden en esaslı bir biçimde Dr.Hikmet Kıvılcımlı tarafından konmuş bulunmaktadır.

Bu bakımdan, Türkiye Komünist Partisi'nin 60 yıllık tarihinde genel olarak izlemiş olduğu Pasifist çizgi içinde, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın yeri ayrıdır. Kemalist burjuvazinin onu 22 yıl zındanlarda tutması boşuna değildir. Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın eserleri, Türkiye proletaryasına devrimci mücadelesinde hemen tüm teorik sorunları çözülmüş olarak sunmaktadır. Mesele bunları gerçekten hayata geçirecek girişimlerde bulunulmamasından kaynaklanmaktadır.

Hele 1960 öncesi Türkiye Komünist hareketindeki çapsızlık, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın kendini tüm gücüyle teorik ve bilimsel çalışmalara vermesini haklı çıkaracak ölçülerdedir.

Bir örnek alalım:

Bugün TKP lideri olarak lânse edilen İ.Bilen'in siyasi mücadele üslubunu bilmiyen yoktur: "Manyak", "MİT ajanı", "Marksizmi mıncıklamak" vs.. Bu sözlerin altında yatan nedeni bilenler için olayın gerçek anlamı bellidir. İşin kökü tâ 1929 tevkifatına dayanmaktadır.

1929 tevkifatında polisin işkencehanelerindeki sorgulama sırasında Parti içindeki sapık fraksiyonlardan birinin başını çeken Lâz İsmail (bugünkü İ.Bilen), tüm Parti örgütlerini ele verir. Aşağıdaki satırlar o günkü gazetelerden alınmıştır:

"Soruşturma belgelerine göre sanıklardan Dr.Hikmet Beyden gayrısı Sorgu Yargıcı huzurunda kendilerine yüklenmek istenen suçları itiraf etmişlerdir. Dr.Hikmet Bey ise, komünistlikle esas ve prensip bakımından ilgili olduğunu inkâr etmemekle birlikte, sanık komünistlerle hiç bir ilişkisi olmadığını iddia etmektedir. Sanıklardan bazıları örgütte Dr.Hikmet Beyin de ilgisi bulunduğunu söylemişler ve yüzleştirmede de bu noktayı tekrarlamışlardır." (MİLLİYET, 27 Haziran 1929).

"LAZ İSMAİL Beyin sorgusuna başlandı... Sanık ifadesinin diğer bölümlerinde kendisinin DAYAK TEHLİKESİNDEN KAÇMAK İÇİN böyle ifade vermek zorunda kaldığını anlattıktan sonra, bir soruya karşı:

— Ben Nesim Efendiye bildiriyi dikte ettirmedim. Onu tanımazdım. Fakat 1000 sopayı tanıdığım için onu hiç unutmıyacağım. CANIMI KURTARDIM VE ONU KURTARDIMSA İŞÇİ SINIFINA HASREDECEĞİM.. demiştir.

Daha sonra okunan İFADESİNE GÖRE sanık Rusya'da üniversitede eğitim görmüş, 1926-da dönüşünde komünist şâir Nazım Hikmet'le buluşmuştur. Burada (yâni ifadede) EYLEM VE ÖRGÜTLER ETRAFINDA UZUN UZADIYA AÇIKLAMALARDA BULUNULDUĞU görülmekte idi." (Dâvanın görüldüğü İzmir'de o zaman yayınlanmakta olan HİZMET gazetesi, 27 Haziran 1929).

Bu konuyla ilgili ayrıntılı bilgiler, gerek YOL'un "Parti ve Fraksiyon" kitabında, gerekse 1971 yılı kaleme alınan "Kim Suçlamış?"ta uzun uzun anlatılmaktadır.

Polis işkencehanelerinde yaşanılan bu gibi durumlar, 60 yılın eylemsizlik kabuğu içinde, ondan sonraki birçok olayı etkileyici, hattâ belirleyici unsurlar olabilmiştir.

Örneğin, 1929 yılı İ.Bilen'in içine düştüğü bu yüzkızartıcı durum, 1971 yılı Dr.Hikmet Kıvılcımlı hakkında "Ajandır" diye rapor verecek kerteye dek onu Dr.Hikmet Kıvılcımlı'ya düşman edebilmiş ve insanlıktan çıkarmıştır.

Bu ortamda YOL'u TKP'nin neden yayınlamadığı sorusunu sormak bile abestir. Sorulacak soru: Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın bizzat kendisinin bu eseri neden 40 yıl kapalı tuttuğudur.

* * *

Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın Marks'la ilgili olarak söylediği ve kendisi için de geçerli olan bir sözü vardır. Der ki:

"Marks'ın yazısını, Marks'ın işlediği elemanlar içinde sınırlı kalındıkça, Marks'tan daha iyi ele alabilecek kimse tasavvur edilemez." (Toplum Biçimlerinin Gelişimi'ne Önsöz).

Biz de burada, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın YOL esrerini tanıtmaya çalışırken, sık sık eserden alıntılar yapacağız. Çünkü, Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın "işlediği elemanlar içinde sınırlı kalındıkça", ele alınan konuları en iyi ancak gene kendi sözleriyle ifade edebileceğimize inanıyoruz.

* * *

Dr.Hikmet Kıvılcımlı eserinin ilk "Sunuş" bölümünde herşeyden önce YOL'u neden kaleme aldığını araştırmakta ve cevaplandırmaktadır:

"Bu notları niçin kaleme alıyorum? Onu açıklamamak, içine girilmek istenen meselenin kapısını açmamak, binaya bacadan dalmak olacak.

Uzatmamak için, kaleme sarılışın iki nedenini söyliyelim: l) Genel neden, 2) Özel neden..

1- GENEL NEDEN

Adeta enternasyonal olan nedendir. III.Enternasyonal'ın bütün dünya seksiyonlarına kendisini dayatan nedendir.

Bu nedeni, bugünkü gerçek sosyalizmin, Leninizm'in doğarken attığı ve sonuna dek sıkı sıkıya tutunduğu büyük devrimci prensibinden alıyoruz. Lenin, 1902 Mart sonunda bitirdiği "Ne Yapmalı?"sıyla Bolşevizmin sağlam teorisini kurarken şöyle diyordu:

"Genç hareketimiz, öteki ülkelerin deneylerini içine sindirmedikçe meyvalı olamaz."

Ne var ki, o başkalarının deneylerini hazmetmek, "temsil ve temessül" etmek (kanına karıştırmak, içine sindirmek) işinin sadece o deneyleri tanımak, ezberlemek ve kopya etmek demek olmadığını da ısrarla anlatıyor ve yazıyordu:

"Kendi kendini eleştiri ve denetlemeyi bilmeli." (a.y.).

Lenin'in "GENÇ" örgütü bu öğüdü beynine çivilediği içindir ki, objektif şartların olanaklarından da hız alarak, Avrupa'nın ve II.Enternasyonal'in iliklerine dek gerçekten "ESKİ" ve "İHTİYAR", hattâ bunak, — ve Lenin'in deyimiyle "KOCAKARI", — teşkilâtlarının geveleye geveleye posa haline sokmak üzere bulundukları devrim doktrinlerine bir daha can verdi. Ve bütün yaşlı dünya partilerinden önce, en büyük devrim dalgasını idmanlı kulaçlarıyla atlayıp geçti. Şimdi Sovyetler köprüsünden Sosyalizme koşuyor.

Ruhu aynı ülkü ile tutuşmuş devrimci varlıklara bundan büyük ders ve bundan daha uyulacak örnek bulunur mu?

Bu alandaki "GENÇ"liğimiz kadar, boşluğumuz da besbelli. Ve bu boşluğun derinliği kadar uçurumlaşmış bir hatânın karşısında bugün birçok erginleşmemiş yahut mekanikleşmiş, taşlaşmış başlar dönüyor. Ve ne dediğini, ne yaptığını bilmezcesine, gittikçe fırtınalaşan yaşayış döğüşü içinde devrimciler Sınıf yolunu şaşırıyorlarsa, bu şaşkınlığın nedenlerinden başlıcasını: "KENDİ KENDİNİ ELEŞTİRİ VE DENETLEME"yi bilmeyişte bulmak mümkündür.

Lenin, bir örgütün ne olduğunu anlamak için, hatâları karşısında ne tutum aldığına bakın, der

Devamı 8. sayfada

İSTAV

Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın «YOL» incelemesi üzerine

7. sayfadan devam

(Çocuk Hastalığı). Ve daima söyler: Bir hatâyı görmek ve kavramak, yarı yarıya düzeltmek demektir (Ne Yapmalı?).

Hatâ nedir? Ortada:

1- "Öteki ülkelerin deneylerini hazm ve temsil" etmemek, kanına ve ruhuna sindirmemektir.

2- O deneylerden çıkarılmış derslerle "kendi kendini eleştiri ve denetleme"yi bilmemektir.

Bir itiraz fışkırabilir:

— Canım, eleştiri ve denetleme "Baş"ların yapmadığı bir şey mi sanki?

Fakat biz "Baş"ların (Şeflerin anlamına da gelir) "İÇ"lerinde sinmiş öyle Türkçesi "neydiğü belirsiz" görüş ve bilişleri müradetmiyoruz.

Birincisi: PARTİ meydanında maskesiz döğüşen ve maskeleri amansızca vurup düşüren diyalektik, disiplinli kanaatlerden söz ediyoruz.

İkincisi: yalnız Parti "BAŞ"ları arasında geçecek bir kördöğüşünü saymıyoruz. Partinin KİTLESİ önünde ve içinde, hiç olmazsa Parti kadrosu çerçevesinde, Partiliye: "Döğüşüyorum, demek ki varım!" dedirtecek türden çarpışmalardan konuşuyoruz.

Bu tür çarpışmalara BİLİMSEL TARTIŞMA denir.

Sosyalistçe bilimsel tartışma nasıl olacak?

(...) Leninci tartışma şu özellikleri tanıyacak: PARTİCİ + DEVRİMCİ + PROLETERCİ..

O tanımı daha elle tutulur hale getirmekçin şöyle açalım:

1- Parti çerçevesi içinde,

2- Parti disiplinine uygun...,

3- Gerçek sosyalizm prensiplerinden sapıtmamış devrimci,

4- Proleterci (yâni mücadeleci) ve gene proleterci (yâni maddeci),

5- Bilimsel, yâni olanların gerçekçi (realist) ve dinamik tahlili yapılarak,

6- Birkaç "Baş"ın esrar parçalıyan dehlizleri içinde kaybolmamış veya pusu kurmamış, soyut ve mutlak değil, tüm vücudun bütün hücrelerinin her zerresini saran, sarsan, kamçılayan ve canlandıran konkret (elle tutulur) tartışma gerektir.. Daha doğrusu, göz ve kulakla duyulur, fakat daha çok YAZILI biçimde (Medenice) akıcı, sürükleyici, saldırıcı tartışma bize gerek.

(...) Bizde en eksik olan şey YAZI İLE düşünce bildirmek şeklidir. Peki, herkes ağız içinde gevelenenden ne anlasın? Dedikodu hangi prensip kazancına kapı açabilir?

Bizde bu yok!

O yoksa, tam bir "KOMÜNİST PARTİ" de yoktur.

Tabii "Yok" sözü, ortada hiç bir şey bulunmuyor demek değildir. Bir cereyan, bir hareket, hattâ bir örgüt bulunabilir. Fakat bu hareketin ve örgütün Leninci kavrayışla "PARTİ" olması çok daha başka şeydir.

(...) Sosyalist, yanlış karşısında ne katır inadıyla direnir, ne "kocakarı" bunaklığı ile yamyassı apışıp kalır.

Gerçek sosyalist, yanlışı önünde, o hatâyı düzeltinceye dek çelikten bir yay gibi önce gerilir ve sonra sağlamlaşan ve düzelen taze inancıyla, gerileyişini fersah fersah aşarak, bir hamlede zembereğinden fırlar ve ilerler.

İşte günün gücü! Ve boynumuzun borcu!

"Kişiler (bireyler) için doğru olanı, uygun değişikliklerle siyaset ve partilere de uygulamak mümkündür. Makul olmak yanlışa düşmemekten ibaret değildir. Hatâsız insan yoktur ve olamaz. Makul olmak, esaslı yanlışlara düşmemek ve yanlışları kolayca ve çarçabuk tamir etmeyi bilmektir." (Lenin: Çocuk Hastalığı).

Onun için, hayatı Parti'nin yaşayışı ile hal ve hamur olmuş, saçını orada ağartmış, başını ona adamış bulunan her militan yoldaş, o Parti "GÜNAH"ının kefaretini böyle açık seçik satırlarla vermeye mecburdur.

Mecburiyete uydum.

Bu gücü ne dereceye kadar başaracağım?

Yalnız elimden geldiği kadar değil, — son Merkez Komitesi'nin kararına göre, — mecbur olduğum dereceye kadar uğraşacağım." (Arşiv Yayınları, s.15-18).

YOL'un kaleme alınışındaki ikinci neden ise, "uluslararası nedenin dünyaya getirdiği ucube enik" ile, yâni Türkiye'nin yarı-modern, yarı-antika yapısından kaynaklanan ve tartışma ve döğüşü "sınıf anlamını yitirmiş kapıarkası dedikoduları" düzeyine indirgeyen alaturkalıkla mücadele gereğidir.

Günümüzde de aynı alaturkalıklar sürüp gitmektedir.

Demek o güne dek henüz Türkiye Komünist hareketinde "Bilimsel Tartışma" adını alabilecek bir teorik savaş yok. Parti Merkez Komitesi böylesine bir Platformu oluşturmak üzere Dr. Hikmet Kıvılcımlı'yı görevlendirir. O da, Elâzığ Hapishanesi'ndeki dört buçuk yıllık mahkumiyetini bu yönde değerlendirir ve eserini Parti Merkez Komitesi'ne sunar.

* * *

Şimdi, "YOL'un Genel Plânı" olarak ayrıca sunduğumuz tabloya göre, YOL eserini tanımaya çalışalım.

GENEL DÜŞÜNCELER

Kitabın ilk "Sunuş" bölümünde, YOL'un kaleme alınış nedenlerinin açıklandığını gördük.

Daha sonra "Yol" ve "Teori" başlıklı bölümlerde, Türkiye işçi sınıfının önündeki "Devrim Yolu" incelenerek, şöyle denir:

"Bizden önce gelip geçenler yolu açmışlar, doğrultunun ana çizilerini kızıl şâhıslar (yol gösteren kazıklar) dikerek belirlemişlerdir. İşte buradan o görünen yere dek aşağı yukarı falan doğrultuda uçulacaktır."

Fakat bu uçuşta, "içinde bulunduğumuz sosyal yapının markasına (ayırdedici belirtisine), özelliklerine" bakılacak; "ona göre şu kadar yukarıdan veya aşağıdan, bu hızla ve belli biçimlerle yol" alınacaktır.

Sözün kısası:

"Leninci Marksizmi ezberlemiyeceğiz, KAVRIYACAĞIZ; boyunumuza bir muska gibi asmıyacağız, elimizde bir çekiç ve bir orak gibi, yahut uçağın kanatları ve pervaneleri gibi kullanacağız." (s.31).

"İçinde bulunduğumuz sosyal yapının markasına, özelliklerine bakma" nedir?

"Bütün teorik incelenim ve açıklamalarda, bütün pratik devrimci ve örgütçü çalışmalarda gerçek sosyalistin boyuna gözönünde tutacağı, içinde bulunduğu toplumun sınıf ilişkileridir. Bilimsel politikanın karakteri, bilimsel sosyalizmin tutamağı orijinal sınıf döğüşüdür." (s.41-42).

"Sınıf ilişkileri de genel bir deyimdir.

"... Başlıca iki sıra sınıf ilişkisi vardır:

1- Uluslararası bütün dünya ülkelerindeki genel cihan sınıf ilişkileri.

2- Ulusal, yâni bir ülke içindeki özel sınıf ilişkileri..

Öyle ise, Teori de bu iki sıra ilişkilere göre sınıflandırılmalıdır." (s.42).

"Teori" konusundaki bu genel prensipler konduktan sonra, özel olarak Türkiye'de "Teori" konusu ele alınır ve özetle şu sonuca varılır:

"Engels'in savaş üçüzünü bir daha anmanın sırasıdır:

1- Teorik savaş,

2- Politik savaş,

3- Ekonomik savaş..

Gelişim tarihçemize bakarsak ne görüyoruz? Engels'in önerdiği üç başlı biricik savaştan yalnız ortadakinin, ikincinin, yâni "POLİTİK SAVAŞ"ın biricik denecek kertede önemli sayıldığını görüyoruz.

Sosyalist hareketini bir ağaca benzetirsek, bu ağacın Politik döğüş gövdesini, Ekonomik döğüş köklerini, Teorik döğüş yapraklarını ve meyvelerini biçimlendirir. Bizde sosyalist döğüş ağacının ne meyvesi, ne de kökleri var denecek durumdadır. Sırf gövdeyiz, demek kütüğüz." (s.49).

Bu teşhisi yaptıktan sonra, işçi sınıfının keşif koluna düşen görev konusunda da şunlar söylenir:

"Som teori çabasını yığınlar içinde veya hiç değilse Parti yığını ve kadrosu içinde hangi konularla canlandıracağız? Tek sözle ideoloji propagandamız ne gibi konulara dayanacak?

Birçok alanlarda olduğu gibi, bu noktada da ıkınıp sıkınıp kimi şeyler uydurmamıza gerek yok. Bilimsel Sosyalizm bu soruyu kendi kendine 30 yıl önce sormuş ve karşılığını vermiştir.

Lenin, ideolojik propaganda alanında Mahfiller (Yuvarcıklar) döneminin yaptıklarıyla, Komünist Partisi'nin yapması gerekenleri şöyle koymuştur:

MAHFİLLERİN YAPTIKLARI: Traktlar, bildiriler, politika kitapçıklarıyla:

1- Fabrika yolsuzluklarını,

2- Hükümetin kapitalistlere karşı gösterdiği taraf tutmaları,

3- Polisin uyguladığı zorbalığı ve dehşeti.. açığa vurmalıdır.

(Bugün bunun sayısız örneklerini Avrupa'da yayınlanan gazete ve dergilerde görüyoruz).

PARTİCE YAPILMASI GEREKENLER: sıra ile şunlardır:

1- Devrim hareketinin tarihi,

2- Hükümetin iç ve dış siyaseti,

3- Ülkenin ve Avrupa'nın ekonomik gelişimi,

4- Çağdaş sosyal sınıfların durumları.. araştırılacak ve incelenip sentezleştirilecektir." (s.66-67).

(İşte SOSYALİST gazetesi bunu yapma görevini önüne koymuştur).

Daha sonra "Genel Düşünceler"in son bölümü olan "Geç Gelme" konusuna geçilir.

Murat Belge diye biri bir zamanlar Dr.Hikmet Kıvılcımlı'yı sözde eleştiren bir yazı yazmış ve orada şöyle demişti:

"Kıvılcımlı'nın özel terminolojisi yalnızca burada VAROLAN termlerle açıklanamaz. OLMAYAN bazı termler de, yokluklarıyla bu terminolojinin doğrultusunu belirlerler. Örneğin ... "Eşitsiz Gelişme" gibi termlerin yokluğu.. vs..." (Birikim, Haziran 1975).

Bu tespitin nasıl bir yalan olduğunu görmek için Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın eserlerini şöyle bir karıştırmak yeter. YOL'un diğer kitapları yanında, özellikle "Genel Düşünceler"in bu "GEÇ GELME" bölümü bu yalana en güzel cevaptır.

Kapitalizmin "Eşitsizce Gelişim" kanununa göre, tüm ülkeler diğerlerine nazaran gerek kapitalizme, gerekse işçi sınıfı mücadelesine erken veya geç gelmişlerdir.

Örneğin:

"Almanya'daki işçi hareketini Engels "GEÇ GELMİŞ" sayıyordu. Oysa o hareket, Engels'in de belirttiği gibi, (Politik + Ekonomik + Teorik) alanda döğüşen ilk hareket idi. Yâni Marksist döğüşün başlangıcı oldu.

Rusya'daki devrimci işçi hareketi, bilinçli Almanya işçi hareketinden bir çeyrek yüzyıl daha "GEÇ GELDİ". Ancak dünya devrimine başarıyla başlamakta ve bir ülkede devrimi zafere götürmekte birinci oldu..." (s.70).

"Ya Türkiye'nin işçi hareketi?.. Kuşku yok, Rusya sosyalizmi Almanya sosyalizminden ne denli geç geldiyse, Türkiye sosyalizmi de Rusya sosyalizminden aşağı yukarı o denli geç gelmiş bulunuyor."

Fakat şurası hiç unutulmamalıdır:

"Harekete geç gelmek mutlak "GEÇ KALMAK" anlamına gelmez. Hattâ tersine, eğer geç gelenler kendilerinden önce gelmiş denemelerden gereği gibi yararlanmasını bilirlerse: objektif olanaklardan yararlanışları da harekete erken gelmiş bulunanlardan çok olabilir." (s.70).

Günümüz Türkiyesinde gerek Türk, gerekse Kürt devrimcilerinin bundan çıkaracakları ders büyüktür.

(Devamı gelecek sayıda).

YOL'UN GENEL PLANI:

1932-33 yılları Elazığ Hapishanesi'nde kaleme alınan YOL eserinin elimizde kalan orijinal nüshası eskiyazı elyazmalarıdır. Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın ifadesine göre, eserin ayrıca yeni yazı kopyası çıkarılmış ve o zaman kendisinin de içinde bulunduğu "PARTİ MERKEZ KOMİTESİ"ne "BİR TARTIŞMA PLATFORMU OLUR UMUDUYLA" sunulmuş, fakat bugüne dek bunların âkibeti hakkında hiç bir şey öğrenilememiştir. Son günlerinde Dr.Hikmet Kıvılcımlı: "SEZDİĞİME GÖRE, SANTRAL KOMİTEYE SUNDUĞUM ARAŞTIRMALAR YOK EDİLDİ", diye yazmıştır.

Çok büyük bir kısmı Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın ölümünden sonra yeni yazıya aktarılmış bulunan eserin 1000 daktilo sayfasını aşan metni 6 kitaba ayrılmıştır. Bunlardan 5.ci kitap, kendi içinde ayrıca dört büyük bölüme ayrıldığından, onların da her biri ayrı kitaplar halinde sunulduğu zaman, YOL'un tamamı 9 kitaplık bir dizi oluşturmaktadır.

Eserin tümü ilk defa 1980-81 yılları "ARŞİV YAYINLARI" tarafından sınırlı sayıda yayınlanmıştır.

Dokuz kitap ve her kitaptaki bölüm başlıklarından oluşan "YOL'UN GENEL PLANI"nı aşağıya aktarıyoruz.

Kitap I : GENEL DÜŞÜNCELER
Sunuş — Yol — Teori — Geç Gelme

Kitap II : YAKIN TARİHTEN BİRKAÇ MADDE
Türkiye'de Kapitalizm-öncesi işçilere kısa bir bakış — Bir Karşılaştırma — Arpa Boyu: Türkiye'de Burjuva devrimi başlangıçları — Bir Damla: Meşrutiyet Burjuvazisi — Cumhuriyet Burjuvazisi ve Bolşevizm

Kitap III : PARTİDE KONAKLAR VE KONUKLAR
İlk yol gösteren kazıklar — Başlangıç konak ve konukları: Ütopizm: Onbeşler ve Halk İştirakiyun Fırkası — Aydınlıkçılık + Müterakkipçilik = Kuyrukçuluk = Hazırlık konak ve konukları: Marksizme doğru

Kitap IV : PARTİ VE FRAKSİYON
Sentezleşmeye doğru son konak — Fraksiyonculuk karşısında Komünist-Leninist — Parti ve Fraksiyonlar — Anarko-Bundizm: Dar Azınlıkçılık — Dar Amelecilik: Komünizm softalığı: Ultimatomculuk — Parti Gelişiminden Rakamlar — Konak yakma ve Bolşevikleşme

Kitap Va: STRATEJİ BAHSİ
Strateji plânı — Devrim

Kitap Vb: DÜŞMAN: BURJUVAZİ
Serbest Rekabetçilik ve Kapitülâsyonculuk — Sanayileşme ve Yeni Evrensel-Türkçülük — Sermaye birikişi — Ekonomik yapı özellikleri

Kitap Vc: MÜTTEFİK: KÖYLÜ
Köyde sınıf ilişkileri — Burjuvazi ve Köylü — Proletarya ve Köylü — Ortak düşmanlar: Ağalık artıkları, Tefeci sermaye, Finans-Kapital, Burjuva devleti — Ortak Emek birliği gereklilik ve olanakları: Kısmi dilekler, İşçi-Köylü bağları — Türk köylüsünde devrimci hız var mı?

Kitap Vd: YEDEK GÜÇ: MİLLİYET (DOĞU)
Giriş — Usul ve Plân — Kürt milliyeti — Sosyal ilişkiler ve köylülük — Sömürge siyaseti — Parti ve Doğu

Kitap VI: TAKTİK ANA HALKASI: LEGALİTEYİ İSTİSMAR
Taktik ana halkası: İllegalite + Legalite — Legalite plân ve şartları — Legalitede zorluk ve tehlike

Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın

1930'larda kaleme alıp T.K.P. Merkez Komitesi'ne sunduğu

YOL Dizisi

günümüz Türkçesine çevrilmiş olarak
PARTİZAN YOLU YAYINLARI arasında
yakında yayınlanmaya başlıyor

(ADRESİMİZDEN İSTİYEBİLİRSİNİZ)

ORTADOĞU GERÇEKLİĞİ VE EMPERYALİST STRATEJİ

Sosyalist Ortadoğu Bürosu

Dünya devrimi cephe muharebeleri tarzında sürüyor. Türkiye hapishane ve işkencehanelerinden El Salvador'a, Filipinlerden silâhsızlanma görüşmelerine, oradan Golan tepelerine kadar, yer kürenin henüz kurtarılamamış her karış toprağında devrimci güçler, emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı göğüs göğüse vuruşuyorlar.

Her bir muharebe, çapı ve niteliği ne olursa olsun, yüce Sosyalizm ülküsüyle, çöken emperyalizm arasındaki büyük savaşın birer parçasıdır.

Günümüzde bu savaşın yüreği Orta Doğu'da atmaktadır. En çetin mücadele burada geçiyor. Böyle olması da doğal. Çünkü Orta Doğu'da elde edilecek sonuçlar, emperyalizmin kaderini kesince çizecek. Ve bu nedenle Dünya gericileri var güçleriyle bu bölgeye yükleniyor. Orta Doğu'yu kaybetmek istemiyorlar.

Üç kıtanın yol kavşağı olan bu bölge, etkisini Basra Körfezi, Hint Okyanusu ve Afrika'da yaymak ve istikrarlı kılmak isteyen Emperyalistler için çok stratejik bir öneme sahip.

Bunun yanında, günümüzde Sosyalist ülkeler dışındaki Dünya petrolünün yaklaşık % 65'i bu bölgede bulunuyor. ABD ve diğer emperyalistler çok büyük oranda Orta Doğu petrolüne bağımlıdırlar. Sadece petrol sorunu da değil. Batı kapitalizmi için Güney Batı Asya ve Kuzey Afrika ülkeleri büyük bir yatırım ve ticaret alanıdır da. ABD toplam ihracatının % 10'unu buraya yapıyor. Deniz aşırı yatırımlardan sağladığı gelirin % 25'i ise yine bu bölgeden. Oysa yatırımlarının ancak % 3'ünü buraya yapmış durumda.

Emperyalist petrol şirketleri, Orta Doğu petrolünden muazzam kârlar sağlıyor. Diğer yandan Arap ülkelerinin, özellikle S.Arabistan, Kuveyt, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)-nin petrolden kazandıkları paraların büyük kısmı, çeşitli biçimlerde ABD'de kalmaktadır. ABD ve diğer emperyalistlerin bir numaralı silâh pazarı yine bu bölgedir. 1975 yılında Gerald Ford, "Amerika'nın, Orta Doğuyla ilgilenişi bir tercih sorunu değil, bir zorunluluktur." derken, bu gerçeklerden sözediyordu.

Son 10 yıllık dönemde bu "ilgileniş zorunluluğu" giderek daha da artmış bulunuyor. Çünkü ABD ve bütün emperyalistler geçtiğimiz dönemde dünya çapında çok ağır darbeler yedi. Büyük Uzak Doğu bozgununda Vietnam, Laos, Kamboçya'yı kaybettikten sonra, Afrika ve Latin Amerika'da da hiç ummadığı hezimetlere uğradı. Angola, Mozambik, Zimbabwe, Gine-Bissau, Nikaragua'dan kovuldu. El Salvador'da son demlerini yaşıyor. Orta Doğu'da İran Şahının nasıl yuvarlandığını bile anlıyamadı. Etiopiya, Demokratik Yemen ve Afganistan'dan yine ansızın kapı dışarı edildi.

Üstelik bu yenilgiler, bütün emperyalist dünya ve uydularını saran derin bir ekonomik bunalımla atbaşı gitti. Yakın tarihte görülmemiş bir enflasyon ve işsizlik, üretimde düşmeler, enerji bunalımı, emperyalistler arası pazar mücadelesinin doğurduğu tıkanıklıklar, ekonomik durgunluk ve ham-madde sıkıntısı, bugün tüm kapitalist ülkelerin ortak dertleri durumundadır. Bizzat emperyalistler, eğer gerekli önlemleri alamazlarsa, 1929 büyük bunalımını dahi arıyacakları günlerin yakın olduğunu söylemektedir. ABD ise bu genel bunalımdan en çok etkilenen ülkelerden biridir.

Nüfuz alanlarını hızla kaybetmesi ve böyle derin bir ekonomik bunalım içinde kıvranıyor oluşu, Emperyalist âlemin Orta Doğu'ya çok daha önemle eğilmesini getiriyor.

Kuşkusuz bu ilgi onlar için her zaman bir zorunluluk olmuştur. Önce İngiliz ve Fransızlar, sonra Amerikalılar bölgeye yerleşebilmek için var güçleriyle uğraşmışlardır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Emperyalistler arası dengeler yeniden kurulurken, ABD tartışmasız ön sırayı almıştı. Bunun neticesi Orta Doğu'da da görüldü. 1950'lerin ortalarında ABD, bölgede bir numaralı emperyalist güç durumuna girdi.

Bu nedenle, Emperyalizmin Orta Doğu stratejisinden söz etmek, temelde ABD'nin stratejisinden söz etmek anlamına gelir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ABD'nin bölgeye yönelik politikaları gözden geçirilirse, sürekli değişmelere uğradığı görülür. İsrail vurucu gücünün şu veya bu şekilde istihdam edilme politikası sabit kalmak şartıyla: ABD, Orta Doğu'ya belirli dönemlerde doğrudan müdahale perspektifiyle yanaşmış, yine belirli bir dönem politikasında yeni sömürgecilik yöntemleri ağır basmış, bazen ittifaklar ya da paktlar politikası belirleyici duruma geçmiştir.

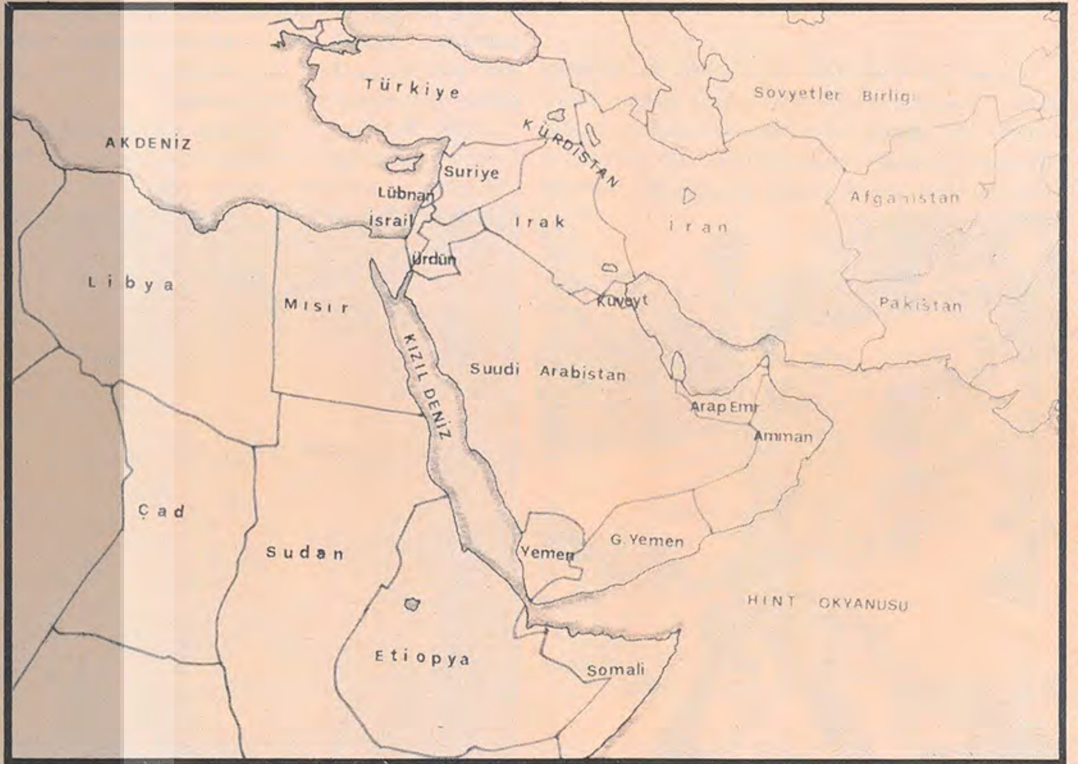

Konumuz olan Ortadoğu'nun haritası

Kuşkusuz uygulanan stratejide ortaya çıkan değişiklikler temelde, Sosyalist sistem ve ulusal Kurtuluş mücadeleleri ile Emperyalizm arasındaki dengelerin vardığı boyutta belirlenmiştir. Ancak Orta Doğu Anti-Emperyalist mücadelenin sadece yükseldiği ve önemli mevziler kazandığı değil; KENDİ ORİJİNALİTESİ İÇİNDE yükseldiği bir bölgedir. Arap ülkelerinin, Dünya gericiliğine karşı tavır alışlarında, kendi aralarındaki düşmanlık ya da dostluğun gelişiminde ve en önemlisi iç dengelerindeki değişmelerde benzer ve kendilerine has yollar izledikleri açıktır. Dolayısıyle, genel dengeler ne olursa olsun, bölgenin bu GERÇEKLİĞİNİ hesaba katmıyan politikalar iflâsa mahkum oluyor. Çok uzun bir süre ABD'nin Orta Doğu politikasının başına gelen budur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki hemen bütün ABD politikaları bu zaafı taşıdı. Tâ ki 70'li yılların başına kadar. Örneğin 60'larda uyguladığı, İsrail saldırganlığına açık destek politikasının sonuçları olumsuz olmuştur. Bu süreçte ABD emperyalizmi, bölgede yükselen ve hızla yaygınlaşan anti-emperyalist hareketleri, bağımsızlık mücadelelerini ve ilerici darbeler yoluyla anti-emperyalist iktıdarların işbaşına gelmesini engellemekte başarısız kaldı. Aksine bölgede ABD varlığına ve uyguladığı politikalara karşı büyük bir tepki doğdu. Politik bağımsızlığını kazanan ülkelerin çoğu, Sosyalist ülkelerle iyi ilişkiler içine girdi ve emperyalist saldırganlığına karşı Sosyalist sistemin yanında yer aldı. Özellikle, 1967 İsrail saldırısından sonra Arap milliyetçiliği ve Arap birliği daha da pekişti. En sadık ABD dostları, İsrail saldırganlığı konusunda ABD'ye karşı, tavırlı duruma geçti.

Böyle olunca, ABD, İsrail'i vurucu güç olarak kullanmak ve saldırganlığını açıktan desteklemek temeline oturttuğu ve 1967'de en belirgin şeklini alan politikasını gözden geçirmek zorunda kaldı. Bunun sonucu, bölgenin kendine has tarihsel ve sosyal yapısını, gelişme dinamiklerinin niteliğini dikkate alan taktiklere yönelmesi oldu.

Bu sosyal yapıyı kısaca da olsa gözden geçirirsek, ABD emperyalizminin Orta Doğu stratejisinin yakın geçmiş içindeki gelişimi ve günümüzdeki özelliklerini daha iyi değerlendirebiliriz.

Bilindiği gibi, Orta Doğu'da ilerici iktıdarların hemen hepsi ordu içinden çıkmış kadroların gerçekleştirdiği darbelerle, ya da İslamiyetin ilkel sosyalist geleneklerinden hız alan halk direnişleriyle kurulmuştur. Bir sürü değişik ülkede sosyal gelişme dinamiğinin böyle benzer hatta aynı yapılara sahip oluşu tesadüf değildir kuşkusuz. Bunların hepsi, "Doğu" toplumlarının tarihi ve sosyal gelişim özelliklerini paylaşıyor. Ayrıca, hemen hepsi bir zamanlar şu ya da bu şekilde Osmanlı İmparatorluğunun sınırları içinde yaşamışlar, yaşadıkları tarihi sürecin ortak etkilerini taşıyorlar.

Yine aynı süreçte Osmanlı İmparatorluğunun kaderini paylaşmış, iç dinamikleriyle kapitalist üretim biçimini yaratamadan sömürge ve yarı sömürgeleşmişlerdir. Bu nedenle hiç birinde Batıdaki anlamıyla gürbüz bir kapitalist gelişmeye tanık olunmaz.

Kapitalist ilişkiler, emperyalizmle birlikte, onun izin verdiği ölçüde, yukarıdan şırıngayla sokulmuş ve böylece sömürge oluşun en karakteristik yanı belirginleşmiştir.

Emperyalist kapitalist sermaye bu ülkelerin yerli antika tefeci bezirgân sınıfıyla ittifak kurmuş, onun yok oluşuna değil, aksine varlığını korumasına, hattâ güçlendirmesine yol açmıştır.

Kapitalizmin böyle cılız ve yarı sömürge şartlarda gelişiminin bir sonucu olarak, bu ülkelerde ne güçlü bir burjuvazi, ne de güçlü bir proletarya ve hareketi doğabilmiştir. Önemli farklılıklar olmasına rağmen, bu model Türkiye'nin sosyal gelişme dinamiğine de uyar.

Bu koşullar içinde doğaldır ki, kapitalizm öncesinin her türlü yapı, kurum, kural ve geleneği, yaşamını şöyle ya da böyle sürdürür. Üstelik bunu, değişen sosyal yapıya ve koşullara kendini uydurarak yapar. Modern sınıfların sosyo-ekonomik ve politik hayatı kendi ilişki kanunları içinde tam anlamıyla yönlendirmeye gücü yetmiyorsa, gelenek ve göreneklerin bu yapı içinde oynadıkları rol kaçınılmazca artacaktır. Kısacası, geçmişin yâdigarı sosyal ilişkiler, yeni ilişkilerle birlikte ve onları da etkileyip zaman zaman etkisizleştirerek belirleyici olabilirler.

İşte, Türkiye ve bölge ülkelerindeki gelişmelere damgasını basan gerçeklik budur. Hemen hepsi, kapitalist üretim biçiminin egemen olduğu ülkeler olmalarına rağmen, toplumun nitelikçe sıçrama noktasına geldiği hiçbir momentte ne burjuva ne proleter anlamda SOSYAL DEVRİMCİ bir çözüm getiremediler. Tıkanıklığı modern sınıflardan birisinin öncü kollektif aksiyonu ile aşamadılar. Ne burjuva devrimleri başarılabildi, ne de son dönemlerin iktıdar değişiklikleri proleter karakter taşıyor. Özcesi bu ülkeler, tarihsel olarak "sosyal devrime tıkanıklık" engelini bir türlü aşamadılar. Çağımızda bu engeli aşacak tek sınıf olan proletarya ise, hem nitelikçe güçsüz oluşu, hem de bu gerçekliği teorik düzeyde teşhis edip önlemlerini alabilmiş keşif kollarından yoksun oluşu nedeniyle hâlâ olayların peşinden gidiyor.

İşte o zaman, sosyo-ekonomik tıkanıklıkların aşılması sorununa bu topraklara has çözümler geliyor.

Nasıl?

"... Doğu ve Orta Doğu hep aniden patlayan isyanlarla "beklenmiyen" altüstlükler dünyası olagelmiştir. Bir takım güçler tarih sahnesine atılıvermekte, sınıf çatışmalarının karmakarışık ettiği, ama sınıflarca bir türlü çözülemiyen düğümleri bir kılıç darbesiyle açmaktadır: Mısır'da Nasır, Yemen'de İmam Yahya, Sudan'da Numeyri'nin iktıdara gelişleri, Suriye ve Irak'taki BAAS darbeleri, Libya'da Albay Kaddafi liderliğindeki darbe, yüzlerce yılın Halk muhalefeti düşüncesi olan Şiilik temelinde yükselen İran İslam Devrimi, son olarak Afganistan'daki krallığın yıkılması... Bütün bunlar... TARİHSEL DEVRİMCİ açıcı güçlerin harekete geçmesiyle ortaya çıkmış dönüşümlerdir.

Sözünü ettiğimiz ülkelerin bu orijinalitesi: GEREK SOSYALİST SİSTEM, GEREKSE EMPERYALİSTLER TARAFINDAN İZLENMEKTE VE DİKKATE ALINMAKTADIR. SOVYETLER BİRLİĞİNİN BAAS POLİTİKASI VE "KAPİTALİST OLMAYAN KALKINMA YOLU" BU SOSYAL GERÇEKLİK ÜZERİNDE İNŞA EDİLMİŞTİR.

Vurucu Güç, belirli koşullar olgunlaştığında, bir gecede siyasi iktıdarı vurup düşürmektedir. Hareketin hangi yöne gideceği ise, öne geçen ve hareketi güden sınıfın kimliğine kalmaktadır. Böyle ülkelerde İşçi Sınıfının ideolojik ve örgütsel plânda sosyal gelişimi etkileyip yönlendirebilecek düzeye varmamış olduğu açıktır. Bu noktada Sosyalist Sistemin güdücülüğü, sözünü ettiğimiz hareketlerin öncelikle siyasi olarak Sosyalist Sistem yanında yer almasına ve Anti-Emperyalist tavra girmesine yol açabilmektedir. Bu tür müdahaleler, üretim ilişkilerinde köklü dönüşümler sağlıyamamakla birlikte, siyasi anlamda Emperyalizmin hareket alanını daraltmakta ve uluslararası plânda Sosyalist Sisteme yeni müttefikler kazandırmaktadır.

Ne var ki, bu hareketler, proletaryanın doğrudan öncülüğünde başarılamadığı için, oluşturulan yeni yapının, kendisiyle birlikte birçok sorunu da beraberinde getirdiği açıktır.

"Öte yandan Emperyalistler de en azından Mısır örneğinden bu yana, sözkonusu sosyal gerçeklik açısından Orta Doğu ve Afrika ülkelerinin yapı orijinalliğinin farkındadırlar. Bu güçlerin "kendiliğinden" harekete geçerek, daha sonra belirli bir sosyal sınıfın güdümüne girdiği gerçeği, özellikle ABD'yi bu karaktere uygun politikalar geliştirmeye itmiştir. Ve bugün Pentagon bu konuyla yakından ilgilenmektedir. ABD için sorun, hareketlerin Sosyalist Sistem tarafından yönlendirilme ihtimaline karşı önlem almak ve mümkünse doğrudan yönlendirmektir." ("12 Eylül Nedir?", S.Kuray, s.86-88).

İşte 70 öncesi ters sonuçlar veren ABD politikasına 70'lerde getirilen yeni açılım, bu gerçekliğin dikkate alınması doğrultusundaydı.

Amerikan emperyalistleri, sözkonusu ülkelerde kapitalist ilişkilerin güçlenmesi için çalıştı. Dünya kapitalist sisteminin içinde, yâni kendi etki alanında tutmak için, o zamana kadar karşı koyduğu yöntemlere başvurdu. Amerikan şirketlerine ait olan petrol ve benzeri işletmelerin kısmen ya da tamamen millileştirilmelerine göz yumdu. Yerli sermaye ile çeşitli biçimlerde işbirliğine girdi. Hattâ modern işletmeciliğin ve sanayiin belirli oranda gelişmesine yardımcı oldu. Böylece Orta Doğu ülkelerinde antika sermaye düşmanı ihtilâlci atılımların objektif temellerini sarsmaya, modern kapitalizmi antika ilişkilere alternatif koyarak Sosyalizm alternatifini gündem dışına itmeye çalıştı.

Bölgedeki genel gerileyişine rağmen ABD, bu politikasıyla önemli mevziler elde etti. 70 ortalarında, Mısır'da "Nasır Sosyalizmi" yerini Enver Sedat'ın Amerikan uşaklığına bırakmıştı. Sudan'da Numeyri birkaç yıl önce hükümetinde Komünist Partili bakanlara yer verirken, artık bütün ilericileri kılıçtan geçiriyordu. Daha sonraları Irak'ın gitgide Emperyalistlere yönelişi herkesçe biliniyor.

Bütün bu çabalar ve uygulanan politikalar içinde ABD'nin genel hedefleri: Bölgede Arap ülkeleri ile Sovyetler Birliği arasında ilerliyen yakınlaşmayı durdurmak ve Sovyetler Birliği'ni tecrit; 73 Israil-Mısır savaşından sonra iyice gelişmeye başlıyan Arap birliğini parçalamak; etkisi altındaki Arap ülkelerini İsrail ile gerici bir cephe içine sokabilmekti. Böylece Orta Doğu'daki gerileyişini durdurmuş ve durumunu ileriye yönelik olarak güçlendirmiş olacaktı.

Bu doğrultuda en önemli adımı Camp David ile attı.

* * * * *

1978 yılında, İsrail ile barış masasına oturan Mısır, Nasır'ın ölümünden beri süregelen gerileyişini böylece noktalamış oldu. Bu anlaşma ile ABD, Arap birliğinde önemli bir gedik açarak öteden beri İsrail'e karşı olmakta müttefik olan Arap ülkelerini ayrışmaya zorladı. "Sovyet tehlikesi" propagandasıyla, gerici Arap ülkeleri arasındaki ikinci dereceden çelişkileri yumuşat-

devamı 14. sayfada

21 Mart günü Kürt halkının NEWROZ bayramı dolayısıyle P.K.K.'nin Paris ve Uppsala'da düzenlediği toplantılarda PARTİZAN YOLU sözcülerinin okuduğu

NEWROZ BİLDİRİSİ

ARKADAŞLAR,

Bugün Kürt devrimcileri Kürdistan'ın değişik kesimlerinde gerici güçlere karşı savaşıyorlar. Bugün Türkiye'de Türk ve Kürt devrimcileri sömürgeci-faşist cuntanın insanlık dışı baskılarına karşı kavga veriyorlar. Bugün Türkiye işçi sınıfı, Kürt halkı ve yoksul yığınlar faşist cuntanın çizmeleri altında ezilmeye, susturulmaya çalışılıyor.

Bu şartlarda, tüm Türk ve Kürt devrimcilerine, demokratlarına, yurtseverlerine önemli görevler düşmektedir. Tüm devrimciler dar grup çıkarları yerine "**İlkelerde kıyasıya mücadele, eylemde birlik**" parolasının ışığında sömürgeci-faşist cuntaya karşı mücadele bayrağını yükseltmelidirler. Devrimciler, anti-faşist mücadelenin, sömürgeciliğe karşı mücadelenin önüne kendi küçük grup çıkarlarını koyanlara karşı mücadele vermek zorundadırlar.

Arkadaşlar,

Biz **Partizan Yolu** olarak, Kürt meselesine bakışımızın daha net kavranabilmesi için, Türkiye işçi sınıfı mücadelesi tarihinde, şu âna dek Kürt meselesine nasıl yaklaşıldığı üzerinde kısaca durmak istiyoruz.

Türkiye Komünist hareketinin daha emekleme dönemlerinde, 1930 yılında, T.K.P. Merkez Komitesi üyesi **Dr.Hikmet Kıvılcımlı**, Kürdistan meselesini, tarihi-kökenlerine dayanarak ve o günün sosyo-ekonomik koşullarını da değerlendirerek derinliğine incelemiş, Kürt ulusunun, anti-sömürgeci sosyal kurtuluş mücadelesinin çerçevesini, uluslararası proleter hareketin çıkarlarıyla ilişkili olarak net bir şekilde koymuştur. 50 yıllık unutturma ve üstünü örtme çabalarına rağmen, bu tezler, bugün günışığına çıkmıştır, çıkmaktadır. Dr.Hikmet Kıvılcımlı 1930 yılında içinde yeraldığı **Parti Santral Komitesi**'ne sunduğu YOL: İHTİYAT KUVVET: MİLLİYET (ŞARK) isimli kitabında:

"Türkiye'de ezilen bir ulus var mıdır?" sorusunu soruyor ve cevaben:

"Evet, ve bu yığınların herkes anlamasın diye belirsiz, esrarlı ve anonim bir adı vardır: "Doğu" yahut "Doğu İlleri"! Bu öyle karanlık bir deyimdir ki, Cumhuriyet burjuvazisi bugün ona istediği anlamı verir, onu beğendiği biçim ve şekillerde sunar ve kimse ne Kemalizmin ne demek istediğini, ne de denilmek istenenin ne olduğunu bir türlü anlıyamaz.

"Fakat biz ne Anonim Şirketler Kemalizmiyiz, ne esrara inanan Küçükburjuva aydınıyız. Onun için bu anonim esrar perdesini kaldırarak altında gizlenen "Meduza başı"nı görmekten kılımız kımıldamaz. Ve eğer, Lenin'in deyimiyle (Joli "Marxiste")ler (yâni burjuvazinin hoşafına giden Marksistler) olarak kalmak istemiyorsak, bu meseleyi olduğu gibi koymaya, "Anonim esrar perdesi" altındaki somut maddeyi adıyla ve sanıyla çağırmaya mecburuz: TÜRKİYE'DEKİ "DOĞU" MESELESİ VE "DOĞU İLLERİ" NESNESİ BİR MİLLİYET DAVASIDIR!" (Arşiv Yayınları, s.10-11)..

açılımını getirmiştir.

Dr.Hikmet Kıvılcımlı, yine bu kitabında, Kürt ulusunun yaşadığı toprak parçasının da ismini: "Doğu illeri bölgesinin asıl adı Kürdistan'dır" (s.31) tarzında koymuştur. Kürdistan meselesine de açılım getirerek, sadece Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde düşünülmemesi gerektiğini vurgulamıştır:

"Kürt halkı (işçi ve köylüleri) Türkiye'ye özgü bir "Ulusal Azınlık" değildir. İran sınırlarından Irak ve Suriye'ye dek, eski Osmanlı İmparatorluğu'nun parçaları olan, şimdiki Cumhuriyet sınırları civarında, özellikle İngiliz ve Fransız emperyalizmlerinin sömürgesi halinde ezilen ve soyulan bir Kürtlük var. Türkiye sınırları dışındaki Kürtlerin sömürge şartları içinde bulunduğunu tekrarlamak sadece bir totoloji olurdu; çünkü onlar, adı üstünde sömürgedirler. Biz burada, Türkiye içerisindeki Kürtlerin de, dışarıdakilerden farksızcasına, sömürge usullerine tâbi olduğunu göstermekle, "DOĞU BALKANLARI" üstünde çırpınan (İngiliz - Fransız - Türk ve ilh.) sömürgesi halindeki bütün Kürtlük azınlıklarının kaderde ortak bir bütün oluşturduğunu ıspat ettik. Şu halde, Kürdistan halkının kurtuluşu demek: Ayrı bir Devlet kurmaya karar vermek hakkı, Kürtlüğün kendi kaderine siyasi bağımsızlık derecesinde kendisinin sahip olma hakkı; yalnız Türkiye'deki Kürtlerin değil, Doğu Balkanları üstünde parçalanmış olan bütün Kürtlüğün bir tek sosyal ve siyasi bünye halinde kurtuluşu demektir." (s.215-216).

Yine Dr.Hikmet Kıvılcımlı, 1930 Türkiyesinde anavatan Finans-Kapitalinin Türkiye Kürdistanı üzerinde uyguladığı Siyasi ve İktısadi politikanın niteliği konusunda şunları söylemiştir:

"Bugün Türkiye nüfusunda önemli yekün tutan iki ulusal varlık var: Türklük - Kürtlük.. Siyasi ve iktısadi egemenlik ve üstünlük Türk burjuvazisinde olduğu için, Kürt halkı mistik ve belirsiz bir "Doğu İlleri" kelimesi altında, özel ve konspiratör bir sömürge, şiddetli bir asimilasyon ve daha doğrusu bir yoketme siyasetine uğratıldı. Kemalizmin bu sömürgeci ve yokedici siyaseti, birçok tarihi ve siyasi kaçınılmazlıklar yüzünden, uluslararası denge içinde bugüne dek âdeta tarafsız bir ilgi ya da ilgisizlikle görüldü. Hattâ, belki Emperyalizm, Türkiye'nin bu "Doğu Sorunu"na daha büyük bir dikkat göstermeyi çeşitli manevralarına uygun buldu." (s.20).

Ayrıca bu konuda:

"Bir ülkede yabancı bir kapitalizmin yerli derebeğilik ve artıkları ile ele vermesi, bir kelime ile ülkenin SÖMÜRGELEŞMESİ demektir. Doğu illerinde Türk burjuvazisi ile Kürt ağalığı arasında bir uzlaşma ve elbirliği var mı? Var." (s.89).

"Bugün sömürge deyince ne anlıyoruz? Anavatan Finans-Kapitalinin tekelinde tutulan ve açık metâlar pazarı ve ilk-madde kaynağı olan siyasi bakımdan bağımlı bir ülke.. Finans-Kapitalin anavatanı, sömürge ülkenin daima tarıma dayalı kalmasını, bu pazar ve ilk-madde kaynağını elinden kaçırmamak için ister. Şu halde, bir bölgenin sömürge durumunda tutulduğu, bir kelime ile o bölgede sanayinin gelişmesinin siyasi maksatlarla durdurulmasından anlaşılır.

"Türk burjuvazisi Doğu illerinde böyle bir maksat güdüyor mu? Evet." (s.107)

diyor ve meseleyi Türkiye Kürdistanı özeline indirgiyerek:

"Kürdistan halkı en better sömürge baskısı altında inliyor. Herkesin bilmediği ve işitmediği realite, Kemalizmin ve Cumhuriyet devlet cihazının Kürdistan'daki ağalık ve bir kısım kalın Kürt burjuvalarıyla elele vererek, aman vermez bir biçimde Doğu illeri çalışkan halk tabakalarını soyuşu ve barbar sömürge usulleriyle ezişidir." (s.212).

diyor.

Dr.Hikmet Kıvılcımlı, aynı kitapta, Kürdistan halkının anti-sömürgeci sosyal kurtuluş savaşındaki yaratacağı ve izliyeceği Örgüt ve Strateji konularında da şöyle diyordu:

"Komünizmin Kürdistan fealiyetinde keşifkolu, hiç kuşkusuz bugünlük Türk proletaryasının yardımı ile Kürt proletaryası (Kürdistan işçi sınıfı) olacaktır. Kürt işçileri, bütün bir ezilen ulus namına girişeceği sömürge ve sosyal kurtuluş savaşında, büsbütün dayanaksız kalmamak ve devrimde proletarya hegemonyasını korumak için, şu klâsik Bolşevik usulleriyle hareket edecektir:

a) STRATEJİK BAKIMDAN: Kürt proletaryası, orta sınıfları, yâni (Kürt küçükburjuvazisi + Kürt aydınları)nı dâvasına bağlıyaraktan, başta Ameliye'lerin özel örgütü gelmek üzere, tüm Miriyvo'ları, bu sayede de tüm Kürt köylülüğünü kendine çekecek ve hep birden: Kürdistan İşçileri ve Köylülerinin Demokratik Diktatörlüğü'ne götürecektir.

b) TAKTİK BAKIMDAN: Kürt proletaryası, Türk proletaryasının kardeş yardımı ile ve keskin Bolşevik sınıf mücadelesi usulleriyle harekete geçecek; Kürdistan'da başlıyan demokratik burjuva devrimine proleter damgasını vuracak, sömürge kurtuluşunu sosyal kurtuluşa ve sosyalizme doğru, asgari programdan başlıyarak geliştirecektir.

"... Bu işleri yapacak Kürt proletaryasının, bir Kurmay Heyeti oluşmalıdır: KÜRDİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ..

"... Nereden başlamalı? Bugünkü Kürdistan'da herhangi bir Komünist cereyanı ve teşkilâtı yaratmak için, bölgenin özelliklerine bakınca: iki noktadan işe girişmek zarureti var: 1- Kadro yetiştirmek; 2- Partizanlar hareketi..." (s.219-220).

Dr.Hikmet Kıvılcımlı, "KÜRT MESELESİ"ne Parti'nin (T.K.P.'nin) bakışını da, 1930'da yazdığı bu kitabında değerlendirmiştir:

"Bu mesele karşısında Parti'nin şimdiye dek takındığı tavır ciddi ve acımasız bir eleştiriye değer. Parti'nin Doğu Sorunu'nda, her şeyden önce hiç *unutmamaması* gereken şu noktaları kabartılandırmak lâzımdır.

1- MESELE ÇETİNDİR: Bu kesin. Hele meselenin uluslararası ölçüde az işlenmiş bir konu olması, ezberlenilmiş klâsik ve kolay formüllere sığdırılamıyacak denli orijinal, dokunulmamış, "kız" (bâkir) bulunması.. dâvayı büsbütün çetinleştirir ve çetrefilleştirir. Fakat, hiç unutmamalı, çetin ve çetrefil meseleleri ya hiç ağıza **almamak, yahutta basmakalıp formüllerle sıyrılıp çıkmak, ancak II. Enternasyonal oportunist Sosyal-Demokrat partilerinin şânıdır. Bolşevik Parti, isyan ve ihtlâllerin çocuğu, yangına göz kırpmadan bakan devrim partisidir. Bolşevizm, her çetin ve çetrefil meselenin, harekete ve devrime yepyeni bir yaylım ve bir hız veren bir özü bulunduğunu asla unutamaz. Çetin ve çetrefildir diye meseleden kaçamayız.**

2- MESELE ACİLDİR: Meseleden yalnız "kaçmamak", kaçamamak ta yetmez. Fıkır fıkır kaynıyan dâvadan çekinmek bal gibi oportunizmdir.. Amenna! Fakat dahası var: Mesele aceledir, sanıldığından çok aceledir de. Bunu basit bir örnekle anlatmak için, şunu hatırlıyalım: Batıda bildiri dağıtıyoruz; Doğuda isyan ediyorlar. Batıda burjuvazi ne denli piç olursa olsun kendi devrimini yaptı; Doğuda Türk burjuvazisinin yapamadığı ve yapamıyacağı demokratik burjuva devrimi bile boğuluyor.. Böyle bir durum ne bizim, ne kimsenin keyfini bekliyemez. Ergeç kendisine bir çığır açar. İş bu çığırın, şimdiye dek olduğu gibi, sapık ve "gerici" mahiyette mi, yoksa devrimci tarzda mı açılabildiğindedir. İş bu iki şıktan birisini üstün getirebilmeyi bilmektedir." (s.203-204).

Parti'nin aynı düşüncede olmayışı, meselenin en azından "âciliyeti"ne inanmayışı, olayın yıllarca susuşa uğratılmasına neden olmuştur. Bu konuda **Dr.Hikmet Kıvılcımlı** tıkanıklığı aşamamış, böylesine "âcil" bulduğu "Kürt Meselesi"nin Parti "disiplini" içine hapsedilerek, Kürt ulusunun hizmetine sunulmayışını engelliyememiştir. Kaldı ki **Dr.Hikmet Kıvılcımlı** 1954'te VATAN PARTİSİ ile bağımsız çıkışını yapmış, 1960-70 arası yeterli imkân ve zamanı bulmuş olmasına rağmen eser, sağlığında yayınlanmamış, Türkçeye çevrilme işlemi ölümünden sonra gündeme girebilmiş ve eserde konulan temel ilkeler doğrultusunda bir davranışa yönelinmemiştir. Oysa hangi şart altında olursa olsun bu "anonim esrar perdesi altındaki somut maddeyi, adı ile sanı ile çağırmaya mecbur"duk. Bu yapılmadı. 60 yıllık geleneğin daha 1930'larda (Dr.Hikmet Kıvılcımlı'nın deyimiyle) "ciddi ve acımasız eleştiriye değer tavrı"nın kabuğu çatlatılamadı.

Bu örnekte görüldüğü gibi, Dr.Hikmet Kıvılcımlı açısından sorun, Komünist hareketinin tıkanıklıklarının ve bunların bıraktığı izlerin aşılamayışı ve ideolojik plândaki çabaların, örgütsel alanda ve pratik olarak boğulup gitmesinin engellenemeyişidir.

PARTİZAN YOLU'nun **varlık nedeni** işte bu noktada gündeme girmektedir. PARTİZAN YOLU, Dr.Hikmet Kıvılcımlı tarafından yıllar önce saptanmış ideolojik plândaki tüm doğruların, yıllar boyu bu engeller kabuğunu çatlatamamış olduğunun nedenini, bilimi ve bu konudaki devrimci çabaları atlamadan, Türkiye işçi sınıfı ve Kürt ulusuna ve diğer tüm devrimci gruplara sunmak tarihsel görevini sırtlanmıştır.

Kürt ulusunun Bağımsızlık ve Sosyalizm kavgasında izlenecek YOL **Dr.Hikmet Kıvılcımlı** tarafından 1930 yılında bütün çıplaklığı ile ortaya konulmuştur. Ama bu doğrular 1970 yılına dek döğüştürülmemiştir. **İşte bu TEZATI açmak ve aşmak bizim hareketimizin meseleye olan bağlılığının kriteridir.**

Dr.Hikmet Kıvılcımlı özellikle 1960-70 arası ve 1980 olaylarına ışık tutacak boyutta, Türkiye Komünist hareketinin **Kadroculuk** ile bağlantısı açısından da meseleyi derinliğine değerlendirmiştir.

Şöyle ki:

"Türk burjuvazisi anti-emperyalisttir. Devrimi tutmak için, her ne pahasına olursa olsun Türkiye'de Kemalizmi tutmak lâzımdır. Şu halde Kemalizme karşı olan ezilen Kürt halkının kurtuluş hareketi durakosun.. ve ilh. tezi, ... Türkiye'deki devrimci hareketleri Kemalizme KUYRUK etmek tezidir, ki eski Kuyrukçulardan ve şimdiki Kuyruk-Yalayıcı Kadroculardan bu teorilerin çeşitlerini dinlemiştik. Ezilen bir halk kitlesini Kemalizme feda edebilenler için, esasen fedakârlığın ucu bucağı da yoktur." (s.213).

Bu tez, 12 Eylül 1980 faşist darbesi öncesi Devrimci Ortamda egemen bir tez halinde hayatiyet bulabilmiştir. Lâfta istedikleri kadar keskin tavır takınsınlar, — ki bunlardan bazıları 12 Eylül Faşist Darbesi sonrası bile darbenin tam adını ve niteliğini ortaya koyamıyacak kadar Kuyrukta gitmeye kararlıdırlar, — Türkiye'de devrimci mücadele adına ortaya çıkan hareketler yıllar boyu Kadroculuk, yâni Cuntacılık ile aralarındaki kesin çizgiyi çizememişler, Cuntacılarla ittifaklar bozulur kaygusuyla Kürt ulusunun Bağımsızlık ve Sosyalizm mücadelesinin **üzerini duman perdesi ile kaplamışlardır. Senelerin oportunizmi ve pasifizmi içinde izlenen bu politika nedeniyle Kürt devrimcilerinin 1970 sonrası tepkisi, bazı milliyetçi yorumlara altlık olacak tarzda düşünce ve davranışlara doğru savrulmalarına yol açmıştır. Bu durum, Türkiye işçi sınıfının iktıdar mücadelesinde izlenecek stratejide, Kürt ve Türk devrimcilerinin asgari ve azami noktaların tespitinde ortak bir platform oluşturmalarına engel teşkil etmiştir.**

Bugün bu sapıtmaların, üstünden atlama niyet ve çabaları her yerde gözlenmektedir. Daha düne kadar Türkiye'de Kürt meselesini "Misak-ı Milli" sınırları içinde "Anayasal hakların sağlanması" boyutunda ele alanlar, Kürt halkının ayrı örgütlenmesi tezine karşı çıkanlar, bugün kendilerine ciddi ve inandırıcı bir otokritik getirmeden, geçmişin hesaplaşmasını yapmadan yeni ufuklara doğru yol almaya çalışıyorlar.

PARTİZAN YOLU, Dr. Hikmet Kıvılcımlı **olayını da (yazımız içinde ele aldığımız boyutta) dikkate alarak, geçmişin ân ân hesaplaşmasını yaparak, gerek Türkiye işçi sınıfının iktıdar savaşında, gerekse Kürt halkının Bağımsızlık ve Sosyalizm savaşında, Türk ve Kürt devrimcileri tarafından asgari ve azami hedeflerin yeniden gözden geçirilmesi konusunda kesin tavırlıdır.**

Bugüne dek, **Dr.Hikmet Kıvılcımlı**'nın işaret **ettiği gibi:**

"Biz Batı'da bildiri dağıtıyoruz, Doğu'da isyan ediyorlar... Böyle bir durum, ne bizim, ne kimsenin keyfini bekliyemez. Ergeç kendine bir çığır açar. İş bu çığırın, şimdiye dek olduğu gibi, sapık ve "gerici" mahiyette mi, yoksa devrimci tarzda mı açılabileceğindedir. İş, bu iki şıktan birisini üstün getirebilmeyi bilmektedir." (s.204).

"İsyan, ezilen Kürdistan köylüsünün yemek içmek kadar kaçınılmaz ihtiyacı ve hergünkü uğraşısıdır." "Ezilen köylünün ilk tepkisi silâhı alıp dağa çıkmaktır." "Yalnız bu hergünkü pratik, arasıra daha geniş ve DAHA SİYASİ bir biçimde alevlenir." (s.185).

tarzındaki mücadele boyutuna, Kürdistan yoksul yığınları adına verdikleri silâhlı mücadele ile yeni bir nitelik kazandırmaya çalışan P.K.K. savaşçılarını selâmlarız.

Dr.Hikmet Kıvılcımlı ile başladığımız yazıyı yine ondan aktaracağımız bir alıntı ile bitirmeyi, ders alınması gereken bir nitelik taşıması nedeniyle görev sayıyoruz:

"İsyan bir sanattır. Her sanat gibi, isyanın da bilimini bilmek gerekir. Kürt ulusu adına şimdiye dek hareket edenlerin ikide bir yaptıkları gibi eski dönemden kalma "Huruç" (sokağa dökülme) hareketleri, fakir Kürdistan halkını, Kemalist militarizme barbarcasına kırdırmaktan başka bir yarar sağlamıyan Bakuninist Puçizmden ibaret kalıyor. Ulusal bir isyan, halk kitlelerinin büyük ölçüde ayaklanmasıyla başarılır. Halk kitlelerinin ayaklanması için ise, tutkun, bıkmak usanmak nedir bilmez, doğru ve sağlam bir (Propaganda + Örgüt) HAZIRLIĞI şarttır. Böyle hazırlıksız isyana kalkanlar, bir uçurumu hız almadan atlamak istiyenler gibi, beyinüstü düşmeyi muhakkak bekliyebilirler. Bir böyle hazırlık, hattâ gelmiş geçmiş usulleri kısmen eleştiri ve düzeltme ile değil, bütün maddi unsurlarıyla birlikte yeni baştan ve bambaşka savaş usul ve biçimleri kurmakla mümkündür." (s.202).

"Bolşevizmde isyanla oynanmaz. İsyan bir Puçizm, üç beş yüz kişinin işi değildir. "Halkın geniş kitleleri içinde bir tepki kışkırtan" (Lenin) ihtilâldir. Hiç kuşku yok ki, Kürdistan halkı böyle bir ihtilâlin sanatçılarına muhtaçtır. Bu sanatçıları yetiştirmek, bu sanatı en yüksek ve en göz kamaştırıcı şekliyle GERÇEKTE uygulamak için şart: Öncü örgütü, burjuva ve hele burada ağa ve küçükburjuva ideolojisinden keskin sınırlarla ayıracak ve her türlü MACERACI "devrimcilik"lere kapılmaktan alakoyacak olan Marksizmi, en büyük ihtilâl bilimini özümlemek, benimsemektir." (s.220).

FAŞİZME VE SÖMÜRGECİLİĞE KARŞI MÜCADELE BAYRAĞINI YÜKSELTELİM!

KAHROLSUN SÖMÜRGECİLİK!

YAŞASIN SÖMÜRGECİ FAŞİST CUNTAYA KARŞI EYLEM BİRLİĞİ!

YAŞASIN DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ!

SINIFÊN KARKER Û GELÊN KEDKAR
YÊN TURK Û KURD
DE ZİNCİRA FAŞİST BIŞKÊNİN!

PARTİZAN YOLU

DİYARBAKIR KATLİAMI PROTESTO EDİLİYOR

21 Mart NEWROZ günü, sömürgeci faşist Türkiye cuntası yine Kürdistan'da devrimcilerin kanına girdi. Başta P.K.K. Merkez Komitesi üyesi Mazlum Doğan, Kemal Pir ve Yıldırım Merkit olmak üzere, onlarca Kürt devrimcisi, hem de hapishane duvarları arkasında hunharca katledildiler.

Paris'te ve Londra'da PARTİZAN YOLU militanları Kürt yoldaşları P.K.K. militanlarıyla birlikte katliamları protesto eylemleri yaptılar. Paris'te "Le Monde' gazetesinin idare binası basıldı, olayın geniş etkileri oldu.

MAZLUM DOĞAN *KEMAL PİR*

Sömürgeci faşist cunta tarafından hunharca katledilen P.K.K. yöneticisi devrimciler

P.K.K. Merkez Komitesi bu konuda yayınladığı bildiride şöyle diyor:

"Kürdistan ... tarihinde her 21 Mart bağımsızlık ve özgürlük için mücadele ve yeniden doğuş günüdür. Halkımızın bu geleneği, 21 Mart 1982 tarihinde faşist Türk sömürgecilerinin esir kampı olan Diyarbakır Askeri Tutukevinde, insanlık dışı baskı ve zulüm altında tutulan devrimci ve yurtseverler tarafından da büyük bir dirençle sürdürüldü. Bu soylu direnişe karşı faşist Türk sömürgecilerinin uygulaması ise, tarihinde sayısız defa gerçekleştirdiği katliam oldu. Kürdistan proletaryasının ve halkının önderlerinden olan eşsiz insan, büyük devrimci önder MAZLUM DOĞAN yoldaş, ... faşist Türk sömürgecileri tarafından alçakça katledildi. Bu olay üzerine cezaevinin tümünde direniş başladı. Devrimci ve yurtsever savaş esirlerinin bu direnişini bir türlü kıramıyan faşist Türk sömürgecileri, 21 Mart gününü tâkiben katliamlarını sürdürdüler ve sonunda tutukevi koğuşlarını bombaladılar. Bu katliam sırasında KEMAL PİR ve YILDIRIM MERKİT adlı yoldaşlar ile otuza yakın parti kadro ve savaşçımız alçakça katledildi. Elliden fazla kadro ve savaşçımız yaralandı. İki yüzün üzerinde tutuklu yoldaşlarımızın anne, baba ve yakınları tutuklandı. Diyarbakır ve Batman sokak sokak, ev ev faşist Türk sömürgecileri tarafından kuşatıldı. Sokağa çıkan halk üzerinde korkunç baskı uygulanıyor. Ve bu vahşet, bu katliam, bu soykırım uygulamaları hâlâ devam ediyor. Katledilen MAZLUM DOĞAN, KEMAL PİR ve YILDIRIM MERKİT yoldaşlar Partimizin Merkez Komitesi üyesiydiler."

Bildiride de belirtildiği gibi, Kürdistan halkının başına gelen ne ilk, ne de son katliamdır bu. Hatırlanacağı gibi, daha bir yıl kadar önce, Mahmut Baksı'nın "Kamışlı Katliamı" kitabında tüm ayrıntılarıyla anlattığı gibi, Suriye'nin Kamışlı sınır kasabasında, 17 Kürt devrimcisi Türkiye tarafından yapılan bir baskınla katledilmişti.

Diyarbakır katliamını protesto etmek üzere Paris'te **Partizan Yolu** ve P.K.K. militanlarının da yığınsal olarak katıldığı 100-150 kişilik bir devrimci grubu "Uluslararası İnsan Hakları **Federasyonu**"na gittiler. Bir heyet Federasyon Genel Sekreteri ile görüştü.

Daha sonra, 20 Nisan günü PARTİZAN YOLU ve SERXWEBUN TARAFTARI 60-70 kişilik bir militan grubu, olayı kamuoyuna duyurmak amacıyla, ünlü Fransız gazetesi "Le Monde"un idare binasına gittiler. Çeşitli basın temsilcileri gelmeden orayı terketmiyeceklerini söylediler. Nitekim öyle oldu. Basın temsilcileri geldiler ve olaylar kendilerine anlatıldı. Hazırlanmış olan Bildiri verildi. Böylece amaç gerçekleşmiş olduğu için dağılındı.

"**Partizan Yolu**" ve "Serxwebun **Taraftarları**" imzalı bildiride özetle şunlar söyleniyordu:

"Biz, yurtdışındaki Kürt ve Türk demokratları olarak tüm dünya demokratik kamuoyuna sesleniyoruz.

Biz, yurtdışındaki Kürt ve Türk demokratları olarak, Diyarbakır askeri cezaevindeki bu katliam karşısında sessiz kalamayız. Kürt halkının içinde bulunduğu dayanılmaz baskı koşullarını ve maruz kaldığı soykırımları protesto ediyoruz.

Taleplerimiz:

1- Diyarbakır askeri cezaevine tarafsız bir heyet gönderilmesi;

2- Her basın kuruluşundan bir muhabirin heyette yer alması;

3- Kızılhaç tarafından açlıktan ölecek hale gelmiş tutuklulara ve yaralılara ilâç ve yiyecek yardımı yapılması.."

Ertesi günkü belli başlı Fransız gazeteleri olaya sayfalarında yer verdiler.

21 Nisan Çarşamba günü de Londra'da, Partizan Yolu militanları ve bir kısım Kürt devrimcileri, gene Diyarbakır katliamını protesto etmek üzere Türkiye Büyükelçiliği

Devamı 18. sayfada

6 mayıs 1972
SANKI ŞARKILARLA VE BAYRAKLARLA
BİR BAYRAM GÜNÜ NÜMAYİŞE ÇIKTILAR
ÖYLE GENÇ
VE FÜTURSUZ...

8 MART ULUSLARARASI KADINLAR GÜNÜ

1850 yılları Amerikan işçi sınıfı için zorlu mücadele yıllarıdır. Sendikal haklar için, grev hakkı için, 10 saatlik işgünü için yapılan mücadeleler Amerikan işçi sınıfının tarihine kanlı sayfalar eklemiştir. O yılların mücadelesinde Amerikan işçi kadınlarının yeri de inkâr edilemiyecek boyutlardadır. Onların mücadeledeki kararlılık ve cesaretleri, Büyük Fransız Devrimindeki ve Paris Komunasındaki kadınların mücadele geleneğinin devamıdır.

8 Mart 1857 günü Newyork'un işçi semtlerinin yoksul tekstil işçisi kadınları, şehrin kuzeyindeki zengin semtlere doğru bir yürüyüş düzenlemişler. "Sosyal adalet için, babalarımız, kocalarımız ve kardeşlerimizle omuz omuza mücadele" parolasıyla karlı bir havada yürüyüşe başlıyan kadınların en önemli talepleri, 10 saatlik işgünü ve günlük ekmeği karşılıyacak ücret idi. Tekstil işçisi kadınların bu yürüyüşü polis coplarıyla durduruldu ama 8 Mart gününün emekçi dünya kadınlarının mücadele günü olarak tarihe geçmesine engel olunamadı.

1810 yılında Kopenhag'da toplanan II.Enternasyonal'e bağlı Uluslararası Sosyalist Kadınlar Kongresi, ünlü kadın hakları kavgacısı ve Alman Komünist Partisinin yiğit militanı Klara Zetkin in öncülüğü ile 8 Mart günü 'dünya kadınlarının mücadele günü olarak kabul edildi. Avrupalı kadınların bu kararı, Amerikalı yoldaşlarının mücadelesine güç kattı ve Amerikan tarihinin meşhur 1910 yılları grevlerinde işçi kadınlar önemli rol oynadılar.

8 Mart günü Sosyalist ülkelerde bayram günü olarak kutlanırken, kapitalist dünyanın kadınları da bu günü, henüz gerçekleşmemiş taleplerini öne sürdükleri bir mücadele günü olarak kutlarlar.

Bu yıl Stockholm'de yapılan 8 Mart günü gösterilerine katılıp Türkiyeli kadınların Avrupalı kadınlara göre çok farklı olan problemlerini ve isteklerini dile getirdik. Bir arkadaşımız, İsveççe konuşmasında, "ülkemizin geri üretim ilişkilerinden kaynaklanan yığınla sosyal ve ekonomik problemlerinin acısını en çok ülkemiz kadınları çekmektedir. Binlerce yıldan beri Türkiye kadınları, hem ülke geriliğinin, hem de erkeğinin kölesi olmuştur. Binlerce yıldan beri hâlâ Türkiye köylerinin kadınları, hem kocasının hem de onun tarlasının alınıp satılan kölesidir. Şehirlerimizin işçi kadını ise, emeğiyle, sağlığıyla, insanlığıyla, haysiyetiyle fabrikaların ve patronların kölesidir. Türkiye'de çalışan kadın iki türlü köledir: Hem evinde erkeğine, hem işyerinde işverene köledir.

Bugün Türkiye'de her yıl binlerce kadın daha çocuğunu doğururken ölmektedir. Doğurabildiği çocuğunu da, daha sonra açlığa ve bakımsızlığa kurban vermektedir. Büyütebildiği çocuklarını ise, faşizmin zindanlarına, işkencehanelerine, hapishanelerine kurban vermektedir.

"Ülkemizde faşizmin en büyük kurbanlarından biri de Kürt halkıdır. Kürt halkı içinde de en büyük yükü taşıyan Kürt kadınlarıdır." demiştir. Arkadaşımız daha sonra konuşmasına şöyle devam etmiştir:

"... geri sosyal düzene karşı ülkemizde yıllardan beri sürmekte olan bir devrimci mücadele vardır. Bu mücadelede ülkemiz kadınları da yerlerini almışlar ve ön saflarda savaşmaktadırlar. Ama Türkiye'nin egemen sınıfları, hem bu gelişen mücadeleyi bastırmak, hem de ülkenin çıkmaza giren sosyo-ekonomik düzenini halkımızın gözünden saklamak için her zorbalığa başvurmaktadır. Netekim,

Devamı 19.sayfada

Bozan Kara

1945 - 1979

EN ÖNDE DÖĞÜŞTÜ

Adana'da, Güney Sanayi, Bossa, MNS direnişleriyle finans kapital tahakkümüne, Gaziantep Kirgiz köyünde toprak işgalleriyle toprak ağalığı ve tefeci bezirgan karanlığına karşı halkının en önünde vuruştu. 19 Nisan'da kahpece pusuya düşürülerek kurşunlandı.

ANISI YAŞAYACAK, MÜCADELESİ BAYRAKLAŞACAKTIR.

KÜLTÜR ve SANAT

TÜRKİYE'DE SANAT GERÇEKLİĞİ VE 12 EYLÜL

1978 yılında Ecevit Hükümetinin başa getirilmesi ve İMF'li, Dünya Banka'lı politikanın gündeme sokulması sonucunda, ülke boyutunda yükselen sosyal ve ekonomik bunalıma yeni çözümler aranmaya başlanmış, bu aranan çözümler bir de 24 Ocak 1980 tedbirlerinin gündeme girmesiyle parlamento mekanizmasında çözülemez hale gelmişti. İşte bu noktada kendi sınıfsal çıkarları açısından çözülmesi gereken bu kördüğüme, Orduyu çağıran Finans-Kapital, düzenli bir uygulamayla sürdürdüğü plânını 12 Eylül faşist askeri darbesiyle noktalandırmış ve Finans-Kapital güdümünde organize edilen bu darbenin ardından tüm toplumsal muhalefeti susturulmuş bir ortamda, 24 Ocak Tedbirleri ışığında, İMF'li, Dünya Banka'lı bir politikanın sürdürülmesi için gerekli şartlar hazırlanmaya başlanılmıştı.

1961 Anayasası'nın getirdiği hak ve özgürlükler yok edilmiş, tüm siyasi partiler, işçi sınıfının sendikal örgütü DİSK kapatılmış, eğitim kurumları kendi çıkarlarına uygun hale getirilmiş, derneklerin kapısına zincir vurulmuş, üniversite özerkliği YÖK ile yok edilmiş, yüzbinlerce ilerici, devrimci, yurtsever insan tutuklanmış, işkencehanelere sokulmuş, geniş halk kitleleri açlığa mahkum edilmişti.

Üzerinden 19 ay geçmesine karşın, hâlâ işkencehaneleri ilerici, devrimci yurtseverlerle dolu, demokratik bir tek uygulamanın ışığının bile olmadığı ülkemizde, idamlar, açlık, zulüm kol geziyor. 12 Eylül faşist askeri darbesi ve onun mimarı Finans-Kapital, tüm faşist baskı ve terörünü Türkiye halklarının üzerinde sürdürürken kültür ve sanat alanımız da kaçınılmaz olarak tüm bu uygulamalardan derin yaralar alıyor.

12 Eylül darbesinden bu yana, Finans-Kapitalin kültür ve sanat alanındaki reorganizasyon çalışmalarını üç ana başlıkta toplayabiliriz.

* *Muhalefeti susturulmuş bir ortamda kültür ve sanat kurumlarını, kendi çıkarlarına göre düzenlemek.*

* *Çeşitli yöntemlerle kültür ve sanat insanlarını kul etme çalışmalarına girmek.*

* *Kültür ve sanatı yönlendirici yeni kurumlar açmak ve yasalar çıkartmak.*

KÜLTÜR VE SANAT ALANINDAKİ MUHALEFETİN SUSTURULUŞU VE KURUMLARIN REORGANİZASYONU

Tüm ülke üzerinde uygulanan toplumsal muhalefetin susturuluşu harekâtına diğer dernek ve sendikalar gibi, kültür ve sanat alanındaki kurumlar da kapatılarak başlanıldı. Ardından bu kurumların yöneticileri gözaltına alınıp tutuklandı. Kimi yöneticiler gidip teslim oldular, kimileri faşizme karşı direnerek kaçmaya başladılar. Teslim olanlar zaten baştan Finans-Kapitalin hegemonyasını kabul etmişlerdi. Kaçanların bir kısmı ise yakalandılar, işkencehanelere sokuldular.

Dernek ve Sendika yöneticilerinin ardından, devlet kurumları içinde düzenlemeye girişen Finans-Kapital, İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları, Devlet Tiyatroları, Devlet Operası, Devlet Balesi, Konservatuarlar düzeyinde geniş bir atama kampanyasına girişerek tüm ilerici, devrimci, demokrat unsurların yerine kendi kuklalarını getirerek bu kurumları yönlendirir duruma girdi. İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrolarında birçok sanatçı işinden atıldı, haklarında tutuklama kararı çıkarıldı, konservatuarların öğretim üyeleri değiştirildi.

Bu arada birçok şair, yazar, ressam, tiyatrocu, sinemacı göz altına alındı, tutuklandı. Bir kısmı ise, hâlâ aranmakta. Tüm bu uygulamalara bağlı olarak çeşitli yöntemlerle çeşitli sansürler uygulayan Finans-Kapital ve onların uşakları, birçok kitabı yasakladılar, çocuk yayınlarına sansür koydular, sinema - tiyatro çalışmalarına *"suç işlemeyi engellediklerini iddia ederek"* sansür getirdiler.

Bu gizli sansür örneklerinden biri, 18. Antalya Film Festivalinde yaşandı. Her yıl bir ay öncesinden basına açıklanan jüri, bu yıl ancak yarışma günü öğrenildi. Ve bu on kişilik jürinin çoğunu Bakanlık temsilcileri oluşturuyordu. Son anda *"Sürü"*, *"Düşman"* gibi filmleri yürütme kurulu yarışma dışı bırakıyordu. Öte yandan Finans-Kapitalin İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrolarındaki temsilcisi Vasfi Rıza Zobu, basına gayet fütursuzca *"oyunları ben sansür ettiriyorum"* diye demeçler vermekteydi.

İşte bu tür uygulamalarla, toplumsal muhalefeti susturulmuş bir ortamda rahatlıkla at oynatan Finans-Kapital, giderek tüm kurumları kendi çıkarları doğrultusunda çalışır duruma getirdi.

KÜLTÜR VE SANAT İNSANLARI FİNANS-KAPİTALE KUL EDİLİYOR

Bir yandan baskıcı yöntemleriyle reorganizasyonunu sürdüren Finans-Kapital, bir yandan da çeşitli yutturmacalarla birçok kültür ve sanat insanını kendisine kul etme eylemine devam ediyor. Sanki kitapları yasaklıyanlar, yazarları hapishanelere atanlar onlar değilmiş gibi, kamu oyunda göklere çıkardıkları okuma-yazma seferberliğini gündeme sokuyorlar. Kendi kültür politikaları dışında ÇOCUK YAZINI SEMPOZYUMU düzenleyip çocuk yazınıyla yakından ilgilendiklerinin kamu oyunda gösterisini yaparken, bir yandan da birçok yayımlanmış çocuk kitabının 18 yaşından küçüklere satılmasını yasaklıyorlar. ATATÜRK YILI adı altında düzenledikleri bir sürü yarışmada kendi kapı kullarına ödüller yağdırıyorlar. Sanki sanatçıları hapishanelere tıkan, işkencelere uğratan onlar değilmiş gibi, devletin sanatçıyı gözettiğini kanıtlamıya çabalıyan *"Devlet Sanatçısı"* ödülleri dağıtıyorlar.

Devlet Tiyatroları bünyesinde yıllardır lâfından geçilmeyen *"Bölge Tiyatroları"* uygulamasını gündeme sokup, alttan bu olguyu, *olmıyan tiyatroya görevli atayarak* SÜRGÜN biçiminde değerlendiriyorlar.

Aydın Doğan, Simavi ve diğer boyalı basın kaynaklı sanat dergilerini gündeme sokup, birçok yazarı, ozanı, ressamı, eleştirmeni kendi çıkarları doğrultusunda kullanıyorlar. Açtıkları özel kurumlarda, vakıflarda, birçok sanatçıyı kendi çıkarlarına alet ediyorlar. Bunlara benzer saymakla tükenmez uygulamanın içinde bir zamanların ilerici-devrimci, demokrat gibi gözüken sanat insanlarını, kendilerine tutsak ediyorlar. Bu sanat insanları da, onlara tutsak oluyorlar.

YENİ YASALAR VE ÖZEL KURUMLAR DESTEĞİ İLE KÜLTÜR VE SANATIN FİNANS-KAPİTAL LEHİNE YÖNLENDİRİLİŞİ

Finans-Kapital 12 Eylül faşist askeri darbesiyle birlikte gündeme soktuğu bu tür uygulamalarla bir yandan muhalefeti susturup, devlet kurumlarını ve ortalarda dolanan bir sürü sanat insanını kendi denetimi altına alırken bir yandan da bir dizi özel kurumlar yaratarak kültür ve sanatı kendisine göre organize etme çalışmalarına girdi. Uluslararası Sanat Gösterileri A.Ş., Sabancı, Eczacıbaşı, Kastelli, Meban gibi kuruluşların finanse ettiği kültür ve sanat vakıfları bu alanda Finans-Kapital lehine çalışan yeni dev kuruluşlar oldular. Bu kültür ve sanat vakıfları çeşitli sanatsal faaliyet yürüterek yine ortada dolanan bir sürü sanat insanını bünyelerinde topladılar. Bazı ilerici, devrimci olduğu iddiasında olan sanatçılar da bu Finans-Kapital kurumlarını kullandıklarını sanarak kullanıldılar.

Bazen bir aldatmacayla, ama çokluk aydın sanatçı tipimizin küçükburjuva eğilimlerine yaslanarak, onların bu eğilimlerine bir parmak bal çalıp "bir baş rol, bir dergide başyazı, devlet sanatçılığı ünvanı, onur nişanları, ödüller" ve benzeri yutturmacalarla çoğunu kendi saflarına çektiler.

Bu arada ünlü gazino şarkıcılarını kültür ve sanat vakıflarında halka ucuz dinletme çabalarına girip, plâk - kaset piyasasında İNLEME TÜRKÜLERİ'ni gündeme sokup, kendi boyalı basınlarında Pop müzik gazlaması yaparak yoksul yığınlarımızın ekonomik sıkıntılarını uyuşturarak unutturmak, gençliği ise Diskoteklerde toplamak amaçlı harekâtlarını sürdürdüler.

Finans-Kapital kültür ve sanatı bu türlü yöntemlerle kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirip, bu yönlendirdiği kültür ve sanatı da Türkiye halklarının üzerinde bir uyuşturucu olarak kullanırken, çeşitli yasalar çıkartarak, gelebilecek çatlak seslerin önüne geçmeyi unutmuyordu. Yeni Sinema Yasası'nın getirdiği hükümlerin topu birden koskoca bir SANSÜR'ü içeriyordu. Özel tiyatrolar için çıkartılan yasalar, Devlet menşeli kültür - sanat kurumların-

SOSYALİST SANAT

Devamı 19. sayfada

Diyarbakır'da Newroz'u kutlarken faşist katiller tarafından hapishanede taranarak katledilen Kürt devrimcileri için HALK OYUNCULARI seyircileriyle birlikte saygı duruşunda bulundu. Devrimci kültür ve sanat kuruluşlarımızın bu türlü yaklaşımlarını övgüyle karşılıyoruz.

SOSYALİST

öğrendik ki

Biz
Nisan yağmurları gibiydik
Ve nice Mayıs sabahlarından akıp gittik.

Bilesin ki gülüm
Bir Eylül güneşinde kururken
-Gürleyip bir yağımlık değil-
Coşkun duru sel olmayı öğrendik.

Artık
Bir nehrin yatağında toplanacağız
Ve herbirimiz bir damlacık olup
-Mevsimi hiç önemli değil-
Nehrimizin coşkun akan suyuna katılacağız

Tezgahlarımızda bileyip inancımızı
Pamuk, üzüm, tütün köklerine sarılıp
Fırlayıp okullarımızın siperlerinden
Ve Kürdistan dağlarından kaynayıp
-Belki de güneşli bir Mayıs sabahı-
1 Mayıs alanlarından sel gibi akıp
Kıpkızıl hedefimize dokunacağız.

İSMAİL HAKKI

İsveç Basınından

"TİYATROYA İŞKENCE!"

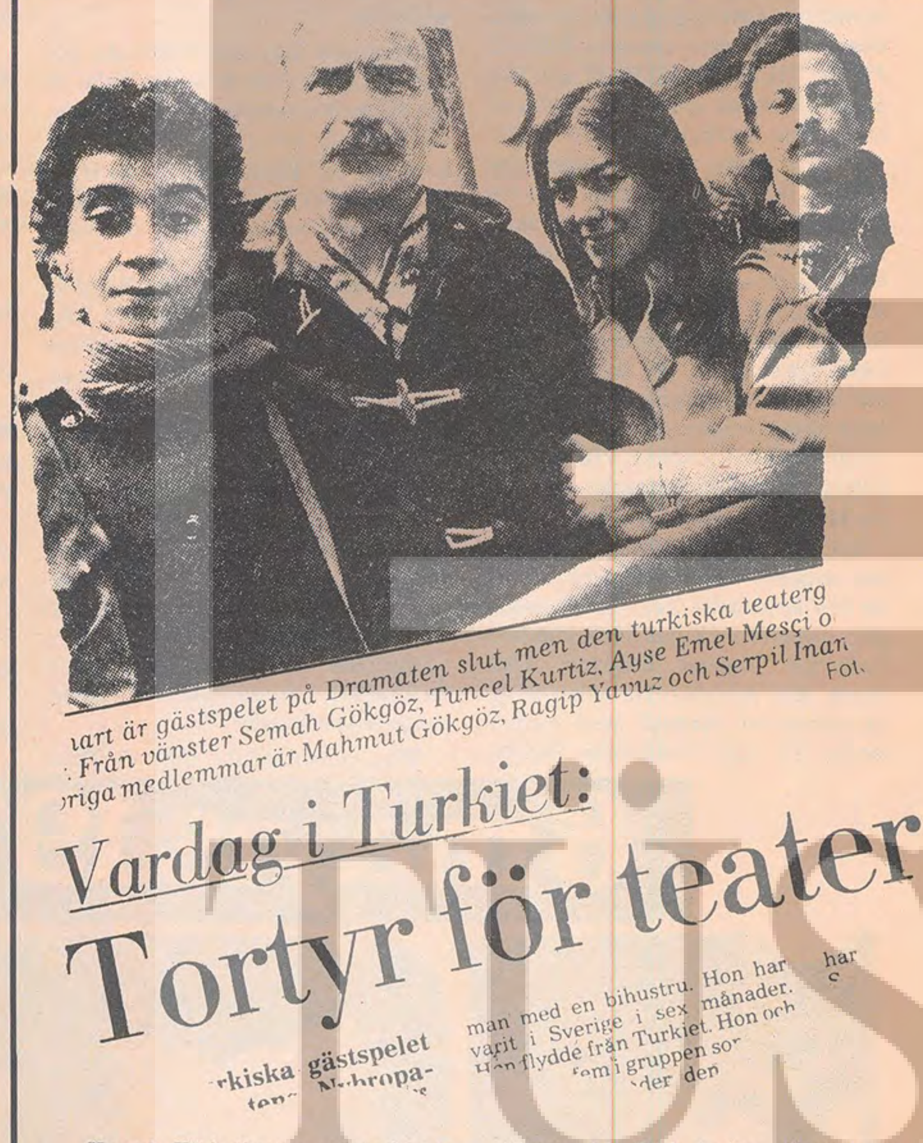

ıart är gästspelet på Dramaten slut, men den turkiska teaterg
. Från vänster Semah Gökgöz, Tuncel Kurtiz, Ayse Emel Mesçi o
ɔriga medlemmar är Mahmut Gökgöz, Ragip Yavuz och Serpil Inan
Fot.

Vardag i Turkiet:

Tortyr för teater

rkiska gästspelet

man med en bihustru. Hon har
varit i Sverige i sex månader.
Hon flydde från Turkiet. Hon och
fem i gruppen so
der den

Konuk Türk tiyatro sanatçıları tarafından Dramaten Tiyatrosunun Nybropavilyon'unda sergilenen "Kurban" oyunu yakında sona eriyor.

Ancak konuk sanatçılar, oyunun bitiminden sonra Türkiye'ye dönmiyecekler. Tiyatro grubu, Türkiye'den ayrılan ya da ayrılmak zorunda kalan ve İsveç'te yeni bir tiyatro kurma çabası içinde olan kişilerden oluşuyor. Bu sanatçılar, "Tiyatromuz henüz yeni doğmuş bir çocuk ama onu yürüteceğimizi umudediyoruz" diyorlar.

Türkçe oynanan "Kurban" oyunu, ondört gündür Türk ve İsveç seyircisine sunulmakta.

Oyun bizden oldukça uzak sayılabilecek bir sorunu, bir kadının üzerine kuma getiren kocasına direnişini konu alıyor.

Oyunu izlerken kendisini yaşayıp ağlayan bir Türk kadını, tiyatronun defterine "burada benim başrolüm oynandı" diye yazıyor.

Bu kadın gibi birçok kişi, bu oyunla ilk kez bir tiyatro seyretmiş oluyor.

İsveç'te yaşıyan Türkler arasında oyuna olan ilgi yüksek. Tiyatronun Malmö, Göteborg, Uppsala ve Västerås'a da gelmesi için istekler var.

TURNE

Daha sonra Londra, başta Berlin olmak üzere diğer Alman kentleri, Hollanda ve Yunanistan'ı da kapsayan bir turne ilgi ile bekleniyor. Bu ilgi, Türkiye'nin en tanınmış iki oyuncusunun bu tiyatroda çalışmasından da kaynaklanıyor.

Oyunda, üstüne kuma almak yerine çocuklarını ve kendisini öldürmeği yeğleyen kadını Ayşe Emel Mesçi oynuyor. Türkiye'den ayrılmak zorunda kalan Mesçi, altı aydır İsveç'te bulunuyor. Yine son dönemde Türkiye'den ayrılan beş tiyatro sanatçısı da Mesçi ile birlikte İsveç'e siyasi sığınma yapmış bulunuyor. Mesçi, 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra, tiyatroda hiçbir özgürlük kalmadığı gerekçesiyle işinden istifa etmiştir. Diğer sanatçıların da, Şehir Tiyatrosunda darbe öncesi dönemde ilerici oyunlarda oynadıkları gerekçesiyle işlerine son verilmiştir.

— O hiç birşeye karışmaz, okumaz, eleştirmez. Sadece rolünü ezberler ve oynar. Oyuncu dediğin böyle olmalı.

İşte darbeden sonra yeni sanat yönetmeni olan kişi —yaşlı ve eski bir oyuncu— aynen böyle söylüyor.

ÇAĞDIŞI

— Dilerseniz beni çağdışı olmakla suçlayın. Ama benim tiyatro yönetiş biçimim bu. Ben buradaki işlere çağdışı bir biçimde müdahale ediyorum. Provalara katılır, oyuncuların yaşamlarına karışırım. Bu benim görevimdir.

Tiyatronun genel sanat yönetmeni böyle söylüyor. Ve şu anda tiyatrolarda ulusal duyguları abartan, aşırı milliyetçi oyunlar, İngiliz komedileri ya da Amerikan müzikalleri oynanıyor.

Ayşe Emel Mesçi, 1971 yılında da dönemin askeri yönetimince yasaklanan bir oyunda oynadığı ve yasaklama kararını protesto ettiği gerekçesiyle mahkum edilmiş ve üç buçuk yıl hapiste yatmıştır. Şimdiki cuntanın sanatçılara karşı başlangıçta yumuşak olan tavrı artık sertleşmiş bulunuyor.

Topluluğun en tanınmış sanatçısı Tuncel Kurtiz. Ünlü Türk film yönetmeni Yılmaz Güney'in filmlerinde, bu arada İsveç TV'sinde de gösterilen "Umut" ve "Sürü" filmlerinde de oynayan Kurtiz'in, Peter Stein yönetimindeki Batı Berlin Schaubühne tiyatrosundaki Türk topluluğu ile de çalışmaları var. Ayrıca İsveç'te "Gül Hasan" adlı bir de film yapmıştır.

1971 yılında Canes'a "Umut" filmini sunmak üzere gelen Kurtiz, daha sonra Türkiye'ye dönmemeye karar vermiş. (Bu filmin rejisörü 19 yıl hapse mahkum edilmişti). Birçok arkadaşının ve meslekdaşının hapse atılmış olması ona bu kararı aldırmıştı.

BERLİN'den AYRILIŞ:

"Arkadaşlarımın Stockholm'e gelmeleriyle de, Berlin'den ayrılarak onlarla birlikte çalışmayı ve burada bir tiyatro yaratmayı seçtim".

Tuncel Kurtiz, 1967 yılında çalışmaya başlayan ve daha sonraları Türkiye'nin en büyük tiyatrosu haline gelecek olan bir tiyatronun ilk kurucularından. Halk Oyuncuları adını alan bu tiyatro, İstanbul'da ve Ankara'da birer sahnesi ve turne grubuyla toplam 65 oyuncudan oluşmaktaydı. Tiyatroyu ayakta tutmak ve bilet fiyatlarını ucuzlatmak için haftada 17 kez, yani günde iki yada üç kez oyun sergileniyordu. Tiyatroya yöneltilen provokasyonlar 1970 yılında arttı. Tiyatronun İstanbul'daki binası yakıldı. Bir Anadolu turnesi sırasında izin alınmadan oynanan bir oyun polis baskınına uğradı ve oyunculara cezaevinde işkence yapıldı, diyor Kurtiz. Tiyatro Cunta tarafından 1971'de kapatıldı.

— Çalışmalarımızı burada sürdürmek ve hem çocuklara hem de büyüklere İsveççe ve Türkçe oynamak istiyoruz. Bu çalışmalarımız için de bir sahne bulmaya çalışacağız ve göçmenlerin yaşantılarını ve onların yeni ülkelerini anlatacağız.

— Sahne bulamasak da yürüteceğiz çalışmalarımızı.

BETTY SKAWONIUS

Halk Oyuncuları Kurban adlı gösterilerinde

HALK OYUNCULARI STOCKHOLM'DE YENİDEN KURULDU

Stockholm'de kurulan Halk Oyuncuları ilk oyunları KURBAN'ı Dramaten Tiyatrosunun Nybropaviljongen sahnesinde sergilediler.

12 Mart faşizminin uygulamaları sonucunda yakılan, bombalanan, çalışanlarına çeşitli işkenceler yapılan ilk Halk Oyuncuları topluluğu, çalışmalarını durdurmak zorunda kalmıştı. 12 Eylül faşist askeri darbesinin ardından işlerinden atılan, haklarında kovuşturmalar açılan bir grup sanatçı eski kurucularıyla birleşerek Halk Oyuncuları geleneğini tekrar başlattılar.

Tüm kültür ve sanat dallarında çalışmalar yapmayı amaçlayan Halk Oyuncuları'nın ilk çalışması KURBAN, Güngör Dilmen'in bir oyunu. Tüm Doğu halklarının yaşadığı bir olguyu konu edinen KURBAN'ın ana teması kuma sorunu. Uzun bir dramaturji sonucu piyes, Zehra Kadının bireysel isyanının çıkmazını, bu çıkmazın ancak toplu bir isyanla aşılabileceğini, kadının kurtuluşunun kadın - erkek elele egemen sınıflara savaş açmaktan geçeceğinin mesajını veriyor.

Stockholm'de yaşayan Türkler ve Kürtler kadar, İsveçli tiyatro seyircisinin de büyük ilgi ve beğenisini alan oyundan İsveç ve bir kısım Türk gazetelerinde övgüyle söz ediliyor.

AYŞE EMEL MESÇİ

BASINDAN SEÇMELER:

Dagens Nyheter, 3 Nisan 1982

"... Oyunun buradaki yorumunda, temelde politik bir tema var: Erkek egemenliğine karşı savaş, tüm düzene karşı savaş olmalıdır; ve bu savaş, birlikte yürütülürse başarılı olur. KURBAN'daki kadının trajedisi, başkaldırısında tek başına olmasıdır.

Oyundaki bazı sanatçıların olağanüstü başarılı gösterileri, bu Türk oyununu bir kat daha görülmeye değer kılıyor. İstanbul Şehir Tiyatrosu'ndan kısa bir süre önce İsveç'e gelmiş olan Ayşe Emel Mesçi, Mahmud'un karısı rolünde, bilinçsiz yeni evli genç bir kızın acılı fakat gururlu bir kadın haline dönüşmesini inandırıcı bir tarzda canlandırıyor.

Fiziksel otoritesiyle evin erkeği rolünde Tuncel Kurtiz, sahnenin diğer ağırlık merkezini oluşturuyor. Çiftin küçük oğulları gibi önemli bir rolde, Ayşe Umut Erel, hayret edilecek bir spontanlık ve doğallık gösteriyor."

Anders Mellbourn

Cumhuriyet, 8 Nisan 1982

" KURBAN İSVEÇ'TE BÜYÜK İLGİ GÖRÜYOR

... İsveç'te kurulan Halk Oyuncuları "Kurban" adlı oyunla büyük ilgi görüyor. Tuncel Kurtiz'in yönetimiyle sergilenen Güngör Dilmen'in oyununa İsveç Televizyonu Türkçe Haberler bölümünde geniş yer ayrıldı. "Kurban"ın ilk tur biletleri de bitmiş durumda.

Müziklerinde İrfan Sümer, dekorlarında da Kamuran Tanfer imzası bulunan, 1969 yılında yazılmış oyun, kadının köleleştirilmesini, sosyal değerini yitirişini, buna karşı direnen kadını, kadınları anlatıyor."

Svenska Dagbladet, 8 Nisan 1982

"... Oyun daha başlar başlamaz, insan kendini hızlı bir nabız atışı ve gerçek bir tiyatro şoku içinde buluyor.

Oyun Türkçe oynanıyor. Benim Türkçe bilgim sıfır. Buna rağmen neler olup bittiğini oldukça iyi anlıyorum. Oyunun profesyonel oyuncular tarafından oynandığına kuşku yok. Medea'nın kendisi (Zehra) Ayşe Emel Mesçi, ölüme giden yolda işkence çeken kadın rolünde hâkim ve yoğun bir tablo çiziyor. Aynı zamanda sahneye koyucu olan Tuncel Kurtiz, Zehra'nın kocası rolünde şahane bir oyuncu. Gruptaki oyunculardan altısı, daha önce İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrolarında çalışıyorlardı; 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra işlerinden çıkarıldılar.

Önümüzdeki yaz "Kurban" ile İngiltere, Fransa ve Batı Almanya'ya turneye çıkıyorlar. Fırsatı kaçırmayın, Stockholm'den ayrılmadan muhakkak gidin görün. Yepyeni ufuklar açan bir tiyatro olayı."

Ulla-Britt Edberg

Dagens Nyheter, 10 Nisan 1982

"... Sürgündeki bir grup Türk oyuncusu, Dramaten'de misafir olarak, gelenek ile çağdaşlığı sentezleştiren bir piyes oynuyorlar. Başarılı bir sahneye koyuş ve ışıklandırma yanında program dergisinin konuyu özetleyişi, oyunu İsveçli seyirci için de tamamen anlaşılır kılıyor."

Cumhuriyet, 13 Nisan 1982

"... STOCKHOLM'de SANAT OLAYI: "KURBAN"

Oyun üç sahnesi birbirine bağlı ve yumuşak geçişlerle gösterildi. Erkekler korosu, davul, kaval ve insan sesi ile, yerel ve trajediye vuruculuk katan bir müzik uygulamasıyla gerilimi baştan sona ayakta tuttu.... Şarkılar üretim ilişkileriyle bir bağlantı kuruyordu. Fakat oyun kuru bir toplumsalcılığa düşmedi. Oyuncuların da ölçülü ve duyarlı oyunu buna eklenince, dekoru, ışığı, temposu, müziği ve insan sesleriyle piyes "seyirlik" zengin bir değer kazandı. Çok zor bir engeli, Türklerin yanında, İsveçlileri de ilgilendirebilmek engelini aşmayı amaçlıyan Kurtiz'in sahneye koyuşu İsveç gazetelerinin de belirttikleri gibi başarılı oldu.

Sahnede trajedinin baş kişisi Zehra'nın duygularını, üzüntü, hırs ve coşkularını yansıtmaya yarayan, oyun süresince iki kez kullanılan bir dibek var. Zehra oyun boyunca bu dibeği tempoyla birkaç dakika dövüyor.

...Zehra'nın ağzında ağıtlara yaklaşan müzik oyuna, somut çevre ve toplumsal durumla ilgili gerçekçi ama estetik bir değer kattı.

Oyunun müziğini İrfan Sümer yapmıştı. Halime Abla rolünü oynayan Mahmut Gökgöz'ün oyunu trajediye katkıda bulunan çok rahat ve anlayışlı bir oyundu. Mirza rolünü de Ragıp Yavuz oynadı.

... Tiyatronun yaptığı en saygı uyandıran davranışlardan biri de, Dilmen'in KURBAN oyununun İsveççe çevirisini gerçekleştirip iyi basımlı bir kitap olarak, yayın alanına koymak oldu.

Demir Özlü"

Aftonbladet, 14 Nisan 1982

"... BİN YILLIK KÜLTÜR MİRASININ RENKLİ BİR PORTRESİ

Oyun çok tecrübeli Türkiyeli oyuncu/yönetmen Tuncel Kurtiz tarafından sahneye konmuştur. Başrolde, daha önce İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrosunda oynayan Ayşe Emel Mesçi, 12 Eylül 1980'deki askeri darbeden sonra, yüzlerce diğer sanatçı gibi, generallerin Türkiyesi'ni terketmek zorunda kaldı.

TUNCEL KURTİZ

Çeşitli gelenekler ve dinler, Anadolu halklarından daima kurbanlar almışlardır. Bugün de böyledir. Günümüzün Tanrıları general üniforması giymekte ve gaddarca kurban istemektedir.

Mahmut Baksı"

İsveç Kraliyet Tiyatrosu DRAMATEN'le ortak yapım olarak gerçekleştirilen KURBAN, önümüzdeki günlerde Türkiyeli işçilerin yoğun olduğu ülkelere turneler düzenliyecek. İsveç içinden, Norveç, Batı Almanya, Yunanistan, Fransa'dan davet alan Halk Oyuncuları bu etkinliklerini tüm Avrupa ülkelerinde sürdürecektir.

Ayrıca Halk Oyuncuları bünyesinde oluşturulan HALK OYUNCULARI YAYINLARI tarafından Güngör Dilmen'in KURBAN adlı oyunu Yavuz Baydar tarafından İsveççeye çevrilerek basıldı.

TÜSTAV